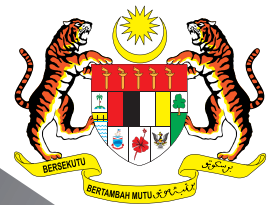


# LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA 2016

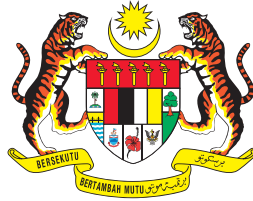
PENYATA KEWANGAN  
KERAJAAN NEGERI DAN  
PRESTASI KEWANGAN  
AGENSI

**NEGERI  
SEMBILAN**



JABATAN AUDIT NEGARA  
MALAYSIA





# **LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA**

**PENYATA KEWANGAN KERAJAAN NEGERI  
DAN PRESTASI KEWANGAN AGENSI**

**NEGERI SEMBILAN  
TAHUN 2016**

Jabatan Audit Negara Malaysia



KANDUNGAN





---

# KANDUNGAN

---

PERKARA	MUKA SURAT
<b>KATA PENDAHULUAN</b>	vii
<b>INTISARI LAPORAN</b>	xi
<b>BAHAGIAN I - PENGESAHAN PENYATA KEWANGAN KERAJAAN NEGERI SEMBILAN BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2016</b>	
Pendahuluan	3
Objektif dan Metodologi Pengauditan	4
Pengesahan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Bagi Tahun Berakhir 31 Disember 2016	4
<b>BAHAGIAN II - ANALISIS KEWANGAN KERAJAAN NEGERI</b>	
Latar Belakang	9
Kedudukan Kewangan Kerajaan Negeri	9
Kumpulan Wang Disatukan	9
Wang Awam	11
Akaun Hasil Disatukan	12
Akaun Pinjaman Disatukan	20
Akaun Amanah Disatukan	21
Penyata Prestasi Kewangan	26
Penyata Akaun Memorandum	28
Nota Kepada Penyata Kewangan	33
Rumusan dan Syor Audit	34
<b>BAHAGIAN III - RANCANGAN PEMBANGUNAN KERAJAAN NEGERI</b>	
Pencapaian Pelaksanaan Projek Pembangunan RMKe-11	39
Rumusan	41

**BAHAGIAN IV - PENYERAHAN, PENGESAHAN, PEMBENTANGAN  
PENYATA KEWANGAN DAN PRESTASI KEWANGAN  
AGENSI NEGERI**

Pendahuluan	45
Pengauditan Penyata Kewangan	45
Kedudukan Penyerahan Penyata Kewangan	45
Pengesahan Penyata Kewangan	46
Pembentangan Penyata Kewangan	47
Prestasi Kewangan Agensi Negeri	47
Rumusan dan Syor Audit	59

**BAHAGIAN V - PEMBENTANGAN LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA  
DAN MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG  
AWAM NEGERI**

Pembentangan Laporan Ketua Audit Negara Mengenai Penyata Kewangan Kerajaan Negeri dan Aktiviti Jabatan/Agensi serta Pengurusan Syarikat Kerajaan Negeri	63
Mesyuarat Jawatankuasa Kira-Kira Wang Awam Negeri	63

<b>PENUTUP</b>	69
----------------	----

**LAMPIRAN**

<b>I</b> Laporan Ketua Audit Negara	73
<b>II</b> Pernyataan Pegawai Kewangan Negeri dan Bendahari Negeri	74
<b>III</b> Penyata Kedudukan Kewangan	75
<b>IV</b> Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wang Tunai	76
<b>V</b> Penyata Prestasi Kewangan	77
<b>VI</b> Penyata Akaun Memorandum	78
<b>VII</b> Nota Kepada Penyata Kewangan	79



KATA PENDAHULUAN





---

# KATA PENDAHULUAN

---

1. Laporan Ketua Audit Negara Mengenai Penyata Kewangan Kerajaan dan Prestasi Kewangan Jabatan/Agensi Negeri tahun 2016 ini mengandungi laporan mengenai Pengesahan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri, Analisis Kewangan Kerajaan Negeri, Rancangan Pembangunan Kerajaan Negeri, Penyerahan, Pengesahan, Pembentangan dan Prestasi Penyata Kewangan Agensi Negeri serta Pembentangan Laporan Ketua Audit Negara dan Mesyuarat Jawatankuasa Kira-Kira Wang Awam Negeri.
2. Perkara 106 dan 107 Perlembagaan Persekutuan dan Akta Audit 1957 menghendaki Ketua Audit Negara mengaudit Penyata Kewangan Kerajaan Persekutuan/Negeri/Agensi dan mengemukakan Laporan mengenainya kepada Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong dan Kebawah Duli Yang Maha Mulia Yang di-Pertuan Besar Negeri Sembilan. Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong akan menitahkan supaya Laporan itu dibentangkan di Parlimen manakala Kebawah Duli Yang Maha Mulia Yang di-Pertuan Besar Negeri Sembilan akan memperkenankan untuk dibentangkan di Dewan Undangan Negeri Sembilan.
3. Laporan mengenai Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2016 disediakan hasil daripada pengauditan yang dijalankan di Pejabat Kewangan Negeri dan beberapa Jabatan/Agensi Negeri sepanjang tahun 2016. Bagi tujuan Pengesahan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2016, pengauditan terhadap sistem perakaunan serta dokumen yang berkaitan dengan terimaan dan bayaran telah dijalankan di Pejabat Kewangan Negeri.
4. Pengauditan dijalankan adalah bertujuan untuk memberi pendapat sama ada Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan bagi tahun berkenaan menggambarkan kedudukan yang benar dan saksama serta rekod perakaunan mengenainya telah diselenggarakan dengan teratur dan kemas kini. Pengauditan adalah dibuat dengan berpandukan kepada Akta Audit 1957 dan piawaian pengauditan yang diluluskan iaitu *International Standards of Supreme Audit Institutions (ISSAI)1000*.

5. Saya ingin merakamkan ucapan terima kasih kepada semua pegawai Jabatan/ Agensi Negeri Sembilan yang telah memberikan kerjasama kepada pegawai saya sepanjang pengauditan dijalankan. Saya juga ingin melahirkan penghargaan dan terima kasih kepada pegawai saya yang telah berusaha gigih serta memberikan sepenuh komitmen untuk menyiapkan Laporan ini.



**(TAN SRI DR. MADINAH BINTI MOHAMAD)**  
**Ketua Audit Negara**  
**Malaysia**

**Putrajaya**  
**11 Oktober 2017**

INTISARI LAPORAN





---

# INTISARI LAPORAN

---

## **BAHAGIAN I - PENGESAHAN PENYATA KEWANGAN KERAJAAN NEGERI SEMBILAN BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2016**

1. Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan bagi tahun berakhir 31 Disember 2016 menunjukkan gambaran yang benar dan saksama terhadap kedudukan kewangan Kerajaan Negeri Sembilan bagi tahun 2016. Semua dokumen sokongan dan rekod perakaunan bagi mengesahkan angka telah disediakan dan diselenggarakan dengan sewajarnya, teratur, kemas kini dan mencukupi serta dikemukakan untuk pengauditan bagi Penyata Kedudukan Kewangan, Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wang Tunai, Penyata Prestasi Kewangan, Penyata Akaun Memorandum serta Nota Kepada Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2016.

## **BAHAGIAN II - ANALISIS KEWANGAN KERAJAAN NEGERI**

2. Secara keseluruhan, kedudukan kewangan Kerajaan Negeri adalah memuaskan. Baki terkumpul Kumpulan Wang Disatukan pada akhir tahun 2016 adalah RM540.19 juta, meningkat sejumlah RM18.19 juta berbanding RM522.00 juta pada akhir tahun 2015. Pada tahun 2016, Kerajaan Negeri mencatatkan surplus sejumlah RM14.24 juta berbanding RM31.13 juta pada tahun 2015. Kutipan hasil menurun sejumlah RM3.44 juta (0.9%) menjadi RM380.54 juta berbanding RM383.98 juta pada tahun 2015. Tunggakan hasil meningkat sejumlah RM25.07 juta (26.8%) menjadi RM118.60 juta daripada RM93.53 juta pada tahun 2015. Perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri pada keseluruhannya meningkat sejumlah RM13.45 juta (3.8%) iaitu daripada RM352.85 juta pada tahun 2015 kepada RM366.30 juta pada tahun 2016.

3. Baki Pinjaman Boleh Dituntut meningkat sejumlah RM427,826 (0.8%) daripada RM55.86 juta pada tahun 2015 kepada RM56.29 juta pada tahun 2016. Tunggakan Bayaran Balik Pinjaman Boleh Dituntut menurun sejumlah RM1.13 juta (6.6%) daripada RM17.10 juta pada tahun 2015 kepada RM15.97 juta pada tahun 2016. Pelaburan menurun sejumlah RM0.85 juta (2.0%) pada tahun 2016. Jumlah hutang awam meningkat sejumlah RM7.87 juta (0.8%) menjadi RM943.54 juta berbanding RM935.67 juta pada tahun 2015. Tunggakan hutang awam oleh Kerajaan Negeri pada tahun 2016 ialah sejumlah RM196.71 juta.

### **BAHAGIAN III - RANCANGAN PEMBANGUNAN KERAJAAN NEGERI**

4. Pada keseluruhannya, prestasi pelaksanaan projek pembangunan Kerajaan Negeri di bawah RMKe-11 yang berakhir pada tahun 2016 adalah sejumlah RM87.81 juta (93.7%) telah dibelanjakan berbanding RM93.73 juta peruntukan yang diluluskan. Daripada 315 jumlah projek yang dirancang, sebanyak 304 (96.5%) telah berjaya disiapkan, empat (4) projek (1.3%) sedang dilaksanakan, empat (4) projek (1.3%) lewat dilaksanakan dan tiga (3) projek (0.9%) belum dimulakan.

5. Kerajaan Negeri didapati telah menyalurkan peruntukan keluar daripada Kumpulan Wang Pembangunan Negeri Sembilan ke Agensi Negeri bagi 13 projek sejumlah RM8.05 juta dan pelbagai akaun amanah bagi 20 projek sejumlah RM4.09 juta. Penemuan ini memberi kesan terhadap amaun Kumpulan Wang Pembangunan Negeri yang dilaporkan dalam Penyata Kewangan Negeri Sembilan tahun 2016.

### **BAHAGIAN IV - PENYERAHAN, PENGESAHAN, PEMBENTANGAN PENYATA KEWANGAN DAN PRESTASI KEWANGAN AGENSI NEGERI**

6. Setakat 30 Jun 2017, pada keseluruhannya, penyerahan dan penyediaan Penyata Kewangan Tahun 2016 bagi lima (5) Badan Berkanun Negeri (BBN), lapan (8) Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) dan Majlis Agama Islam (MAI) Negeri Sembilan adalah memuaskan. Semua Penyata Kewangan Tahun 2015 telah disahkan dan diberi Laporan Ketua Audit Negara Tanpa Teguran. Laporan Ketua Audit Negara mengenai satu (1) penyata kewangan Agensi Negeri bagi tahun 2015 telah dibentangkan di Dewan Undangan Negeri pada 8 Ogos 2016. Manakala 12 lagi penyata kewangan Agensi Negeri telah dibentangkan pada 5 Disember 2016. Bagi Majlis Sukan Negeri Sembilan, penyata kewangan yang telah dibuat pengesahan tidak perlu dibentangkan di Dewan Undangan Negeri.

7. Pada keseluruhannya, berdasarkan penyata kewangan satu (1) BBN yang telah diaudit dan empat (4) BBN serta MAI yang belum diaudit, kedudukan kewangan tahun 2016 adalah memuaskan berbanding tahun 2015. Pada akhir tahun 2016, lebih pendapatan terkumpul atau keuntungan terkumpul BBN dan MAI meningkat sejumlah RM1.31 juta (0.4%), jumlah aset meningkat sejumlah RM91.93 juta (15.6%), aset semasa bersih menurun sejumlah RM2.90 juta (1.0%) dan lebih pendapatan tahun semasa atau keuntungan tahun semasa menurun sejumlah RM8.95 juta (91.9%) berbanding tahun 2015. Pada 31 Disember 2016, sebanyak lima (5) daripada enam (6) syarikat subsidiari yang aktif di bawah dua (2) BBN dan MAI telah mendapat keuntungan terkumpul secara keseluruhannya yang berjumlah RM70.84 juta manakala satu (1) syarikat subsidiari telah menunjukkan kerugian terkumpul secara keseluruhan iaitu RM374,032. Sebanyak dua (2) syarikat subsidiari yang dorman di bawah dua (2) BBN telah menunjukkan kerugian terkumpul secara keseluruhan iaitu RM3.96 juta.




Pada keseluruhannya, PBT mencatatkan defisit sejumlah RM17.33 juta pada tahun 2016. Tunggakan cukai taksiran telah meningkat sejumlah RM3.76 juta (4.6%) daripada sejumlah RM82.27 juta pada tahun 2015 menjadi sejumlah RM86.03 juta pada tahun 2016.

#### **BAHAGIAN V - PEMBENTANGAN LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA DAN MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG AWAM NEGERI**

8. Laporan Ketua Audit Negara mengenai Penyata Kewangan Kerajaan Negeri dan Prestasi Kewangan Agensi Negeri Sembilan Tahun 2015 telah dibentangkan pada 5 Disember 2016. Sepanjang tempoh bulan Mei 2016 sehingga Mei 2017, Jawatankuasa telah bermesyuarat sebanyak lapan (8) kali masing-masing empat (4) kali pada tahun 2016 dan empat (4) kali sehingga 23 Mei 2017 bagi membincangkan Laporan Ketua Audit Negara yang terkini dan memastikan syor Jawatankuasa diambil tindakan oleh Ketua Jabatan dan Agensi Negeri.





BAHAGIAN I  
PENGESAHAN PENYATA KEWANGAN  
KERAJAAN NEGERI  
BAGI TAHUN BERAKHIR  
31 DISEMBER 2016



---

# BAHAGIAN I

## PENGESAHAN PENYATA KEWANGAN KERAJAAN NEGERI SEMBILAN BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2016

---

### 1. PENDAHULUAN

1.1. Seksyen 16(1) Akta Acara Kewangan, 1957 menghendaki Pihak Berkuasa Kewangan Negeri menyediakan Penyata Kewangan secepat mungkin selepas penutupan akaun bagi tahun berkenaan. Penyata tersebut hendaklah dikemukakan kepada Ketua Audit Negara dalam tempoh tujuh (7) bulan selepas berakhirnya tahun kewangan berkenaan untuk diaudit seperti diperuntukkan di bawah Seksyen 9 Akta Audit, 1957.

1.2. Selaras dengan peruntukan undang-undang tersebut, Pegawai Kewangan Negeri telah mengemukakan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan bagi tahun berakhir 31 Disember 2016 kepada Jabatan Audit Negara pada **27 Januari 2017**. Penyata tersebut melaporkan semua urusan kewangan asas tunai bagi tahun 2016 berkaitan dengan sumber dan penggunaan wang awam yang mengandungi Laporan Bendahari Negeri, Penyata Kedudukan Kewangan, Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wang Tunai, Penyata Prestasi Kewangan, Penyata Akaun Memorandum dan Nota Kepada Penyata Kewangan.

1.3. Laporan Bendahari menerangkan kedudukan kewangan Kerajaan Negeri yang memberi ringkasan urusan kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2016.

1.4. Penyata Kedudukan Kewangan menunjukkan jumlah pegangan Wang Awam Kerajaan terdiri daripada wang tunai dan pelaburan yang dipegang bagi Kumpulan Wang Disatukan. Selaras dengan asas perakaunan tunai ubahsuai yang diguna pakai oleh Kerajaan Negeri, Pelaburan Am yang terdiri daripada Deposit Dalam Negeri jangka panjang dilaporkan dalam Penyata Kedudukan Kewangan. Pelaburan lain pula dilaporkan dalam Penyata Akaun Memorandum.

1.5. Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wang Tunai menunjukkan penerimaan dan pembayaran bagi tahun 2016. Penerimaan adalah terdiri daripada hasil, pinjaman, terimaan modal dan terimaan lain seperti amanah dan deposit. Pembayaran pula adalah untuk membiayai perbelanjaan mengurus, pembangunan, modal dan bayaran balik pinjaman.

1.6. Penyata Prestasi Kewangan menunjukkan lebih atau kurang hasil keseluruhan berbanding jumlah perbelanjaan mengurus dan pembangunan serta sumber pembiayaannya. Penyata ini juga menunjukkan pergerakan dana dalam Terimaan Balik Pinjaman dan Pelbagai Terimaan serta perubahan Tunai, Pelaburan dan Amanah.

1.7. Penyata Akaun Memorandum adalah akaun yang menunjukkan kedudukan aset dan liabiliti Kerajaan Negeri. Aset Kerajaan Negeri merangkumi Pinjaman Boleh Dituntut dan Pelaburan. Manakala liabiliti Kerajaan Negeri adalah Hutang Kerajaan Negeri kepada Kerajaan Persekutuan.

1.8. Nota Kepada Penyata Kewangan pula memberi penerangan dan maklumat terperinci mengenai jumlah yang ditunjukkan dalam Penyata Kewangan dan juga maklumat tambahan seperti dasar perakaunan dan angka perbandingan.

## **2. OBJEKTIF DAN METODOLOGI PENGAUDITAN**

2.1. Pengauditan terhadap Penyata Kewangan Kerajaan Negeri bagi tahun berakhir 31 Disember 2016 adalah untuk memberi pendapat sama ada penyata itu menggambarkan kedudukan kewangan yang benar dan saksama serta rekod perakaunan yang berkaitan telah diselenggarakan dengan teratur dan kemas kini.

2.2. Pengauditan terhadap sistem perakaunan dan dokumen dijalankan secara berterusan sepanjang tahun 2016. Teguran Audit mengenainya telah dibangkitkan melalui surat pemerhatian Audit dengan pihak Pejabat Kewangan Negeri dan Jabatan Negeri sebaik sahaja sesuatu pengauditan selesai dijalankan. *Exit Conference* bersama YB. Dato' Pegawai Kewangan Negeri dan dihadiri bersama YB. Dato' Seri Setiausaha Kerajaan Negeri serta Ketua-ketua Jabatan telah diadakan pada 25 Mei 2017.

## **3. PENGESAHAN PENYATA KEWANGAN KERAJAAN NEGERI SEMBILAN BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2016**

3.1. Pengauditan Penyata Kewangan telah dilaksanakan mengikut Akta Audit 1957 dan berpandukan Piawaian Pengauditan yang diluluskan serta *International Standards of Supreme Audit Institutions (ISSAI) 1000*. Akta dan Piawaian tersebut menghendaki pengauditan dirancang dan dilaksanakan bagi mendapat kepastian yang munasabah sama ada Penyata Kewangan adalah bebas daripada kesilapan dan ketinggalan yang ketara. Pengauditan Penyata Kewangan termasuk memeriksa rekod secara semak uji, menyemak bukti yang menyokong angka dan memastikan penzahiran yang mencukupi dalam persembahan Penyata Kewangan.

3.2. Persembahan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan bagi tahun 2016 adalah selaras dengan Piawaian Perakaunan Kerajaan yang dikeluarkan oleh Akauntan Negara Malaysia pada bulan Disember 2011. **Pada pendapat Audit, Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan pada keseluruhannya menunjukkan gambaran yang benar dan saksama tentang kedudukan kewangan Kerajaan Negeri Sembilan bagi tahun berakhir 31 Disember 2016 dan rekod perakaunannya telah di selenggara dengan teratur dan kemas kini.** Laporan Ketua Audit Negara mengenai Penyata Kewangan Kerajaan Negeri yang disertakan bersama dengan Pernyataan Pegawai Kewangan Negeri Sembilan dan Bendahari Negeri Sembilan, Penyata Kedudukan Kewangan, Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wang Tunai, Penyata Prestasi Kewangan, Penyata Akaun Memorandum dan Nota Kepada Penyata Kewangan adalah seperti di **Lampiran I** hingga **Lampiran VII**.







BAHAGIAN II  
ANALISIS KEWANGAN  
KERAJAAN NEGERI



# BAHAGIAN II

## ANALISIS KEWANGAN KERAJAAN NEGERI

### 4. LATAR BELAKANG

Jabatan Audit Negara selain daripada mengesahkan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2016, juga membuat analisis mengikut prinsip asas perakaunan tunai ubah suai terhadap data kewangan bagi menilai tahap prestasi kewangan Kerajaan Negeri. Hasil analisis yang dijalankan adalah berdasarkan Penyata Kedudukan Kewangan, Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wang Tunai, Penyata Prestasi Kewangan, Penyata Akaun Memorandum serta Nota Kepada Penyata Kewangan.

#### 4.1. KEDUDUKAN KEWANGAN KERAJAAN NEGERI

Penyata Kedudukan Kewangan Kerajaan Negeri ini menunjukkan pegangan Wang Awam di bawah Kumpulan Wang Disatukan. Wang Awam terdiri daripada Wang Tunai dan Pelaburan yang dipegang bagi Kumpulan Wang Disatukan melalui Akaun Hasil Disatukan, Akaun Pinjaman Disatukan dan Akaun Amanah Disatukan.

#### 4.2. KUMPULAN WANG DISATUKAN

4.2.1. Mengikut Penyata Kedudukan Kewangan, kedudukan Kumpulan Wang Disatukan pada akhir tahun 2016 adalah berjumlah RM540.19 juta. Jumlah ini merupakan baki terkumpul daripada ketiga-tiga Akaun Kumpulan Wang Disatukan iaitu Akaun Hasil Disatukan, Akaun Pinjaman Disatukan dan Akaun Amanah Disatukan. Jumlah tersebut terdiri daripada aset berbentuk wang tunai sejumlah RM180.17 juta dan pelaburan sejumlah RM360.02 juta. Kedudukan Kumpulan Wang Disatukan pada tahun 2016 berbanding 2015 adalah seperti **Jadual 4.1**.

**JADUAL 4.1**  
**KEDUDUKAN KUMPULAN WANG DISATUKAN BAGI TAHUN 2016 BERBANDING 2015**

BIL.	BUTIRAN	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Akaun Hasil Disatukan	302.30	316.54	14.24	4.7
2.	Akaun Pinjaman Disatukan	0.00	0.00	0.00	0.0
3.	Akaun Amanah Disatukan terdiri daripada:	219.70	223.65	3.95	1.8
	i. Kumpulan Wang Amanah Kerajaan	45.79	34.78	-11.01	-24.0
	- Kumpulan Wang Pembangunan	-310.07	-313.46	-3.39	1.1
	- Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan	387.99	379.17	-8.82	-2.3
	- Kumpulan Wang Amanah Bekalan Air	-32.13	-30.93	1.20	-3.7
	ii. Kumpulan Wang Amanah Awam	123.63	102.34	-21.29	-17.2
	iii. Akaun Wang Deposit	50.28	86.53	36.25	72.1
	<b>JUMLAH</b>	<b>522.00</b>	<b>540.19</b>	<b>18.19</b>	<b>3.5</b>

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2015 dan 2016

4.2.2. Kumpulan Wang Disatukan Kerajaan Negeri telah mengalami peningkatan sejumlah RM18.19 juta (3.5%) iaitu daripada RM522.00 juta pada tahun 2015 kepada RM540.19 juta pada tahun 2016. Peningkatan ini antara lain disebabkan oleh peningkatan Akaun Hasil Disatukan kepada RM316.54 juta (4.7%) pada tahun 2016 berbanding RM302.30 juta pada tahun 2015.

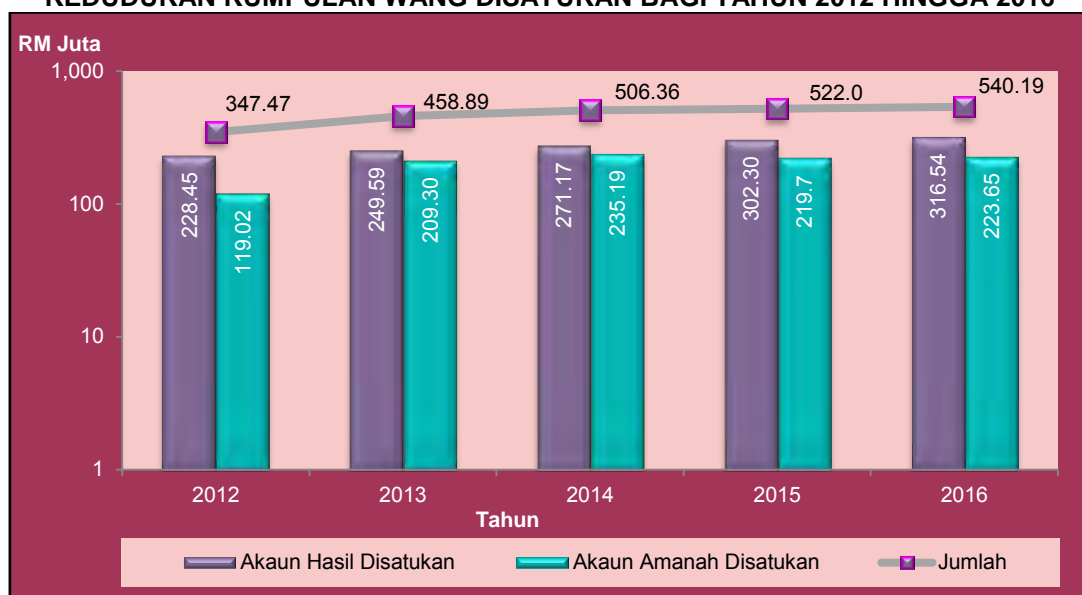
4.2.3. Kedudukan Kumpulan Wang Disatukan meningkat daripada tahun 2012 sehingga tahun 2016. Trend ini adalah selari dengan trend peningkatan dalam Akaun Hasil Disatukan yang meningkat daripada RM228.45 juta pada tahun 2012 kepada RM316.54 juta pada tahun 2016. Baki pada tahun 2016 adalah kedudukan yang tertinggi dalam tempoh lima (5) tahun. Kedudukan Kumpulan Wang Disatukan bagi tempoh tahun 2012 hingga 2016 adalah seperti **Jadual 4.2** dan **Carta 4.1**.

**JADUAL 4.2**  
**KEDUDUKAN KUMPULAN WANG DISATUKAN BAGI TAHUN 2012 HINGGA 2016**

BIL.	BUTIRAN	2012 (RM Juta)	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)
1.	Akaun Hasil Disatukan	228.45	249.59	271.17	302.30	316.54
2.	Akaun Pinjaman Disatukan	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
3.	Akaun Amanah Disatukan terdiri daripada:	119.02	209.30	235.19	219.70	223.65
	i. Kumpulan Wang Amanah Kerajaan	-101.75	25.25	38.25	45.79	34.78
	- <i>Kumpulan Wang Pembangunan</i>	-290.72	-304.97	-315.78	-310.07	-313.46
	- <i>Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan</i>	348.15	377.35	391.16	387.99	379.17
	- <i>Kumpulan Wang Amanah Bekalan Air</i>	-159.18	-47.13	-37.13	-32.13	-30.93
	ii. Kumpulan Wang Amanah Awam	172.54	131.22	143.66	123.63	102.34
	iii. Akaun Wang Deposit	48.23	52.83	53.28	50.28	86.53
	<b>JUMLAH</b>	<b>347.47</b>	<b>458.89</b>	<b>506.36</b>	<b>522.00</b>	<b>540.19</b>

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2012 - 2016

**CARTA 4.1**  
**KEDUDUKAN KUMPULAN WANG DISATUKAN BAGI TAHUN 2012 HINGGA 2016**



Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2012 - 2016

### 4.3. WANG AWAM

#### 4.3.1. Pelaburan

4.3.1.1. Mengikut Seksyen 8 Akta Tatacara Kewangan 1957, Kerajaan Negeri dibenarkan melabur dalam deposit di bank dan institusi kewangan serta pelaburan saham sekiranya mempunyai lebihan dana. Pelaburan Kerajaan Negeri terdiri daripada Pelaburan Kumpulan Wang Amanah dan Pelaburan Am. Pelaburan Kumpulan Wang Amanah adalah pelaburan yang dibuat daripada Kumpulan Wang dan Akaun Amanah selaras dengan Arahan Amanah (Seksyen 9 Akta Tatacara Kewangan 1957) dan Surat Ikatam Amanah (Seksyen 10 Akta Tatacara Kewangan 1957) serta peraturan yang berkuat kuasa. Pelaburan Am merupakan pelaburan yang dibuat daripada lebihan Akaun Hasil Disatukan selain daripada Pelaburan Kumpulan Wang Amanah. Pada akhir tahun 2016, Pelaburan Am Kerajaan Negeri yang dilaporkan di dalam Penyata Kedudukan Kewangan berjumlah RM360.02 juta meningkat sejumlah RM35.31 juta daripada RM324.71 pada tahun 2015. Peningkatan ini adalah kerana pemindahan daripada wang tunai dalam bank ke dalam simpanan tetap untuk tempoh enam (6) bulan atau lebih. Pada akhir tahun 2016 faedah yang diterima daripada keseluruhan Pelaburan Am Kerajaan Negeri adalah berjumlah RM16.03 juta. Kedudukan pelaburan Kerajaan Negeri pada tahun 2016 berbanding 2015 adalah seperti **Jadual 4.3**.

**JADUAL 4.3**  
**KEDUDUKAN PELABURAN BAGI TAHUN 2016 BERBANDING 2015**

BIL.	PELABURAN	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Bank Pembangunan Malaysia Berhad	187.00	55.00	-132.00	-70.6
2.	Malaysian Building Society Berhad (MBSB)	97.00	269.77	172.77	178.1
3.	Akaun Amanah Institusi (ITA) Amanah Raya Berhad	35.00	35.00	0.00	0.0
4.	Malayan Banking Berhad	5.00	0.00	-5.00	-100.0
5.	Amanah Saham Bank Islam	0.49	0.00	-0.49	-100.0
6.	Bank Kerjasama Rakyat (M) Berhad	0.15	0.25	0.10	66.7
7.	Amconstant Multi Maturity 2	0.07	0.00	-0.07	-100.0
<b>JUMLAH</b>		<b>324.71</b>	<b>360.02</b>	<b>35.31</b>	<b>10.9</b>

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2015 dan 2016

4.3.1.2. Kedudukan Pelaburan Am Kerajaan Negeri bagi tahun 2012 hingga 2016 adalah seperti **Jadual 4.4**. Baki pada tahun 2016 adalah yang tertinggi dalam tempoh lima (5) tahun.

**JADUAL 4.4**  
**KEDUDUKAN PELABURAN BAGI TAHUN 2012 HINGGA 2016**

BIL.	PELABURAN	2012 (RM Juta)	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)
1.	Bank Pembangunan Malaysia Berhad	0.00	0.00	0.00	187.00	55.00
2.	Malaysian Building Society Berhad (MBSB)	0.00	0.00	20.00	97.00	269.77
3.	Akaun Amanah Institusi (ITA) Amanah Raya Berhad	0.00	0.00	10.00	35.00	35.00
4.	Malayan Banking Berhad	0.00	0.00	0.00	5.00	0.00
5.	Amanah Saham Bank Islam	0.49	0.49	0.49	0.49	0.00
6.	Bank Kerjasama Rakyat (M) Berhad	0.00	0.00	0.00	0.15	0.20
7.	Amconstant Multi Maturity 2	0.10	0.08	0.08	0.07	0.05
<b>JUMLAH</b>		<b>0.59</b>	<b>0.57</b>	<b>30.57</b>	<b>324.71</b>	<b>360.02</b>

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2012 - 2016

#### 4.4. AKAUN HASIL DISATUKAN

4.4.1. Akaun Hasil Disatukan ditubuhkan mengikut Perkara 97 dan Perkara 98 Perlembagaan Persekutuan dan Seksyen 7(a) Akta Tatacara Kewangan 1957. Akaun ini menunjukkan jumlah hasil yang diterima dan jumlah perbelanjaan mengurus bagi sesuatu tahun kewangan. Akaun Hasil Disatukan pada tahun semasa mencatat peningkatan sejumlah RM14.24 juta (4.7%) daripada RM302.30 juta pada tahun 2015 kepada RM316.54 juta pada tahun 2016. Kerajaan Negeri telah mengakhiri tahun kewangan 2016 dengan surplus sejumlah RM14.24 juta berbanding RM31.13 juta pada tahun 2015. Akaun Hasil Disatukan pada tahun 2016 berbanding tahun 2015 adalah seperti **Jadual 4.5**. Kedudukan baki Akaun Hasil Disatukan bagi tempoh tahun 2012 hingga 2016 adalah seperti **Jadual 4.6**. Kedudukan baki pada tahun 2016 adalah yang tertinggi bagi tempoh lima (5) tahun tersebut.

**JADUAL 4.5**  
**AKAUN HASIL DISATUKAN BAGI TAHUN 2016 BERBANDING 2015**

BUTIRAN	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
			(RM Juta)	(%)
Baki Pada 1 Januari	271.17	302.30	31.13	11.5
Hasil	383.98	380.54	-3.44	-0.9
Perbelanjaan	352.85	366.30	13.45	3.8
<b>SURPLUS/DEFISIT</b>	<b>31.13</b>	<b>14.24</b>	<b>-16.89</b>	<b>-54.3</b>
<b>BAKI PADA 31 DISEMBER</b>	<b>302.30</b>	<b>316.54</b>	<b>14.24</b>	<b>4.7</b>

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2015 dan 2016

**JADUAL 4.6**  
**AKAUN HASIL DISATUKAN BAGI TAHUN 2012 HINGGA 2016**

BUTIRAN	2012 (RM Juta)	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)
Baki Pada 1 Januari	206.49	228.45	249.59	271.17	302.30
Hasil	341.27	354.78	373.09	383.98	380.54
Perbelanjaan	319.31	333.64	351.51	352.85	366.30
<b>SURPLUS/DEFISIT</b>	<b>21.96</b>	<b>21.14</b>	<b>21.58</b>	<b>31.13</b>	<b>14.24</b>
<b>BAKI PADA 31 DISEMBER</b>	<b>228.45</b>	<b>249.59</b>	<b>271.17</b>	<b>302.30</b>	<b>316.54</b>

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2012 - 2016

#### 4.4.2. Hasil

##### 4.4.2.1. Kutipan Hasil Sebenar Berbanding Anggaran Yang Diluluskan

Kerajaan Negeri memungut tiga (3) kategori hasil yang terdiri daripada Hasil Cukai, Hasil Bukan Cukai dan Terimaan Bukan Hasil. Pada tahun 2016, keseluruhan kutipan hasil sebenar adalah berjumlah RM380.54 juta. Kutipan ini kurang daripada anggaran diluluskan sejumlah RM3.49 juta (0.9%) berbanding dengan anggaran yang diluluskan berjumlah RM384.03 juta seperti **Jadual 4.7**.

**JADUAL 4.7**  
**KUTIPAN HASIL SEBENAR BERBANDING ANGGARAN BAGI TAHUN 2016**

BIL.	KATEGORI HASIL	ANGGARAN DILULUSKAN (RM Juta)	HASIL SEBENAR (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Hasil Cukai	145.55	128.08	-17.47	-12.0
2.	Hasil Bukan Cukai	174.92	186.29	11.37	6.5
3.	Terimaan Bukan Hasil	63.56	66.17	2.61	4.1
<b>JUMLAH</b>		<b>384.03</b>	<b>380.54</b>	<b>-3.49</b>	<b>-0.9</b>

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2016

#### 4.4.2.2. Kutipan Hasil Sebenar Tahun 2016 Berbanding 2015

Hasil yang dikutip oleh Kerajaan Negeri pada tahun 2016 menurun sejumlah RM3.44 juta daripada RM383.98 juta pada tahun 2015 kepada RM380.54 juta pada tahun 2016 iaitu penurunan sebanyak 0.9%. Penurunan ini disebabkan oleh penurunan Hasil Cukai sejumlah RM1.93 juta (1.5%) kepada RM128.08 juta pada tahun 2016 berbanding RM130.01 juta pada tahun 2015. Hasil Bukan Cukai juga menurun sejumlah RM6.30 juta (3.3%) kepada RM186.29 juta pada tahun 2016 berbanding RM192.59 juta pada tahun 2015. Manakala Terimaan Bukan Hasil meningkat sejumlah RM4.79 juta (7.8%) menjadi RM66.17 juta pada tahun 2016 berbanding RM61.38 juta pada tahun 2015. Jumlah hasil pada tahun 2016 berbanding 2015 adalah seperti **Jadual 4.8**.

**JADUAL 4.8**  
**KUTIPAN HASIL SEBENAR BAGI TAHUN 2016 BERBANDING 2015**

BIL.	KATEGORI HASIL	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Hasil Cukai	130.01	128.08	-1.93	-1.5
2.	Hasil Bukan Cukai	192.59	186.29	-6.30	-3.3
3.	Terimaan Bukan Hasil	61.38	66.17	4.79	7.8
<b>JUMLAH</b>		<b>383.98</b>	<b>380.54</b>	<b>-3.44</b>	<b>-0.9</b>

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2015 dan 2016

#### 4.4.2.3. Prestasi Kutipan Hasil Sebenar Bagi Tempoh Lima Tahun

Kutipan hasil Kerajaan Negeri menunjukkan peningkatan pada tahun 2012 hingga 2015. Bagaimanapun, kutipan hasil menurun sedikit pada tahun 2016. Hasil Cukai menunjukkan peningkatan setiap tahun bagi tempoh tahun 2012 hingga 2015 kecuali pada tahun 2013 dan 2016. Jumlah hasil tahun 2015 adalah yang tertinggi bagi tempoh lima (5) tahun tersebut. Prestasi kutipan hasil bagi tempoh tahun 2012 hingga 2016 adalah seperti **Jadual 4.9** dan **Carta 4.2**.

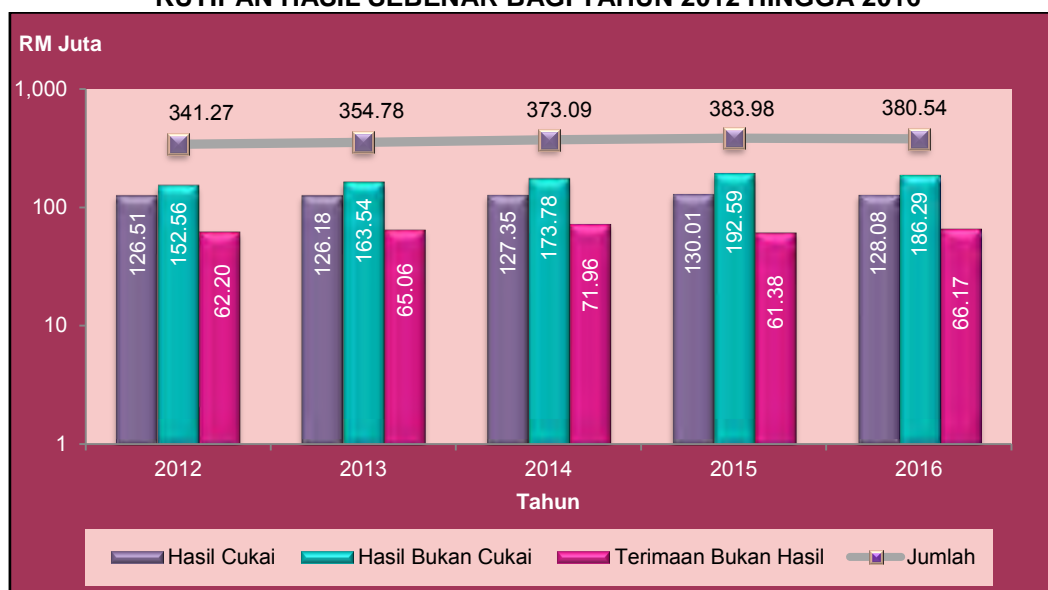
**JADUAL 4.9**  
**KUTIPAN HASIL SEBENAR BAGI TAHUN 2012 HINGGA 2016**

BIL.	KATEGORI HASIL	2012 (RM Juta)	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)
1.	Hasil Cukai	126.51	126.18	127.35	130.01	128.08
2.	Hasil Bukan Cukai	152.56	163.54	173.78	192.59	186.29
3.	Terimaan Bukan Hasil	62.20	65.06	71.96	61.38	66.17
<b>JUMLAH</b>		<b>341.27</b>	<b>354.78</b>	<b>373.09</b>	<b>383.98</b>	<b>380.54</b>

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2012 - 2016



**CARTA 4.2**  
**KUTIPAN HASIL SEBENAR BAGI TAHUN 2012 HINGGA 2016**



Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2012 - 2016

#### 4.4.2.4. Penyumbang Utama Hasil Kerajaan Negeri Bagi Tempoh Lima Tahun

Hasil Kerajaan Negeri merupakan sumber utama yang akan digunakan bagi tujuan perbelanjaan mengurus dan pembangunan. Bagi tempoh tahun 2012 hingga 2016, penyumbang utama hasil Kerajaan Negeri adalah daripada kutipan Cukai Tanah, Perolehan daripada Jualan Barang-barang, Terimaan dari Agensi Kerajaan, Lesen, Bayaran Pendaftaran dan Permit serta Keuntungan Pembiayaan dan Perolehan. Semua hasil ini menyumbang sejumlah RM341.92 juta (89.9%) daripada keseluruhan hasil Kerajaan Negeri pada tahun 2016 yang berjumlah RM380.54 juta berbanding sejumlah RM348.84 juta (90.8%) pada tahun 2015 seperti **Jadual 4.10**.

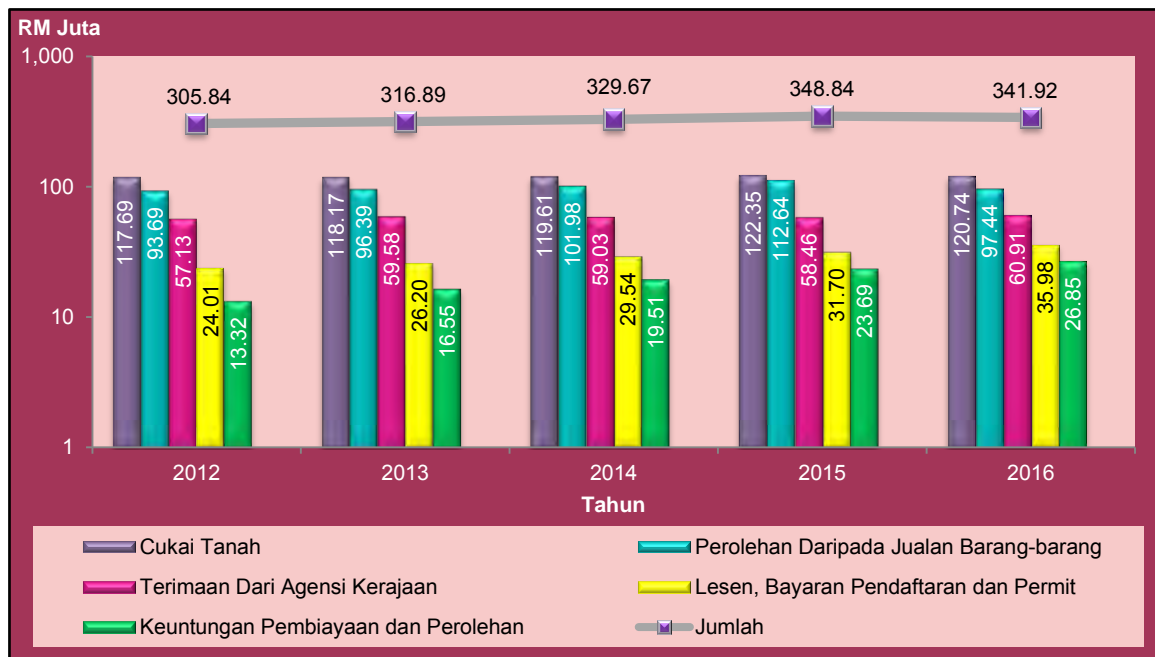
**JADUAL 4.10**  
**PENYUMBANG UTAMA HASIL KERAJAAN NEGERI**  
**BAGI TAHUN 2016 BERBANDING 2015**

BIL.	BUTIRAN HASIL	2015 (RM Juta)	(%)	2016 (RM Juta)	(%)
1.	Cukai Tanah	122.35	31.9	120.74	31.7
2.	Perolehan daripada Jualan Barang-barang	112.64	29.3	97.44	25.6
3.	Terimaan dari Agensi Kerajaan	58.46	15.2	60.91	16.0
4.	Lesen, Bayaran Pendaftaran dan Permit	31.7	8.3	35.98	9.5
5.	Keuntungan Pembiayaan dan Perolehan	23.69	6.2	26.85	7.1
<b>JUMLAH</b>		<b>348.84</b>	<b>90.8</b>	<b>341.92</b>	<b>89.9</b>

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2015 dan 2016

4.4.2.5. Hasil Cukai Tanah adalah penyumbang utama hasil Kerajaan Negeri bagi tempoh tahun 2012 hingga 2016. Pada tahun 2016, hasil Cukai Tanah menyumbang sebanyak 31.7% daripada keseluruhan hasil Kerajaan Negeri. Manakala penyumbang kedua dan ketiga terbesar adalah Perolehan Daripada Jualan Barang-barang dan Terimaan Dari Agensi Kerajaan dengan masing-masing berjumlah RM97.44 juta dan RM60.91 juta. Trend kutipan penyumbang utama hasil Kerajaan Negeri bagi tempoh tahun 2012 hingga 2016 adalah seperti **Carta 4.3**.

**CARTA 4.3**  
**PENYUMBANG UTAMA HASIL KERAJAAN NEGERI**  
**BAGI TAHUN 2012 HINGGA 2016**



Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2012 - 2016

#### 4.4.2.6. Peningkatan dan Penurunan Hasil Ketara

Antara butiran hasil utama yang menyumbang peningkatan hasil pada tahun 2016 berbanding 2015 adalah seperti **Jadual 4.11**. Manakala hasil Kerajaan Negeri yang mengalami penurunan ketara pada tahun 2016 berbanding 2015 adalah seperti **Jadual 4.12**.

**JADUAL 4.11  
PENINGKATAN HASIL KETARA BAGI TAHUN 2016 BERBANDING 2015**

BIL.	BUTIRAN HASIL	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN		PUNCA PENINGKATAN
				(RM Juta)	(%)	
1.	Hasil dan Faedah Dari Pelaburan Dalam Amanah Raya	0.23	2.32	2.09	908.0	Faedah dari pertambahan simpanan tetap dan pelaburan jangka panjang.
2.	Lain-lain Terimaan	1.50	10.00	8.50	566.7	i) RM4 juta merupakan penyaluran khas Kementerian Kewangan. ii) RM6 juta pula adalah pembayaran <i>Guaranteed Payments</i> oleh SAINS.
3.	Pelbagai Bayaran Hukuman	0.72	2.64	1.92	266.0	Antara penyumbang utama: i) Hasil daripada rampasan tanah di PDT Jempol sejumlah RM2.5 juta. ii) Hasil daripada kompaun kesalahan mengambil pasir tanpa permit. iii) Denda kesalahan teroka hutan/ penggunaan traktor di dalam hutan.
4.	Deposit Tidak Dituntut	0.78	2.47	1.69	216.7	Deposit Yang Tidak Dituntut diakaunkan semula ke dalam akaun hasil Negeri setelah proses pewartaan dilaksanakan.

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2015 dan 2016

**JADUAL 4.12  
PENURUNAN HASIL KETARA BAGI TAHUN 2016 BERBANDING 2015**

BIL.	BUTIRAN HASIL	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN		PUNCA PENURUNAN
				(RM Juta)	(%)	
1.	Premium Tukar Syarat	29.16	12.04	-17.12	-58.7	Pengurangan permohonan tukar syarat tanah.
2.	Premium Pemberimilikan Tanah	54.53	50.18	-4.35	-8.0	i. Permohonan tanah tidak diluluskan. ii. Pengurangan bayaran premium pemberimilikan tanah. iii. Tiada bayaran premium bagi permohonan tanah yang telah diluluskan.
3.	Premium Tanah yang Lain	2.93	0.23	-2.70	-92.2	Penurunan permohonan pengambilan hasil hutan, tiada bayaran tambahan premium dikenakan.

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2015 dan 2016

#### 4.4.3. Perbelanjaan Mengurus

##### 4.4.3.1. Perbelanjaan Sebenar Berbanding Anggaran yang Diluluskan

Perbelanjaan Mengurus adalah terdiri daripada bayaran Emolumen, Perkhidmatan dan Bekalan, Aset, Pemberian dan Kenaan Bayaran Tetap serta Perbelanjaan Lain. Peruntukan yang diluluskan bagi perbelanjaan mengurus tahun 2016 berjumlah RM384.03 juta. Peruntukan perbelanjaan mengurus meningkat sejumlah RM15.81 juta (4.3%) pada tahun 2016 berbanding RM368.22 juta pada tahun 2015. Sejumlah RM366.30 juta telah dibelanjakan pada tahun 2016 iaitu 95.4% daripada peruntukan yang diluluskan.

Perbelanjaan sebenar berbanding peruntukan yang diluluskan adalah seperti **Jadual 4.13**.

**JADUAL 4.13**  
**PERBELANJAAN MENGURUS SEBENAR**  
**BERBANDING PERUNTUKAN DILULUSKAN BAGI TAHUN 2016**

BIL.	MAKSUD PERBELANJAAN	PERUNTUKAN DILULUSKAN (RM Juta)	PERBELANJAAN SEBENAR (RM Juta)	PENCAPAIAN (%)
1.	Emolumen	149.48	143.34	95.9
2.	Perkhidmatan dan Bekalan	85.86	79.04	92.1
3.	Aset	3.44	2.93	85.2
4.	Pemberian dan Kenaan Bayaran Tetap	139.25	135.75	97.5
5.	Perbelanjaan Lain	6.00	5.24	87.3
<b>JUMLAH</b>		<b>384.03</b>	<b>366.30</b>	<b>95.4</b>

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2016

#### 4.4.3.2. Perbelanjaan Sebenar Tahun 2016 Berbanding Tahun 2015

Pada keseluruhannya, perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri telah meningkat sejumlah RM13.45 juta (3.8%) kepada RM366.30 juta pada tahun 2016 berbanding RM352.85 juta pada tahun 2015. Perbelanjaan ini meningkat disebabkan oleh peningkatan bayaran Emolumen, Aset serta Pemberian dan Kenaan Bayaran Tetap. Perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri pada tahun 2016 berbanding 2015 mengikut maksud perbelanjaan adalah seperti **Jadual 4.14**.

**JADUAL 4.14**  
**PERBELANJAAN MENGURUS SEBENAR BAGI TAHUN 2016 BERBANDING 2015**

BIL.	MAKSUD PERBELANJAAN	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Emolumen	137.94	143.34	5.40	3.9
2.	Perkhidmatan dan Bekalan	79.26	79.04	-0.22	-0.3
3.	Aset	1.05	2.93	1.88	179.0
4.	Pemberian dan Kenaan Bayaran Tetap	128.01	135.75	7.74	6.0
5.	Perbelanjaan Lain	6.59	5.24	-1.35	-20.5
<b>JUMLAH</b>		<b>352.85</b>	<b>366.30</b>	<b>13.45</b>	<b>3.8</b>

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2015 dan 2016

4.4.3.3. Perbelanjaan bagi Emolumen, Aset serta Pemberian dan Kenaan Bayaran Tetap menunjukkan peningkatan masing-masing sejumlah RM5.40 juta, RM1.88 juta dan RM7.74 juta. Bayaran Emolumen meningkat dari RM137.94 juta pada tahun 2015 kepada RM143.34 juta pada tahun 2016. Pertambahan ini antaranya disebabkan oleh kenaikan gaji tahunan kakitangan dan Bayaran Khas kepada penjawat awam Negeri. Aset meningkat sebanyak RM1.88 juta (179.0%) dari RM1.05 juta pada tahun 2015 kepada RM2.93 juta

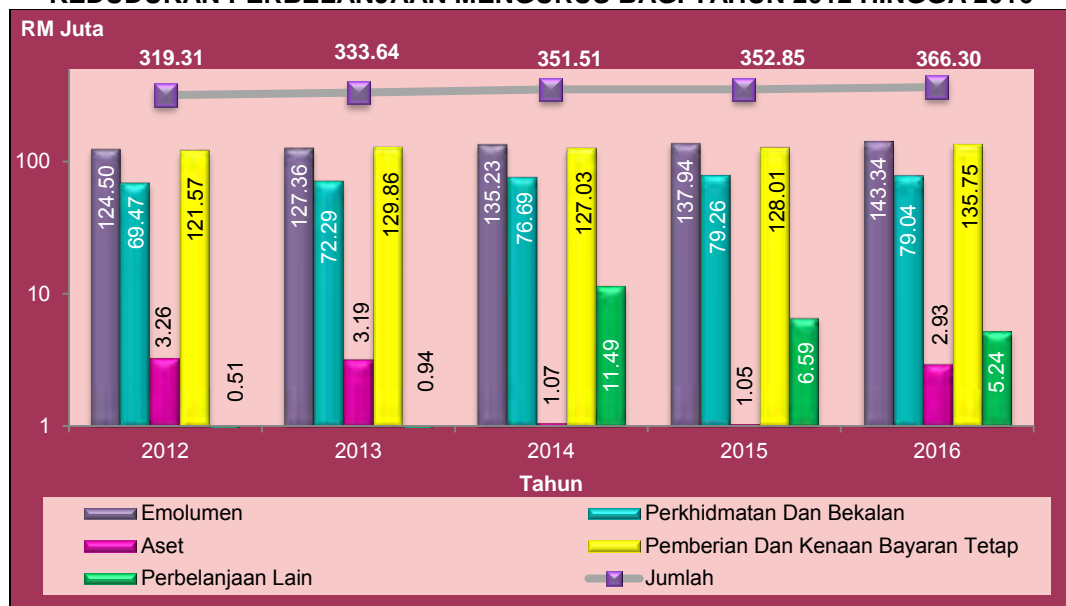
pada tahun 2016. Manakala Pemberian dan Kenaan Bayaran Tetap meningkat dari RM128.01 juta pada tahun 2015 kepada RM135.75 juta pada tahun 2016. Peningkatan sebanyak RM7.74 juta (6.0%) disebabkan oleh caruman kepada Badan Berkanun, caruman kepada Akaun Amanah dan pemberian Anugerah Siswazah Cemerlang. Perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri bagi tempoh tahun 2012 hingga 2016 adalah seperti **Jadual 4.15** dan **Carta 4.4**.

**JADUAL 4.15**  
**KEDUDUKAN PERBELANJAAN MENGURUS BAGI TAHUN 2012 HINGGA 2016**

BIL.	MAKSUD PERBELANJAAN	2012 (RM Juta)	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)
1.	Emolumen	124.50	127.36	135.23	137.94	143.34
2.	Perkhidmatan dan Bekalan	69.47	72.29	76.69	79.26	79.04
3.	Aset	3.26	3.19	1.07	1.05	2.93
4.	Pemberian dan Kenaan Bayaran Tetap	121.57	129.86	127.03	128.01	135.75
5.	Perbelanjaan Lain	0.51	0.94	11.49	6.59	5.24
<b>JUMLAH</b>		<b>319.31</b>	<b>333.64</b>	<b>351.51</b>	<b>352.85</b>	<b>366.30</b>

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2012 - 2016

**CARTA 4.4**  
**KEDUDUKAN PERBELANJAAN MENGURUS BAGI TAHUN 2012 HINGGA 2016**



Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2012 - 2016

#### 4.4.3.4. Bayaran di Bawah Arahan Perbendaharaan 58(a)

Arahan Perbendaharaan (AP) 58(a) memperuntukkan bahawa bayaran terhadap bekalan/perkhidmatan yang telah diterima pada tahun sebelumnya boleh dibuat pada tahun semasa dengan syarat Jabatan mempunyai baki peruntukan yang mencukupi pada tahun di mana bekalan/perkhidmatan tersebut diterima dan tiada sebarang keraguan tentang sebab berlakunya kelewatan pembayaran tersebut. Bagi tahun 2016, jumlah pembayaran di bawah AP 58(a) yang telah

diluluskan oleh Pegawai Kewangan Negeri berjumlah RM93,153. Secara keseluruhannya, pembayaran di bawah AP 58(a) menurun sejumlah RM188,584 (66.9%) menjadi RM93,153 berbanding RM281,737 pada tahun 2015. Maklumat pembayaran di bawah AP 58(a) pada tahun 2016 berbanding 2015 adalah seperti **Jadual 4.16**.

**JADUAL 4.16**  
**PEMBAYARAN DI BAWAH AP 58(a) BAGI TAHUN 2016 BERBANDING 2015**

BIL.	JABATAN	2015 (RM)	2016 (RM)	PERUBAHAN	
				(RM)	(%)
1.	Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri	257,004	77,052	-179,952	-70.0
2.	Pejabat Menteri Besar	5,600	0.00	-5,600	-100.0
3.	Pejabat DYMM Yang Di-Pertuan Besar Negeri Sembilan	19,133	15,487	-3,646	-19.0
4.	Pejabat Mufti Negeri	0.00	614	614	100.0
<b>JUMLAH</b>		<b>281,737</b>	<b>93,153</b>	<b>-188,584</b>	<b>-66.9</b>

Sumber: Rekod Pejabat Kewangan Negeri Sembilan Tahun 2015 dan 2016

4.4.3.5. Bayaran di bawah AP 58(a) pada tahun 2016 melibatkan bayaran bil-bil yang lewat diterima antaranya adalah bil perubatan penjawat awam, pesara dan Ahli Dewan Undangan Negeri berjumlah RM45,385, bayaran penyelenggaraan lif dan loji rawatan kumbahan berjumlah RM25,006, bayaran bekalan tambahan kasut seragam berjumlah RM6,430, bil sewaan dan *meter reading* mesin fotostat berjumlah RM5,149 dan bayaran-bayaran lain berjumlah RM11,183.

#### 4.5. AKAUN PINJAMAN DISATUKAN

Akaun Pinjaman Disatukan adalah satu daripada Akaun Kumpulan Wang Disatukan di mana semua penerimaan dan pembayaran balik pinjaman diakaunkan. Akaun Pinjaman Disatukan ditubuhkan mengikut Perkara 99 Perlembagaan Persekutuan dan Seksyen 7(b) Akta Tatacara Kewangan 1957. Pada tahun 2016, Kerajaan Negeri telah menerima pinjaman daripada Kerajaan Persekutuan bagi satu (1) projek bekalan air berjumlah RM13.49 juta. Akaun Pinjaman Disatukan telah berbaki sifar pada akhir tahun 2016 kerana pinjaman yang diterima telah dipindahkan ke Akaun Amanah Pembangunan Bekalan Air. Kedudukan Akaun Pinjaman Disatukan pada tahun 2016 berbanding 2015 adalah seperti **Jadual 4.17**.

**JADUAL 4.17**  
**AKAUN PINJAMAN DISATUKAN BAGI TAHUN 2016 BERBANDING 2015**

PERKARA	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
			(RM Juta)	(%)
Baki Pada 1 Januari	0.00	0.00	0.00	0.0
Terimaan	28.43	13.49	-14.94	-52.6
Bayaran	28.43	13.49	-14.94	-52.6
<b>BAKI PADA 31 DISEMBER</b>	<b>0.00</b>	<b>0.00</b>	<b>0.00</b>	<b>0.0</b>

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2015 dan 2016

#### 4.6. AKAUN AMANAH DISATUKAN

Akaun Amanah Disatukan adalah satu daripada Akaun Kumpulan Wang Disatukan di mana semua penerimaan dan pembayaran wang amanah diakaunkan mengikut kehendak Arahan Amanah dan Surat Ikatan Amanah di bawah Seksyen 9 dan Seksyen 10 Akta Tatacara Kewangan 1957. Akaun ini ditubuhkan mengikut Perkara 99 Perlembagaan Persekutuan dan Seksyen 7 Akta Tatacara Kewangan 1957. Akaun Amanah Disatukan terdiri daripada Kumpulan Wang Amanah Kerajaan, Kumpulan Wang Amanah Awam dan Akaun Deposit. Pada akhir tahun 2016, baki Akaun Amanah Disatukan meningkat sejumlah RM3.95 juta (1.8%) kepada RM223.65 juta berbanding RM219.70 juta pada tahun 2015 adalah seperti **Jadual 4.18**. Peningkatan ini adalah disebabkan oleh peningkatan baki Akaun Wang Deposit berjumlah RM36.25 juta (72.1%) kepada RM86.53 juta pada tahun 2016 berbanding RM50.28 juta pada tahun 2015. Baki Kumpulan Wang Amanah Kerajaan menurun sejumlah RM11.01 juta (24.0%) menjadi RM34.78 juta pada tahun 2016 berbanding RM45.79 juta pada tahun 2015. Penurunan baki Kumpulan Wang Amanah Kerajaan disebabkan oleh penurunan Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan sejumlah RM8.82 juta (2.3%) menjadi RM379.17 juta pada tahun 2016 berbanding RM387.99 juta pada tahun 2015. Baki Kumpulan Wang Amanah Awam juga menurun sejumlah RM21.29 juta (17.2%) menjadi RM102.34 juta pada tahun 2016 berbanding RM123.63 juta pada tahun 2015. Selain itu baki defisit Kumpulan Wang Pembangunan meningkat sejumlah RM3.39 juta (1.1%) kepada RM313.46 juta pada tahun 2016 berbanding RM310.07 juta pada tahun 2015. Manakala baki defisit Kumpulan Wang Amanah Bekalan Air telah berkurangan sejumlah RM1.20 juta (3.7%) menjadi RM30.93 juta pada tahun 2016 berbanding RM32.13 juta pada tahun 2015.

**JADUAL 4.18**  
**AKAUN AMANAH DISATUKAN BAGI TAHUN 2016 BERBANDING 2015**

BUTIRAN	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
			(RM Juta)	(%)
i. Kumpulan Wang Amanah Kerajaan:	45.79	34.78	-11.01	-24.0
- Kumpulan Wang Pembangunan	-310.07	-313.46	-3.39	1.1
- Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan	387.99	379.17	-8.82	-2.3
- Kumpulan Wang Amanah Bekalan Air	-32.13	-30.93	1.20	-3.7
ii. Kumpulan Wang Amanah Awam	123.63	102.34	-21.29	-17.2
iii. Akaun Wang Deposit	50.28	86.53	36.25	72.1
<b>JUMLAH</b>	<b>219.70</b>	<b>223.65</b>	<b>3.95</b>	<b>1.8</b>

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2015 dan 2016

##### 4.6.1. Kumpulan Wang Amanah Kerajaan

Kumpulan Wang Amanah Kerajaan mengakaunkan terimaan daripada peruntukan Kerajaan dan bayaran bagi maksud tertentu mengikut Seksyen 10 Akta Tatacara Kewangan, 1957. Kumpulan Wang Amanah Kerajaan disenaraikan dalam Jadual

Kedua dan Ketiga, Akta Tatacara Kewangan, 1957. Kumpulan Wang Amanah ini terdiri daripada Kumpulan Wang Pembangunan, Kumpulan Wang Amanah Bekalan Air dan Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan.

#### 4.6.1.1. Kumpulan Wang Pembangunan

- a. Kumpulan Wang ini ditubuhkan di bawah Akta Kumpulan Wang Pembangunan (Akta 406, Tahun 1966). Sumber kewangan Kumpulan Wang ini terdiri daripada caruman dari Akaun Hasil Disatukan, Pemberian Tahap Pembangunan Ekonomi dan Kesejahteraan Hidup serta sewa Rumah Awam Kos Rendah. Kumpulan Wang ini hanya boleh dibelanjakan untuk maksud seperti yang ditentukan dalam Akta tersebut.
- b. Pada tahun 2016, Kumpulan Wang Pembangunan telah mencatatkan defisit berjumlah RM3.39 juta berbanding surplus sejumlah RM5.71 juta bagi tahun 2015. Defisit ini berlaku disebabkan terimaan sejumlah RM84.42 juta berbanding pembayaran sejumlah RM87.81 juta. Dengan ini, baki defisit pada akhir tahun 2016 Kumpulan Wang Pembangunan telah meningkat sejumlah RM3.39 juta (1.1%) menjadi RM313.46 juta berbanding defisit sejumlah RM310.07 juta pada tahun 2015. Kedudukan Kumpulan Wang Pembangunan pada tahun 2016 berbanding 2015 adalah seperti **Jadual 4.19**.

**JADUAL 4.19**  
**KEDUDUKAN KUMPULAN WANG PEMBANGUNAN**  
**BAGI TAHUN 2016 BERBANDING 2015**

PERKARA	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
			(RM Juta)	(%)
Baki Pada 1 Januari	-315.78	-310.07	5.71	-1.8
Terimaan	102.64	84.42	-18.22	-17.8
Perbelanjaan	96.93	87.81	-9.12	-9.4
<b>DEFISIT/SURPLUS</b>	<b>5.71</b>	<b>-3.39</b>	<b>-9.10</b>	<b>-159.4</b>
<b>BAKI PADA 31 DISEMBER</b>	<b>-310.07</b>	<b>-313.46</b>	<b>-3.39</b>	<b>1.1</b>

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2015 dan 2016

- c. Pada tahun 2016, peruntukan sejumlah RM93.73 juta telah diluluskan bagi maksud perbelanjaan pembangunan. Sebanyak RM87.81 juta (93.7%) telah dibelanjakan. Kerajaan Negeri juga telah menyalurkan peruntukan keluar daripada Kumpulan Wang Pembangunan Negeri Sembilan ke Agensi Negeri bagi 13 projek sejumlah RM8.05 juta dan pelbagai akaun amanah bagi 20 projek sejumlah RM4.09 juta. Ini memberi kesan terhadap amaun Kumpulan Wang Pembangunan Negeri yang dilaporkan dalam Penyata Kewangan Negeri Sembilan tahun 2016. Pada keseluruhannya perbelanjaan pembangunan Kerajaan Negeri menurun sejumlah RM9.12 juta (9.4%) berbanding RM96.93 juta pada tahun 2015.



#### 4.6.1.2. Kumpulan Wang Amanah Bekalan Air

Kumpulan Wang Amanah Bekalan Air ditubuhkan di bawah Akta Kumpulan Wang Bekalan Air Tahun 1960. Sumber kewangan Kumpulan Wang ini terdiri daripada caruman dari Akaun Hasil Disatukan dan pindahan dari Akaun Pinjaman Disatukan. Mulai tahun 2009, pengurusan air di Negeri Sembilan telah dikorporatkan melalui penubuhan Syarikat Air Negeri Sembilan (SAINS). Kumpulan Wang Amanah Bekalan Air pada akhir tahun 2016 berbaki debit sejumlah RM30.93 juta. Kumpulan Wang ini akan ditutup berikutan pengambilalihan pengurusan air oleh Kerajaan Persekutuan melalui Pengurusan Aset Air Berhad (PAAB). Baki debit Kumpulan Wang ini akan dihapus kira secara berperingkat daripada perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri mulai tahun 2013 berdasarkan keputusan Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri pada 5 Oktober 2012. Pada tahun 2016, sejumlah RM1.20 juta telah dibayar melalui perbelanjaan mengurus.

#### 4.6.1.3. Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan

Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan terdiri daripada Akaun Penyelesaian, Akaun Pinjaman, Pelbagai Kumpulan Wang dan Kumpulan Wang Luar Jangka. Pada akhir tahun 2016, baki Kumpulan Wang ini menurun sejumlah RM8.82 juta (2.3%) menjadi RM379.17 juta berbanding RM387.99 juta pada tahun 2015. Pada tahun 2016, terdapat dua (2) akaun amanah yang tidak aktif berjumlah RM5.27 juta. Kedudukan Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan pada tahun 2016 berbanding 2015 adalah seperti **Jadual 4.20**.

**JADUAL 4.20**  
**KEDUDUKAN PELBAGAI KUMPULAN WANG**  
**AMANAH KERAJAAN BAGI TAHUN 2016 BERBANDING 2015**

BIL.	AKAUN AMANAH	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Akaun Amanah Pelbagai	322.39	325.18	2.79	0.9
2.	Akaun Penyelesaian	45.29	35.29	-10.00	-22.0
3.	Akaun Pinjaman	18.31	16.70	-1.61	-8.8
4.	Kumpulan Wang Luar Jangka	2.00	2.00	0.00	0
<b>JUMLAH</b>		<b>387.99</b>	<b>379.17</b>	<b>-8.82</b>	<b>-2.3</b>

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2015 dan 2016

##### a. Akaun Amanah Penyelenggaraan Jalan Raya

- i. Akaun Amanah ini digunakan untuk membiayai kos penyelenggaraan semua jalan raya negeri dan lain-lain perbelanjaan pengurusan yang berkaitan. Pada tahun 2016, terimaan sejumlah RM218.62 juta telah diakaunkan ke Akaun Amanah ini. Pembayaran melalui akaun ini pula adalah berjumlah RM208.29 juta. Baki akhir Akaun ini pada tahun 2016

adalah berjumlah RM320.30 juta berbanding RM309.97 juta pada tahun 2015. Kedudukan Akaun Amanah Penyelenggaraan Jalan Raya pada tahun 2016 berbanding 2015 adalah seperti **Jadual 4.21**.

**JADUAL 4.21  
KEDUDUKAN AKAUN AMANAH PENYELENGGARAAN JALAN RAYA  
BAGI TAHUN 2016 BERBANDING 2015**

PERKARA	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
			(RM Juta)	(%)
Baki Pada 1 Januari	311.35	309.97	-1.38	-0.4
Penerimaan	206.27	218.62	12.35	6.0
Pembayaran	207.65	208.29	0.64	0.3
<b>BAKI PADA 31 DISEMBER</b>	<b>309.97</b>	<b>320.30</b>	<b>10.33</b>	<b>3.3</b>

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2015 dan 2016

Kedudukan baki Akaun Amanah Penyelenggaraan Jalan Raya bagi tempoh tahun 2012 hingga 2016 dan peratus penggunaan (pembayaran berbanding terimaan) adalah seperti **Jadual 4.22**.

**JADUAL 4.22  
KEDUDUKAN BAKI AKAUN AMANAH PENYELENGGARAAN JALAN RAYA  
BAGI TAHUN 2012 HINGGA 2016**

TAHUN	BAKI PADA 1 JANUARI (RM Juta)	TERIMAAN (RM Juta)	PEMBAYARAN (RM Juta)	BAKI PADA 31 DISEMBER (RM Juta)	PENGGUNAAN (%)
2012	259.37	189.74	196.92	252.19	103.8
2013	252.19	289.08	253.12	288.15	87.6
2014	288.15	191.16	167.96	311.35	87.9
2015	311.35	206.27	207.65	309.97	100.7
2016	309.97	218.62	208.29	320.30	95.3

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2012 - 2016

- ii. Perbelanjaan pengurusan (Perbelanjaan di bawah Kod Objek 10000) Akaun Amanah ini pada tahun 2016 adalah berjumlah RM13.68 juta (6.6%) daripada jumlah perbelanjaan sebenar penyelenggaraan jalan negeri tahun sebelumnya. Jumlah ini adalah melebihi daripada had yang ditetapkan iaitu RM5.00 juta (5.0%) daripada jumlah sebenar penyelenggaraan jalan tahun sebelumnya (bergantung kepada jumlah yang lebih rendah).

#### **4.6.2. Kumpulan Wang Amanah Awam**

Kumpulan Wang Amanah Awam ditubuhkan di bawah Seksyen 9, Akta Tatacara Kewangan 1957. Kumpulan Wang ini mengakaunkan terimaan daripada Kerajaan Persekutuan dan orang awam. Sebanyak 35 Akaun Amanah Awam yang terdiri daripada 34 Akaun Amanah Am dan satu (1) Akaun Amanah Khas diselenggara pada tahun 2016. Baki Kumpulan Wang ini pada akhir tahun 2016, menurun

sejumlah RM21.29 juta (17.2%) kepada RM102.34 juta berbanding RM123.63 juta pada tahun 2015. Analisis mengenai Akaun Amanah Awam adalah seperti berikut:

#### 4.6.2.1. Kumpulan Wang Pembangunan Hutan

Akaun Amanah ini ditubuhkan dengan tujuan untuk membolehkan Jabatan Perhutanan Negeri Sembilan membiayai aktiviti-aktiviti pembangunan hutan. Akaun ini dikendalikan oleh Pejabat Perhutanan Negeri Sembilan. Sumber dana akaun ini adalah peruntukan Kerajaan Negeri, pinjaman atau pemberian Kerajaan Persekutuan, kutipan ses pembangunan hutan atau lain-lain wang yang dipungut di bawah undang-undang hutan. Pada tahun 2016, sejumlah RM2.17 juta terimaan telah diakaunkan ke Akaun Amanah ini. Sejumlah RM3.15 juta telah dibelanjakan dan baki akaun ini pada akhir tahun 2016 berjumlah RM1.31 juta berbanding RM2.29 juta pada tahun 2015.

#### 4.6.2.2. Kumpulan Wang Amanah Pembiayaan Projek Rumah Awam Harga Rendah

Kumpulan Wang Amanah ini ditubuhkan dengan tujuan memperakaunkan semua terimaan dan perbelanjaan daripada sumber pemberian Kerajaan Persekutuan, Kerajaan Negeri atau sumber lain bagi membiayai pembangunan Rumah Awam Harga Rendah (RAHR) dan pembiayaan lain yang berkaitan dengan RAHR di Negeri Sembilan. Pada akhir tahun 2016, baki akaun ini berjumlah RM32.37 juta. Kedudukan Kumpulan Wang Amanah ini pada tahun 2016 berbanding 2015 adalah seperti **Jadual 4.23**.

**JADUAL 4.23**  
**KEDUDUKAN KUMPULAN WANG AMANAH PEMBIAYAAN**  
**PROJEK RUMAH AWAM HARGA RENDAH BAGI TAHUN 2016 BERBANDING 2015**

PERKARA	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
			(RM Juta)	(%)
Baki Pada 1 Januari	31.58	41.51	9.93	31.4
Penerimaan	12.57	5.51	-7.06	-56.2
Pembayaran	2.64	14.65	12.01	454.9
<b>BAKI PADA 31 DISEMBER</b>	<b>41.51</b>	<b>32.37</b>	<b>-9.14</b>	<b>-22.0</b>

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2015 dan 2016

#### 4.6.2.3. Akaun Amanah Projek Pembangunan Bekalan Air

Akaun Amanah ini ditubuhkan untuk membiayai kos pembangunan projek bekalan air Negeri dalam Rancangan Malaysia Kesembilan sehingga selesai atau sehingga projek bekalan air yang berkenaan siap sepenuhnya. Akaun ini dikendalikan oleh Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri. Sumber dana akaun ini adalah melalui pinjaman daripada Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan Negeri. Pada tahun 2016, sejumlah RM13.49 juta pinjaman bekalan air daripada

Kerajaan Persekutuan dan RM8.95 juta peruntukan daripada Kerajaan Negeri telah dipindahkan ke Akaun Amanah ini bagi tujuan perbelanjaan pembangunan Projek Skim Bekalan Air Triang Daerah Seremban dan Projek Pembinaan Sistem Bekalan Air Mentah dari Sungai Jelai ke Empangan Gemencheh. Sejumlah RM26.73 juta telah dibelanjakan daripada akaun ini menjadikan baki pada akhir tahun 2016 berjumlah RM13.85 juta berbanding RM17.92 juta pada tahun 2015.

#### **4.6.2.4. Akaun Amanah Permasalahan Rakyat**

Akaun Amanah ini ditubuhkan bagi tujuan memperakaunkan semua terimaan dan pembayaran berkaitan dengan penyelesaian permasalahan rakyat. Akaun ini dikendalikan oleh Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri. Sumber dana Akaun ini adalah melalui pemberian Kerajaan Negeri dan sumbangan awam. Pembayaran yang dibuat adalah berkaitan program bantuan kemiskinan, menaiktaraf/membaikpulih infrastruktur dan kemudahan awam, menaiktaraf/membaikpulih jalan kampung dan aduan lain berkaitan dengan permasalahan rakyat. Pada tahun 2016, sejumlah RM4.01 juta terimaan telah diakaunkan ke Akaun Amanah ini. Sejumlah RM8.59 juta telah dibelanjakan bagi menangani permasalahan rakyat dan baki akaun ini pada akhir tahun 2016 berjumlah RM7.32 juta berbanding RM11.90 juta pada tahun 2015.

#### **4.6.2.5. Akaun Amanah Pengambilan Tanah**

Akaun Amanah ini ditubuhkan untuk memperakaunkan semua terimaan dan perbelanjaan yang berkaitan pengambilan tanah. Akaun ini dikawal oleh Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri. Pada tahun 2016, sejumlah RM0.73 juta peruntukan pembangunan Kerajaan Negeri telah disalurkan ke Akaun Amanah ini manakala sejumlah RM0.60 juta pula adalah merupakan pelarasan. Pembayaran melalui Akaun ini adalah berjumlah RM1.05 juta terdiri daripada bayaran pampasan pengambilan balik tanah berjumlah RM0.75 juta dan pelarasan jurnal RM0.30 juta. Baki akaun ini meningkat sejumlah RM0.28 juta pada akhir tahun 2016 kepada RM7.90 juta berbanding RM7.62 juta pada tahun 2015.

### **4.7. PENYATA PRESTASI KEWANGAN**

4.7.1. Penyata Prestasi Kewangan menunjukkan lebih atau kurang hasil keseluruhan berbanding jumlah perbelanjaan mengurus dan pembangunan serta sumber pembiayaannya. Penyata ini juga menunjukkan pergerakan dana bagi Terimaan Balik Pinjaman dan Pelbagai Terimaan serta Perubahan Tunai, Pelaburan dan Amanah.

4.7.2. Pada tahun 2016, sumber dana Kerajaan Negeri berjumlah RM380.54 juta yang terdiri daripada Hasil Cukai, Hasil Bukan Cukai dan Terimaan Bukan Hasil. Penggunaan dana bagi membiayai perbelanjaan mengurus dan perbelanjaan pembangunan adalah berjumlah RM390.00 juta. Kedudukan Penyata Prestasi Kewangan pada akhir tahun 2016 menunjukkan Kerajaan Negeri mengalami defisit sejumlah RM9.46 juta berbanding lebih sejumlah RM53,042 pada tahun 2015. Defisit pada tahun 2016 adalah disebabkan peningkatan perbelanjaan sejumlah RM6.07 juta. Butiran Penyata Prestasi Kewangan pada tahun 2016 berbanding 2015 adalah seperti **Jadual 4.24**.

**JADUAL 4.24  
PENYATA PRESTASI KEWANGAN BAGI TAHUN 2016 BERBANDING 2015**

BIL.	PERKARA	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
<b>HASIL</b>					
1.	Hasil Cukai	130.01	128.08	-1.93	-1.5
2.	Hasil Bukan Cukai	192.59	186.29	-6.30	-3.3
3.	Terimaan Bukan Hasil	61.38	66.17	4.79	7.8
<b>JUMLAH</b>		<b>383.98</b>	<b>380.54</b>	<b>-3.44</b>	<b>-0.9</b>
<b>PERBELANJAAN</b>					
1.	Perbelanjaan Mengurus (tidak termasuk caruman Kumpulan Wang Pembangunan)	287.00	302.19	15.19	5.3
2.	Perbelanjaan Pembangunan	96.93	87.81	-9.12	-9.4
<b>JUMLAH PERBELANJAAN</b>		<b>383.93</b>	<b>390.00</b>	<b>6.07</b>	<b>1.6</b>
<b>LEBIHAN/KURANGAN</b>		<b>0.05</b>	<b>-9.46</b>	<b>-9.51</b>	<b>-19,020.0</b>
<b>LEBIHAN/KURANGAN DISOKONG OLEH:</b>					
1.	Terimaan Balik Pinjaman dan Pelbagai Terimaan	-36.79	-20.31	16.48	44.8
2.	Perubahan Tunai, Pelaburan dan Amanah	36.84	10.85	-25.99	-70.5
<b>JUMLAH PEMBIAYAAN</b>		<b>0.05</b>	<b>-9.46</b>	<b>-9.51</b>	<b>-19,020.0</b>

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2015 dan 2016

4.7.3. Berdasarkan **Jadual 4.24**, hasil Kerajaan Negeri menunjukkan penurunan sejumlah RM3.44 juta (0.9%) iaitu daripada RM383.98 juta pada tahun 2015 kepada RM380.54 juta pada tahun 2016. Perbelanjaan juga menunjukkan peningkatan sejumlah RM6.07 juta (1.6%) daripada RM383.93 juta pada tahun 2015 menjadi RM390.00 juta pada tahun 2016. Perbelanjaan mengurus (tidak termasuk caruman kepada Kumpulan Wang Pembangunan) menunjukkan peningkatan sejumlah RM15.19 juta (5.3%) menjadi RM302.19 juta pada tahun 2016 berbanding RM287.00 juta pada tahun 2015. Perbelanjaan pembangunan menurun sejumlah RM9.12 juta (9.4%) menjadi RM87.81 juta pada tahun 2016 berbanding RM96.93 juta pada tahun 2015.

## 4.8. PENYATA AKAUN MEMORANDUM

Akaun Memorandum menunjukkan aset dan tanggungan Kerajaan yang tidak dilaporkan di Penyata Kedudukan Kewangan. Akaun ini terdiri daripada Akaun Memorandum Aset dan Akaun Memorandum Liabiliti. Akaun Memorandum Aset menunjukkan kedudukan Pinjaman Boleh Dituntut dan Pelaburan Kerajaan Negeri manakala Akaun Memorandum Liabiliti menunjukkan kedudukan Hutang Awam.

### 4.8.1. Pinjaman Boleh Dituntut

4.8.1.1. Penyata Pinjaman Boleh Dituntut menunjukkan baki hutang oleh Badan Berkanun Negeri, Pihak Berkuasa Tempatan dan syarikat milik Kerajaan Negeri. Sumber dana bagi membiayai pinjaman kepada Agensi tersebut adalah daripada Kerajaan Negeri dan Kerajaan Persekutuan. Kedudukan Pinjaman Boleh Dituntut pada tahun 2016 berbanding 2015 adalah seperti **Jadual 4.25**.

**JADUAL 4.25**  
**BAKI PINJAMAN BOLEH DITUNTUT BAGI TAHUN 2016 BERBANDING 2015**

BIL.	AGENSI	JUMLAH PINJAMAN (RM Juta)	BAKI HUTANG		PERUBAHAN	
			2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
<b>BADAN BERKANUN NEGERI</b>						
1.	Perbadanan Kemajuan Negeri, Negeri Sembilan	43.96	34.38	31.99	-2.39	-6.9
2.	Yayasan Negeri Sembilan	11.00	5.53	8.94	3.41	61.7
<b>PIHAK BERKUASA TEMPATAN</b>						
1.	Majlis Perbandaran Seremban	9.46	8.56	8.36	-0.20	-2.3
2.	Majlis Daerah Rembau	1.02	0.38	0.32	-0.06	-15.8
3.	Majlis Daerah Kuala Pilah	0.60	0.12	0.06	-0.06	-50.0
<b>SYARIKAT KERAJAAN NEGERI</b>						
1.	Syarikat Imapro Sdn. Bhd.	22.64	6.89	6.62	-0.27	-3.9
<b>JUMLAH</b>		<b>88.68</b>	<b>55.86</b>	<b>56.29</b>	<b>0.43</b>	<b>0.8</b>

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2015 dan 2016

4.8.1.2. Baki Pinjaman Boleh Dituntut pada tahun 2016 meningkat sejumlah RM427,826 (0.8%) menjadi RM56.29 juta berbanding RM55.86 juta pada tahun 2015. Baki ini merupakan baki pinjaman oleh dua (2) Badan Berkanun Negeri, tiga (3) Pihak Berkuasa Tempatan dan satu (1) syarikat milik Kerajaan Negeri. Kedudukan baki pada tahun 2015 adalah baki Pinjaman Boleh Dituntut yang paling rendah dalam tempoh lima (5) tahun. Kedudukan Pinjaman Boleh Dituntut bagi tempoh tahun 2012 hingga 2016 adalah seperti **Jadual 4.26**.

**JADUAL 4.26**  
**KEDUDUKAN PINJAMAN BOLEH DITUNTUT BAGI TAHUN 2012 HINGGA 2016**

BIL.	AGENSI	2012 (RM Juta)	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)
1.	Perbadanan Kemajuan Negeri, Negeri Sembilan	41.28	39.24	37.33	34.38	31.99
2.	Yayasan Negeri Sembilan	0.00	0.00	6.50	5.53	8.94
3.	Majlis Perbandaran Seremban	38.57	8.96	8.76	8.56	8.36
4.	Majlis Daerah Rembau	0.59	0.52	0.45	0.38	0.32
5.	Majlis Daerah Kuala Pilah	0.30	0.24	0.18	0.12	0.06
6.	Syarikat Imapro Sdn. Bhd.	7.63	7.40	7.15	6.89	6.62
<b>JUMLAH</b>		<b>88.37</b>	<b>56.36</b>	<b>60.37</b>	<b>55.86</b>	<b>56.29</b>

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2012 - 2016

4.8.1.3. Pada tahun 2016, kesemua enam (6) Agensi yang menerima pinjaman daripada Kerajaan Negeri telah membuat bayaran balik berjumlah RM4.43 juta yang terdiri daripada bayaran balik pokok sejumlah RM4.07 juta dan bayaran balik faedah sejumlah RM356,360. Kedudukan bayaran balik pinjaman oleh Agensi bagi tempoh tahun 2012 hingga 2016 adalah seperti **Jadual 4.27**.

**JADUAL 4.27**  
**KEDUDUKAN BAYARAN BALIK PINJAMAN OLEH AGENSI**  
**BAGI TAHUN 2012 HINGGA 2016**

BIL.	AGENSI	2012 (RM Juta)	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)
1.	Perbadanan Kemajuan Negeri, Negeri Sembilan	2.84	2.46	2.11	3.11	2.44
2.	Yayasan Negeri Sembilan	0.00	0.00	0.00	1.01	1.12
3.	Syarikat Imapro Sdn. Bhd.	0.54	0.54	0.54	0.54	0.54
4.	Majlis Perbandaran Seremban	0.20	0.20	0.20	0.20	0.20
5.	Majlis Daerah Rembau	0.06	0.07	0.07	0.07	0.07
6.	Majlis Daerah Kuala Pilah	0.06	0.06	0.06	0.06	0.06
<b>JUMLAH</b>		<b>3.70</b>	<b>3.33</b>	<b>2.98</b>	<b>4.99</b>	<b>4.43</b>

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2012 - 2016

4.8.1.4. Pada tahun 2016, tunggakan bayaran balik pinjaman oleh Agensi kepada Kerajaan Negeri adalah berjumlah RM15.97 juta. Jumlah ini terdiri daripada tunggakan bayaran balik pokok sejumlah RM12.63 juta dan tunggakan faedah sejumlah RM3.34 juta. Tunggakan ini telah berkurangan sejumlah RM1.13 juta (6.6%) berbanding RM17.10 juta pada tahun 2015. Kedudukan tunggakan bayaran balik Pinjaman Boleh Dituntut bagi tempoh tahun 2012 hingga 2016 adalah seperti **Jadual 4.28**.

**JADUAL 4.28**  
**KEDUDUKAN TUNGGAKAN BAYARAN BALIK**  
**PINJAMAN BOLEH DITUNTUT BAGI TAHUN 2012 HINGGA 2016**

BIL.	AGENSI	2012 (RM Juta)	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)
1.	Perbadanan Kemajuan Negeri, Negeri Sembilan	46.61	45.76	44.40	17.10	15.75
2.	Majlis Perbandaran Seremban	35.57	0.00	0.00	0.00	0.00
3.	Yayasan Negeri Sembilan	0.00	0.00	0.00	0.00	0.22
<b>JUMLAH</b>		<b>82.18</b>	<b>45.76</b>	<b>44.40</b>	<b>17.10</b>	<b>15.97</b>

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2012 - 2016

4.8.1.5. Pinjaman Boleh Dituntut hendaklah dibuat bayaran balik dalam tempoh yang telah ditetapkan. Sehingga akhir tahun 2016, terdapat empat (4) pinjaman bagi satu (1) Badan Berkanun Negeri yang sepatutnya telah diselesaikan tetapi masih belum dibuat bayaran balik sepenuhnya. Kerajaan Negeri sedang berusaha untuk menyelesaikan perkara ini dengan Agensi terbabit. Butiran lanjut adalah seperti **Jadual 4.29**.

**JADUAL 4.29**  
**KEDUDUKAN PINJAMAN BOLEH DITUNTUT**  
**YANG SEPATUTNYA TELAH DISELESAIKAN BAYARAN**

BIL.	TUJUAN PINJAMAN	SYARAT BAYARAN BALIK	TARIKH SEPATUTNYA SELESAI	BAKI BELUM SELESAI 31 DISEMBER 2016 (RM Juta)
<b>PERBADANAN KEMAJUAN NEGERI, NEGERI SEMBILAN</b>				
1.	Projek Kompleks Bandar Baru Serting	Lapan anuiti, bayaran pertama pada 30.9.1991	30.09.1998	8.66
2.	Projek Perumahan Bukit Chedang	Dua anuiti, bayaran pertama pada 30.12.1983	30.12.1984	4.12
3.	Kawasan Perusahaan Simpang Pertang	Empat anuiti, bayaran pertama pada 23.4.1985	23.04.1988	2.22
4.	Projek Perumahan Dan Perkedaian Bandar Baru Serting	Dua anuiti, bayaran pertama pada 21.9.1995	21.09.1996	0.75
<b>JUMLAH</b>				<b>15.75</b>

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2016

#### 4.8.2. Pelaburan

Pada tahun 2016, pelaburan di Akaun Memorandum adalah berjumlah RM42.00 juta. Pelaburan ini berkurangan sejumlah RM0.85 juta (2.0%) berbanding RM42.85 juta pada tahun 2015. Penurunan ini adalah disebabkan penjualan Amanah Saham Bank Islam berjumlah RM0.85 juta pada tahun 2016. Pelaburan bagi tempoh tahun 2012 hingga 2016 adalah seperti **Jadual 4.30**.



**JADUAL 4.30  
PELABURAN BAGI TAHUN 2012 HINGGA 2016**

BIL.	PERIHAL PELABURAN	2012 (RM Juta)	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)
1.	Akaun Amanah Institusi (ITA) Amanah Raya Berhad	2.00	2.00	17.00	40.00	40.00
2.	Amanah Saham Bank Islam	1.00	1.00	0.85	0.85	0.00
3.	IHH Healthcare Berhad	0.98	0.00	0.00	0.00	0.00
4.	Malaysia Building Society Berhad	0.00	0.00	0.00	2.00	2.00
<b>JUMLAH</b>		<b>3.98</b>	<b>3.00</b>	<b>17.85</b>	<b>42.85</b>	<b>42.00</b>

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2012 - 2016

### 4.8.3. Hutang Awam

4.8.3.1. Kerajaan Negeri dari semasa ke semasa menerima pinjaman daripada Kerajaan Persekutuan untuk membiayai projek pembangunan. Baki Hutang Awam kepada Kerajaan Persekutuan pada tahun 2016 meningkat sejumlah RM7.87 juta (0.8%) menjadi RM943.54 juta berbanding RM935.67 juta pada tahun 2015. Kedudukan Hutang Awam pada tahun 2016 berbanding 2015 adalah seperti **Jadual 4.31**.

**JADUAL 4.31  
KEDUDUKAN HUTANG AWAM BAGI TAHUN 2016 BERBANDING 2015**

BIL.	TUJUAN PINJAMAN	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Rancangan Bekalan Air	707.79	721.28	13.49	1.9
2.	Perumahan Awam Kos Rendah	83.29	80.58	-2.71	-3.3
3.	Perbadanan Kemajuan Negeri, Negeri Sembilan	22.28	19.75	-2.53	-11.4
4.	Pelbagai	122.31	121.93	-0.38	-0.3
<b>JUMLAH</b>		<b>935.67</b>	<b>943.54</b>	<b>7.87</b>	<b>0.8</b>

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2015 dan 2016

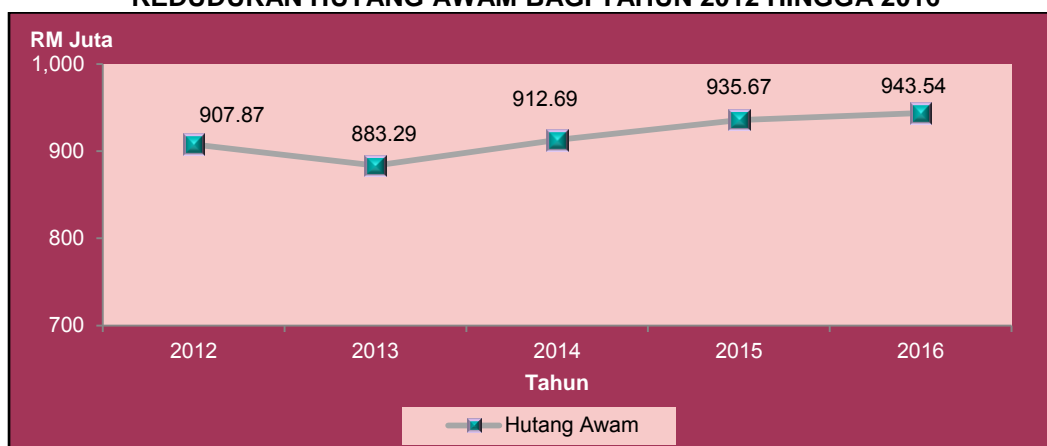
4.8.3.2. Baki hutang awam pada tahun 2013 adalah yang terendah dalam tempoh lima (5) tahun. Baki Hutang Awam bagi tempoh tahun 2012 hingga 2016 adalah seperti **Jadual 4.32** dan **Carta 4.5**.

**JADUAL 4.32  
KEDUDUKAN HUTANG AWAM BAGI TAHUN 2012 HINGGA 2016**

BIL.	TUJUAN PINJAMAN	2012 (RM Juta)	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)
1.	Rancangan Bekalan Air	664.84	671.79	695.79	707.79	721.28
2.	Perumahan Awam Kos Rendah	93.53	91.47	85.93	83.29	80.58
3.	Perbadanan Kemajuan Negeri, Negeri Sembilan	27.40	26.10	24.73	22.28	19.75
4.	Pelbagai	122.10	93.93	106.24	122.31	121.93
<b>JUMLAH</b>		<b>907.87</b>	<b>883.29</b>	<b>912.69</b>	<b>935.67</b>	<b>943.54</b>

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2012 - 2016

**CARTA 4.5**  
**KEDUDUKAN HUTANG AWAM BAGI TAHUN 2012 HINGGA 2016**



Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2012 - 2016

4.8.3.3. Tunggakan bayaran balik Hutang Awam bagi tempoh tahun 2012 hingga 2013 menunjukkan trend penurunan. Bagaimanapun, jumlah tunggakan bayaran balik Hutang Awam meningkat semula pada tahun 2014 hingga tahun 2016. Pada tahun 2016, tunggakan bayaran balik Hutang Awam meningkat sejumlah RM39.99 juta (25.5%) menjadi RM196.71 juta berbanding RM156.72 juta pada tahun 2015. Kedudukan tunggakan bayaran balik Hutang Awam bagi tempoh tahun 2012 hingga 2016 adalah seperti **Jadual 4.33**.

**JADUAL 4.33**  
**KEDUDUKAN TUNGGAKAN BAYARAN BALIK HUTANG AWAM**  
**BAGI TAHUN 2012 HINGGA 2016**

BIL.	TUJUAN PINJAMAN	2012 (RM Juta)	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)
1.	Rancangan Bekalan Air	19.00	38.00	66.26	95.65	129.24
2.	Perbadanan Kemajuan Negeri, Negeri Sembilan	29.40	29.39	28.55	1.70	0.18
3.	Perumahan Awam Kos Rendah	101.97	0.51	0.02	0.02	0.00
4.	Pelbagai	65.61	43.48	51.41	59.35	67.29
<b>JUMLAH</b>		<b>215.98</b>	<b>111.38</b>	<b>146.24</b>	<b>156.72</b>	<b>196.71</b>

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2012 - 2016

4.8.3.4. Tunggakan sejumlah RM196.71 juta terdiri daripada tunggakan pokok berjumlah RM189.58 juta dan tunggakan faedah berjumlah RM7.13 juta. Tunggakan pinjaman rancangan bekalan air berjumlah RM129.24 juta yang terdiri daripada dua (2) projek Skim Bekalan Air Triang Daerah Seremban berjumlah RM99.20 juta, projek Loji Rawatan Ngoi-Ngoi Fasa 1 berjumlah RM27.79 juta dan Program Mengurangkan Kadar Kehilangan Air Tak Terhasil berjumlah RM2.25 juta yang masih belum diambil alih oleh Pengurusan Aset Air Berhad (PAAB).

## 4.9. NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN

Nota Kepada Penyata Kewangan adalah sebahagian daripada Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan. Ia memberi penerangan dan maklumat terperinci mengenai jumlah yang ditunjukkan dalam Penyata Kedudukan Kewangan, Penyata Penerimaan Dan Pembayaran Wang Tunai, Penyata Prestasi Kewangan, Penyata Akaun Memorandum dan maklumat tambahan lain seperti Akaun Belum Terima, peristiwa yang berlaku selepas tarikh Penyata Kedudukan Kewangan dan angka perbandingan.

### 4.9.1. Akaun Belum Terima

4.9.1.1. Akaun Belum Terima (ABT) ataupun tunggakan hasil adalah merupakan jumlah wang yang sepatutnya diterima oleh Kerajaan Negeri berdasarkan kepada bil, invoice dan sebagainya. Pada tahun 2016, ABT bagi 17 pemungut hasil berjumlah RM118.60 juta meningkat sejumlah RM25.07 juta (26.8%) berbanding RM93.53 juta pada tahun 2015. Sebahagian besar daripada ABT tersebut merupakan ABT Badan Kawal Selia Air (BKSA) berjumlah RM35.00 juta, Jabatan Bekalan Air (JBA) berjumlah RM31.69 juta dan lapan (8) Pejabat Tanah berjumlah RM49.76 juta. Akaun Hasil Belum Terima Pejabat Tanah meningkat dengan ketara sebanyak RM31.33 juta (170.0%) kepada RM49.76 juta berbanding RM18.43 juta pada tahun 2015. Hasil belum terima bagi BKSA merupakan caj air mentah berjumlah RM25.50 juta dan tunggakan *guaranteed payments* bagi tahun 2009 dan 2010 berjumlah RM9.50 juta. ABT bagi Lain-lain Hasil berjumlah RM2.15 juta pada tahun 2016 merupakan tunggakan sewa bangunan kediaman Kerajaan. Kedudukan ABT pada tahun 2016 berbanding 2015 adalah seperti **Jadual 4.34**.

**JADUAL 4.34**  
**AKAUN BELUM TERIMA KERAJAAN NEGERI**  
**BAGI TAHUN 2016 BERBANDING 2015**

BIL.	JENIS HASIL	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Caj Air Mentah (BKSA)	41.52	35.00	-6.52	-15.7
2.	Jualan Air (JBA)	31.69	31.69	0.00	0.0
3.	Cukai Tanah (PDT)/ Denda Lewat	18.43	49.76	31.33	170.0
4.	Lain-lain Hasil	1.89	2.15	0.26	13.8
<b>JUMLAH</b>		<b>93.53</b>	<b>118.60</b>	<b>25.07</b>	<b>26.8</b>

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2015 dan 2016

4.9.1.2. Pada keseluruhannya, jumlah ABT bagi kesemua lapan (8) Pejabat Daerah Dan Tanah menunjukkan peningkatan sejumlah RM31.33 juta (170.0%) kepada RM49.76 juta berbanding RM18.43 juta pada tahun 2015. Kedudukan ABT Kerajaan Negeri bagi tempoh tahun 2012 hingga 2016 adalah seperti **Jadual 4.35**.

**JADUAL 4.35**  
**AKAUN BELUM TERIMA KERAJAAN NEGERI BAGI TAHUN 2012 HINGGA 2016**

BIL.	JENIS HASIL	2012 (RM Juta)	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)
1.	Caj Air Mentah (BKSA)	63.10	67.33	37.21	41.52	35.00
2.	Jualan Air (JBA)	48.86	38.31	31.69	31.69	31.69
3.	Cukai Tanah (PDT)	38.39	39.86	17.86	18.43	49.76
4.	Lain-lain Hasil	0.95	1.93	2.15	1.89	2.15
<b>JUMLAH</b>		<b>151.30</b>	<b>147.43</b>	<b>88.91</b>	<b>93.53</b>	<b>118.60</b>

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2012 - 2016

4.9.1.3. Bagi tempoh tahun 2012 hingga 2016, sejumlah RM51.98 juta tunggakan cukai tanah telah dihapus kira. Hapus kira ini dilakukan selepas aktiviti pembersihan data yang melibatkan kes hak milik yang bertindih dan pengeluaran Notis 8A (Perintah Perampasan Tanah). Hapus kira ABT bagi tahun 2015 adalah terendah sepanjang tempoh lima (5) tahun. Hapus kira ABT bagi tempoh tahun 2012 hingga 2016 adalah seperti **Jadual 4.36**.

**JADUAL 4.36**  
**HAPUS KIRA AKAUN BELUM TERIMA BAGI TAHUN 2012 HINGGA 2016**

2012 (RM Juta)	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	JUMLAH (RM Juta)
16.98	13.88	12.22	3.30	5.60	51.98

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2012 - 2016

#### 4.10. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

4.10.1. Pada keseluruhannya, prestasi kewangan Kerajaan Negeri Sembilan bagi tahun 2016 adalah memuaskan.

- Baki Kumpulan Wang Disatukan mencatatkan peningkatan sejumlah RM18.19 juta (3.5%) kepada RM540.19 juta pada tahun 2016 berbanding RM522.00 juta pada tahun 2015.
- Akaun Hasil Disatukan mencatatkan peningkatan daripada RM302.30 juta pada tahun 2015 kepada RM316.54 juta pada tahun 2016 disebabkan surplus yang direkodkan pada tahun 2016 sejumlah RM14.24 juta.
- Baki Pinjaman Boleh Dituntut meningkat sejumlah RM0.43 juta (0.8%) kepada RM56.29 juta pada tahun 2016 berbanding RM55.86 juta pada tahun 2015.
- Baki Hutang Awam juga meningkat sejumlah RM7.87 juta (0.8%) menjadi RM943.54 juta pada akhir tahun 2016 berbanding RM935.67 juta pada tahun 2015.
- Jumlah tunggakan bayaran balik Hutang Awam telah meningkat pada tahun 2016 sejumlah RM39.99 juta (25.5%) menjadi RM196.71 juta berbanding RM156.72 juta pada tahun 2015.

- Akaun Belum Terima bagi tahun 2016 meningkat sejumlah RM25.07 juta (26.8%) menjadi RM118.60 juta berbanding RM93.53 juta pada tahun 2015.

**4.10.1.** Bagi mempertingkatkan dan memperkukuhkan lagi prestasi kewangan Kerajaan Negeri adalah disyorkan:

- Kerajaan Negeri meneruskan amalan perbelanjaan berhemat selaras dengan dasar Kerajaan tanpa menjejaskan mutu perkhidmatan dan pembangunan ekonomi Negeri.
- Usaha perlu diteruskan bagi memungut Akaun Belum Terima sejumlah RM118.60 juta dan menuntut tunggakan pinjaman daripada Agensi Negeri sejumlah RM15.97 juta.



BAHAGIAN III  
RANCANGAN PEMBANGUNAN  
KERAJAAN NEGERI







---

# BAHAGIAN III

## RANCANGAN PEMBANGUNAN KERAJAAN NEGERI

---

### 5. PENCAPAIAN PELAKSANAAN PROJEK PEMBANGUNAN RMKe-11

5.1. Rancangan Malaysia Kesebelas (RMKe-11) Negeri Sembilan untuk tempoh lima (5) tahun bermula pada tahun 2016 hingga 2020. Rancangan ini digubal bagi menjelaskan strategi, program dan projek yang akan diperkenal dan dilaksanakan untuk mencapai objektif pembangunan Negeri Sembilan ke arah mencapai status negeri maju pada tahun 2020.

5.2. Bagi menjayakan RMKe-11, Kerajaan Negeri telah meluluskan peruntukan sejumlah RM700.00 juta bagi tempoh 2016 hingga 2020. Sejumlah RM120.00 juta merupakan peruntukan bagi program Perkhidmatan Masyarakat kepada Pejabat Menteri Besar dan sejumlah RM580.00 juta lagi diperuntukkan kepada tujuh (7) Jabatan bagi projek pembangunan. Peruntukan yang diagihkan di bawah RMKe-11 adalah seperti **Jadual 5.1**.

**JADUAL 5.1**  
**PERUNTUKAN PERBELANJAAN PEMBANGUNAN DI BAWAH RMKe-11**

BIL.	JABATAN	PERUNTUKAN RMKe-11 (RM Juta)
1.	Pejabat Setiausaha Kerajaan	256.00
2.	Pejabat Menteri Besar*	120.00
3.	Jabatan Kerja Raya	100.00
4.	Jabatan Pengairan Dan Saliran	67.00
5.	Jabatan Hal Ehwal Agama Islam	70.00
6.	Jabatan Pertanian	50.00
7.	Jabatan Perkhidmatan Veterinar	28.00
8.	Jabatan Perhutanan	9.00
<b>JUMLAH</b>		<b>700.00</b>

Sumber: Unit Perancang Ekonomi Negeri

Nota: \* - Bukan Projek Fizikal

### 5.3. Rancangan Pembangunan di Bawah RMKe-11 Bagi Tahun 2016

Pada tahun 2016, sejumlah RM93.73 juta telah diperuntukkan untuk pelaksanaan projek yang dirancang. Tiada peruntukan tambahan bagi perbelanjaan pembangunan dibuat pada tahun 2016. Lima (5) daripada lapan (8) Jabatan Negeri yang menerima peruntukan tertinggi adalah Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri sejumlah RM30.63 juta (32.7%), Pejabat Menteri Besar sejumlah RM21.85 juta (23.3%), Jabatan Kerja Raya sejumlah RM12.10 juta (12.9%), Jabatan Pengairan Dan Saliran sejumlah RM8.50 juta (9.1%) dan Jabatan Hal Ehwal Agama Islam sejumlah RM6.75 juta (7.2%).

Agihan peruntukan perbelanjaan pembangunan bagi pelaksanaan RMKe-11 pada tahun 2016 adalah seperti **Jadual 5.2**.

**JADUAL 5.2**  
**PERUNTUKAN PERBELANJAAN**  
**PEMBANGUNAN DI BAWAH RMKe-11 BAGI TAHUN 2016**

BIL.	JABATAN	JUMLAH PROJEK DIRANCANG	PERUNTUKAN (RM Juta)
1.	Pejabat Setiausaha Kerajaan	212	30.63
2.	Pejabat Menteri Besar*	*	21.85
3.	Jabatan Kerja Raya	10	12.10
4.	Jabatan Pengairan dan Saliran	27	8.50
5.	Jabatan Hal Ehwal Agama Islam	40	6.75
6.	Jabatan Pertanian	8	6.60
7.	Jabatan Perkhidmatan Veterinar	7	4.70
8.	Jabatan Perhutanan	11	1.10
9.	Peruntukan Luar Jangka*	*	1.50
<b>JUMLAH</b>		<b>315</b>	<b>93.73</b>

Sumber: Unit Perancang Ekonomi Negeri

Nota: \* - Bukan Projek Fizikal

### 5.3.1. Pencapaian Perbelanjaan Pembangunan Bagi Tahun 2016

Perbelanjaan pembangunan di bawah RMKe-11 bagi tahun 2016 adalah berjumlah RM87.81 juta (93.7%) daripada RM93.73 juta yang diperuntukkan bagi tahun 2016. Pencapaian perbelanjaan pembangunan bagi tahun 2016 berbanding peruntukan tahunan yang diluluskan adalah antara 80.0% hingga 100.0% seperti **Jadual 5.3**.

**JADUAL 5.3**  
**PENCAPAIAN PERBELANJAAN RMKe-11 BAGI TAHUN 2016**

BIL.	JABATAN	PERUNTUKAN (RM Juta)	PERBELANJAAN	
			(RM Juta)	(%)
1.	Pejabat Setiausaha Kerajaan	30.63	28.18	92.0
2.	Pejabat Menteri Besar*	21.85	21.85	100.0
3.	Jabatan Kerja Raya	12.10	11.92	98.5
4.	Jabatan Pengairan dan Saliran	8.50	7.98	93.9
5.	Jabatan Hal Ehwal Agama Islam	6.75	6.42	95.1
6.	Jabatan Pertanian	6.60	6.33	95.9
7.	Jabatan Perkhidmatan Veterinar	4.70	4.25	90.4
8.	Jabatan Perhutanan	1.10	0.88	80.0
9.	Peruntukan Luar Jangka*	1.50	0.00	0.0
<b>JUMLAH</b>		<b>93.73</b>	<b>87.81</b>	<b>93.7</b>

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2016

Nota: \* - Bukan Projek Fizikal

### 5.3.2. Pencapaian Fizikal Pelaksanaan Projek RMKe-11 Tahun 2016

Pada tahun 2016, sebanyak 315 projek pembangunan telah dirancang untuk dilaksanakan telah disiapkan. Status pencapaian pelaksanaan projek bagi tahun 2016 adalah seperti **Jadual 5.4**.

**JADUAL 5.4**  
**STATUS PENCAPAIAN PELAKSANAAN PROJEK RMKe-11 BAGI TAHUN 2016**

BIL.	JABATAN	BILANGAN PROJEK				
		JUMLAH PROJEK	BELUM MULA	SEDANG LAKSANA	LEWAT JADUAL	SIAP SEBENAR
1.	Pejabat Setiausaha Kerajaan	212	2	3	-	207
2.	Jabatan Hal Ehwal Agama Islam	40	1	-	-	39
3.	Jabatan Pengairan dan Saliran	27	-	-	-	27
4.	Jabatan Perhutanan	11	-	-	-	11
5.	Jabatan Pertanian	8	-	-	-	8
6.	Jabatan Perkhidmatan Veterinar	7	-	-	-	7
7.	Jabatan Kerja Raya	10	-	1	4	5
<b>JUMLAH</b>		<b>315</b>	<b>3</b>	<b>4</b>	<b>4</b>	<b>304</b>

Sumber: Unit Perancang Ekonomi Negeri


## 5.4. RUMUSAN

5.4.1. Pelaksanaan projek pembangunan oleh Kerajaan Negeri Sembilan di bawah RMKe-11 bagi tahun 2016 yang dilaporkan adalah sebanyak 304 daripada 315 projek telah siap dilaksanakan, empat (4) projek sedang dilaksanakan, tiga (3) projek masih belum mula dan empat (4) projek lewat jadual. Prestasi perbelanjaan berbanding peruntukan pula adalah sejumlah RM87.81 juta (93.7%) telah dibelanjakan berbanding peruntukan berjumlah RM93.73 juta.

5.4.2. Kerajaan Negeri didapati telah menyalurkan peruntukan keluar daripada Kumpulan Wang Pembangunan Negeri Sembilan ke Agensi Negeri bagi 13 projek sejumlah RM8.05 juta dan pelbagai akaun amanah bagi 20 projek sejumlah RM4.09 juta. Ini memberi kesan terhadap amaun Kumpulan Wang Pembangunan Negeri yang dilaporkan dalam Penyata Kewangan Negeri Sembilan tahun 2016.

5.4.3. Pemantauan yang rapi perlu diadakan ke atas peruntukan yang disalurkan kepada Agensi Negeri dan Akaun Amanah supaya projek-projek berkenaan dapat dilaksanakan dan mencapai matlamat yang ditetapkan.





BAHAGIAN IV  
PENYERAHAN, PENGESAHAN,  
PEMBENTANGAN PENYATA KEWANGAN  
DAN PRESTASI KEWANGAN  
AGENSI NEGERI



---

# BAHAGIAN IV

## PENYERAHAN, PENGESAHAN, PEMBENTANGAN PENYATA KEWANGAN DAN PRESTASI KEWANGAN AGENSI NEGERI

---

### 6. PENDAHULUAN

Mengikut Akta Audit 1957, Ketua Audit Negara dikehendaki menjalankan pengauditan penyata kewangan Agensi Negeri seperti Badan Berkanun Negeri (BBN), Majlis Agama Islam (MAI) dan Pihak Berkuasa Tempatan (PBT). Pengauditan dilaksanakan bagi mengesah dan memastikan penyata kewangan adalah bebas daripada kesalahan dan ketinggalan yang material serta memberi pendapat sama ada penyata itu menggambarkan kedudukan yang benar dan saksama dengan berpandukan akta dan piawaian yang diluluskan.

#### 6.1. PENGAUDITAN PENYATA KEWANGAN

Selaras dengan Seksyen 5(c), Akta Audit 1957, Jabatan Audit Negara melaksanakan pengauditan terhadap penyata kewangan Agensi Negeri bagi memastikan segala akaun serta rekod kewangan diselenggarakan dengan teratur dan kemas kini. Sehingga akhir tahun 2015, terdapat lima (5) BBN, satu (1) MAI dan lapan (8) PBT tertakluk kepada pengauditan penyata kewangan oleh Jabatan Audit Negara. Mengikut Seksyen 7(3) Akta Audit 1957, Ketua Audit Negara boleh melantik mana-mana orang yang difikirkan kompeten untuk menjalankan pengauditan bagi pihaknya. Selaras dengan itu, Firma Audit Swasta telah dilantik bagi menjalankan pengauditan terhadap semua penyata kewangan Agensi Negeri kecuali MAI dan Majlis Sukan Negeri yang dilaksanakan sendiri oleh Jabatan Audit Negara. Pemantauan terhadap Firma Audit Swasta diadakan dari semasa ke semasa bagi memastikan isu dan permasalahan pengauditan yang dihadapi dapat diselesaikan dengan lebih awal dan berkesan.

#### 6.2. KEDUDUKAN PENYERAHAN PENYATA KEWANGAN

Mengikut Akta Badan Berkanun (Akaun Dan Laporan Tahunan) 1980, Badan Berkanun berkenaan dikehendaki mengemukakan penyata kewangan untuk diaudit dalam masa enam (6) bulan selepas akhir setiap tahun kewangan. Bagi PBT, Akta Kerajaan Tempatan 1976, menghendaki penyata kewangan disediakan dengan seberapa segera apabila tamat tempoh tahun kewangan bagi tahun tersebut untuk membolehkan Ketua Audit Negara mengesahkan penyata kewangan pada atau sebelum akhir bulan Oktober tahun berikutnya. Prestasi penyerahan penyata kewangan oleh Agensi Negeri untuk diaudit adalah pada tahap memuaskan. Bagi mempercepatkan penyediaan penyata kewangan, Kerajaan Negeri telah mengeluarkan arahan kepada semua Agensi Negeri

untuk mengemukakan penyata kewangan selewat-lewatnya pada 30 April tahun berikutnya.

Setakat 30 Jun 2017, hanya lapan (8) Agensi Negeri telah mengemukakan penyata kewangan tahun 2016 untuk diaudit mengikut tempoh masa yang ditetapkan. Manakala enam (6) lagi Agensi Negeri lewat mengemukakan penyata kewangan tahun 2016 iaitu selepas 30 April 2017. Kedudukan penyerahan Penyata Kewangan BBN, MAI dan PBT adalah seperti di **Jadual 6.1**:

**JADUAL 6.1**  
**KEDUDUKAN PENYERAHAN**  
**PENYATA KEWANGAN AGENSI NEGERI BAGI TAHUN 2016**

BIL.	AGENSI	TARIKH PENYERAHAN
<b>BADAN BERKANUN NEGERI</b>		
1.	Perbadanan Perpustakaan Awam Negeri	17.02.2017
2.	Lembaga Muzium Negeri	28.03.2017
3.	Yayasan Negeri Sembilan	20.04.2017
4.	Majlis Sukan Negeri	28.04.2017
5.	Perbadanan Kemajuan Negeri, Negeri Sembilan	02.05.2017
<b>MAJLIS AGAMA ISLAM</b>		
1.	Majlis Agama Islam Negeri Sembilan	17.05.2017
<b>PIHAK BERKUASA TEMPATAN</b>		
1.	Majlis Perbandaran Seremban	13.04.2017
2.	Majlis Perbandaran Nilai	26.04.2017
3.	Majlis Daerah Jelebu	28.04.2017
4.	Majlis Perbandaran Port Dickson	28.04.2017
5.	Majlis Daerah Jempol	08.05.2017
6.	Majlis Daerah Kuala Pilah	09.05.2017
7.	Majlis Daerah Rembau	12.05.2017
8.	Majlis Daerah Tampin	19.05.2017

Sumber: Jabatan Audit Negara

### 6.3. PENGESAHAN PENYATA KEWANGAN

Pengauditan penyata kewangan Agensi Negeri dijalankan untuk memberi pendapat sama ada penyata kewangan Agensi menggambarkan kedudukan yang benar dan saksama serta rekod perakaunan yang berkaitan telah diselenggarakan dengan teratur dan kemas kini. Laporan Audit Negeri yang dikeluarkan terhadap penyata kewangan adalah Tanpa Teguran, Tanpa Teguran (*Emphasis of Matters*), Berteguran, Bertentangan atau Penafian. Semua 14 penyata kewangan Agensi Negeri bagi tahun 2015 telah diaudit dan diberikan Laporan Ketua Audit Negara Tanpa Teguran.



#### 6.4. PEMBENTANGAN PENYATA KEWANGAN

Perkara 107(2), Perlembagaan Persekutuan, enakmen penubuhan Badan Berkanun Negeri dan Seksyen 60(5) Akta Kerajaan Tempatan 1976 menghendaki Laporan Ketua Audit Negara mengenai penyata kewangan Agensi Negeri dibentangkan di Dewan Undangan Negeri. Laporan Ketua Audit Negara mengenai satu (1) penyata kewangan Agensi Negeri bagi tahun 2015 telah dibentangkan di Dewan Undangan Negeri pada 8 Ogos 2016. Manakala 12 lagi penyata kewangan Agensi Negeri telah dibentangkan pada 5 Disember 2016. Bagi Majlis Sukan Negeri Sembilan, penyata kewangan yang telah dibuat pengesahan tidak perlu dibentangkan di Dewan Undangan Negeri.

#### 6.5. PRESTASI KEWANGAN AGENSI NEGERI

Analisis prestasi kewangan Agensi Negeri adalah berdasarkan kepada 14 penyata kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2016 yang telah diterima setakat 30 Jun 2017. Daripada 14 penyata kewangan yang diterima, satu (1) penyata kewangan telah dikeluarkan Sijil Audit manakala 13 penyata kewangan masih dalam pengauditan. Analisis prestasi kewangan adalah dilaporkan seperti berikut:

##### 6.5.1. Analisis Prestasi Kewangan Badan Berkanun Negeri dan Majlis Agama Islam

6.5.1.1. Analisis Audit mendapati pada keseluruhannya, kedudukan kewangan tahun 2016 bagi BBN dan MAI adalah memuaskan berbanding tahun 2015. Pada tahun 2016 surplus pendapatan terkumpul atau keuntungan terkumpul meningkat sejumlah RM1.31 juta (0.4%) daripada RM341.77 juta pada tahun 2015 kepada RM343.08 juta pada tahun 2016. Manakala jumlah keseluruhan surplus pendapatan semasa menurun sejumlah RM8.95 juta (91.9%). Selain itu, jumlah aset meningkat sejumlah RM91.93 juta (15.6%) dan aset semasa bersih menurun sejumlah RM2.90 juta (1.0%). Prestasi kewangan BBN dan MAI bagi tahun 2015 dan 2016 adalah seperti **Jadual 6.2**.

**JADUAL 6.2**  
**PRESTASI KEWANGAN BBN DAN MAI BAGI TAHUN 2015 DAN 2016**

BIL.	PERKARA	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Surplus Pendapatan Berkumpul	341.77	343.08	1.31	0.4
2.	Jumlah Aset	588.47	680.40	91.93	15.6
3.	Aset Semasa Bersih	282.93	280.03	-2.90	-1.0
4.	Surplus Pendapatan Semasa	9.74	0.79	-8.95	-91.9

Sumber: Penyata Kewangan BBN/MAI Tahun 2015 dan 2016

6.5.1.2. Analisis terhadap Penyata Pendapatan bagi tahun berakhir 31 Disember 2016 mendapati tiga (3) BBN telah mencatatkan surplus pendapatan berbanding perbelanjaan antara RM351,087 hingga RM0.65 juta.

Perbadanan Perpustakaan Awam Negeri, Perbadanan Kemajuan Negeri dan Yayasan Negeri Sembilan mencatatkan surplus masing-masing sejumlah RM0.65 juta, RM356,791 dan RM351,087. Manakala Majlis Sukan Negeri, Majlis Agama Islam Negeri Sembilan dan Lembaga Muzium Negeri mengalami defisit masing-masing sejumlah RM339,838, RM180,731 dan RM54,462.

6.5.1.3. Analisis terhadap Lembaran Imbangan pada 31 Disember 2016 mendapati kesemua BBN dalam kedudukan stabil di mana aset semasa melebihi liabiliti semasa antara RM1.45 juta hingga RM138.78 juta. Prestasi kewangan BBN dan MAI bagi tahun berakhir 31 Disember 2016 adalah seperti **Jadual 6.3**.

**JADUAL 6.3**  
**PRESTASI KEWANGAN BBN DAN MAI BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2016**

BIL.	AGENSI	PENYATA PENDAPATAN			LEMBARAN IMBANGAN		
		PENDAPATAN	PERBELANJAAN	SURPLUS/ DEFISIT	ASET SEMASA	LIABILITI SEMASA	ASET SEMASA BERSIH
		(RM Juta)	(RM Juta)	(RM Juta)	(RM Juta)	(RM Juta)	(RM Juta)
<b>BADAN BERKANUN NEGERI</b>							
1.	Perbadanan Kemajuan Negeri, Negeri Sembilan	9.59	9.23	0.36	80.13	5.50	74.63
2.	Yayasan Negeri Sembilan	9.16	8.81	0.35	91.63	36.28	55.35
3.	Lembaga Muzium Negeri	2.34	2.39	-0.05	1.47	0.02	1.45
4.	Perbadanan Perpustakaan Awam Negeri	7.70	7.05	0.65	5.25	0.26	4.99
5.	Majlis Sukan Negeri	6.97	7.31	-0.34	4.84	0.01	4.83
<b>MAJLIS AGAMA ISLAM</b>							
1.	Majlis Agama Islam Negeri Sembilan	123.12	123.30	-0.18	194.87	56.09	138.78
<b>JUMLAH</b>		<b>158.88</b>	<b>158.09</b>	<b>0.79</b>	<b>378.19</b>	<b>98.16</b>	<b>280.03</b>

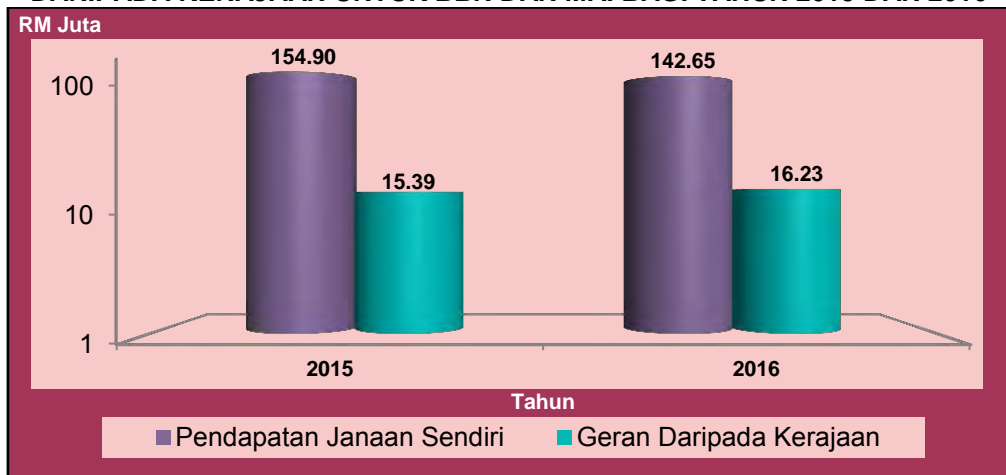
Sumber: Penyata Kewangan BBN/MAI Tahun 2016

#### 6.5.1.4. Analisis Pendapatan

a. Pada akhir tahun 2016, pendapatan janaan sendiri yang diperoleh oleh BBN dan MAI adalah berjumlah RM142.65 juta berbanding dengan RM154.90 juta pada tahun 2015. Analisis Audit mendapati Lembaga Muzium Negeri dan Majlis Agama Islam Negeri Sembilan mengalami peningkatan pendapatan janaan sendiri iaitu kepada sejumlah RM247,337 (34.8%) dan RM123.12 juta (14.4%) berbanding tahun 2015 iaitu masing-masing berjumlah RM183,450 dan RM107.64 juta. Manakala Perbadanan Kemajuan Negeri, Yayasan Negeri Sembilan, Perbadanan Perpustakaan Awam Negeri dan Majlis Sukan Negeri menurun masing-masing kepada sejumlah RM9.59 juta (50.9%), RM9.16 juta (66.0%), RM377,427 (6.0%), dan RM148,968 (5.7%) berbanding tahun 2015.

- b. Pada tahun 2016, sebanyak tiga (3) BBN menerima geran berjumlah RM16.23 juta daripada Kerajaan Negeri/Persekutuan. Tiga (3) BBN iaitu Perbadanan Perpustakaan Awam Negeri, Majlis Sukan Negeri dan Lembaga Muzium Negeri menerima geran daripada Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan Negeri masing-masing sejumlah RM7.32 juta, RM6.82 juta dan RM2.09 juta berbanding tahun 2015 masing-masing menerima sejumlah RM7.29 juta, RM4.90 juta dan RM2.35 juta. Manakala Majlis Agama Islam Negeri Sembilan tidak menerima geran bagi tahun 2016 berbanding tahun 2015 menerima geran berjumlah RM0.85 juta. Kedudukan pendapatan janaan sendiri dan geran daripada Kerajaan Persekutuan dan Negeri untuk BBN dan MAI tahun 2015 dan 2016 adalah seperti **Carta 6.1**.

**CARTA 6.1**  
**JUMLAH PENDAPATAN JANAAN SENDIRI DAN GERAN YANG DITERIMA**  
**DARIPADA KERAJAAN UNTUK BBN DAN MAI BAGI TAHUN 2015 DAN 2016**



Sumber: Penyata Kewangan BBN/MAI Tahun 2015 dan 2016

#### 6.5.1.5. Jumlah Surplus/Defisit Pendapatan

Pada keseluruhannya surplus pendapatan (keuntungan) bagi semua BBN dan MAI pada tahun 2016 berjumlah RM0.79 juta iaitu menurun dengan ketara sejumlah RM8.95 juta (91.9%) berbanding RM9.74 juta pada tahun 2015. Jumlah surplus/defisit pendapatan BBN dan MAI bagi tahun 2015 dan 2016 adalah seperti **Jadual 6.4**.

**JADUAL 6.4**  
**JUMLAH SURPLUS/DEFISIT PENDAPATAN BBN DAN MAI**  
**BAGI TAHUN 2015 DAN 2016**

BIL.	AGENSI	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
<b>BADAN BERKANUN NEGERI</b>					
1.	Perbadanan Kemajuan Negeri, Negeri Sembilan	8.04	0.36	-7.68	-95.5
2.	Yayasan Negeri Sembilan	6.05	0.35	-5.70	-94.2
3.	Lembaga Muzium Negeri	0.70	-0.05	-0.75	-107.1
4.	Perbadanan Perpustakaan Awam Negeri	0.31	0.65	0.34	109.7
5.	Majlis Sukan Negeri	-0.03	-0.34	-0.31	-1033.3
<b>MAJLIS AGAMA ISLAM</b>					
1.	Majlis Agama Islam Negeri Sembilan	-5.33	-0.18	5.15	96.6
<b>JUMLAH</b>		<b>9.74</b>	<b>0.79</b>	<b>-8.95</b>	<b>-91.9</b>

Sumber: Penyata Kewangan BBN/MAI Tahun 2015 dan 2016

#### 6.5.1.6. Analisis Aset

Pada akhir tahun 2016, jumlah aset bagi BBN dan MAI adalah RM680.40 juta berbanding RM588.47 juta pada tahun 2015 iaitu meningkat sejumlah RM91.93 juta (15.6%). Analisis Audit mendapati pada keseluruhannya, nilai aset semasa bersih telah menurun daripada RM282.93 juta pada tahun 2015 kepada RM280.03 juta pada tahun 2016 iaitu penurunan sejumlah RM2.90 juta (1.0%). Perubahan jumlah aset semasa bersih antara tahun 2015 dan 2016 adalah seperti **Jadual 6.5**:

**JADUAL 6.5**  
**JUMLAH ASET SEMASA BERSIH BBN DAN MAI BAGI TAHUN 2015 DAN 2016**

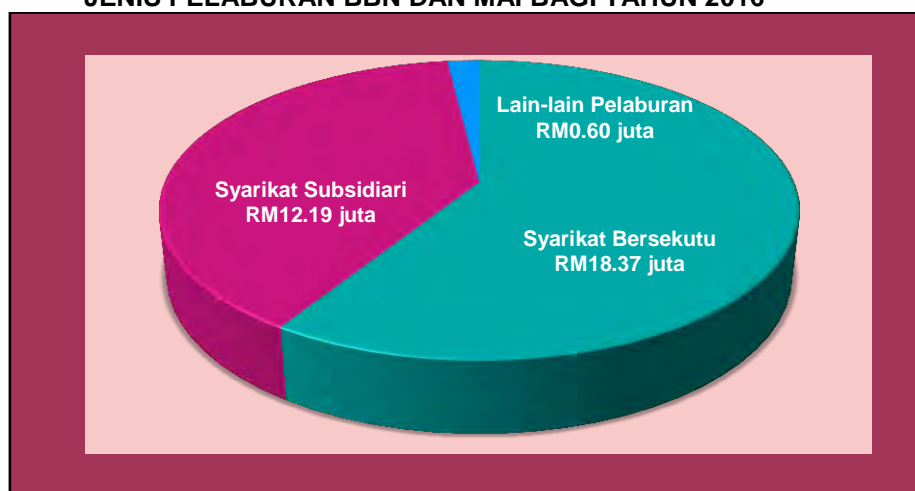
BIL.	BADAN BERKANUN NEGERI	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Perbadanan Kemajuan Negeri, Negeri Sembilan	77.97	74.63	-3.34	-4.3
2.	Yayasan Negeri Sembilan	48.90	55.35	6.45	13.2
3.	Lembaga Muzium Negeri	1.61	1.45	-0.16	-9.9
4.	Perbadanan Perpustakaan Awam Negeri	4.08	4.99	0.91	22.3
5.	Majlis Sukan Negeri	5.17	4.83	-0.34	-6.6
6.	Majlis Agama Islam Negeri Sembilan	145.20	138.78	-6.42	-4.4
<b>JUMLAH</b>		<b>282.93</b>	<b>280.03</b>	<b>-2.90</b>	<b>-1.0</b>

Sumber: Penyata Kewangan BBN/MAI Tahun 2015 dan 2016

#### 6.5.1.7. Analisis Pelaburan

Pada akhir tahun 2016, jumlah pelaburan oleh BBN dan MAI adalah RM31.16 juta yang terdiri daripada pelaburan dalam syarikat subsidiari, syarikat bersekutu dan lain-lain pelaburan. Analisis Audit mendapati pada keseluruhannya, jumlah pelaburan telah meningkat sejumlah RM0.92 juta (3.0%) berbanding RM30.24 juta pada tahun 2015. Jenis pelaburan BBN dan MAI bagi tahun 2016 adalah seperti **Carta 6.2**.

**CARTA 6.2**  
**JENIS PELABURAN BBN DAN MAI BAGI TAHUN 2016**



Sumber: Penyata Kewangan BBN/MAI Tahun 2016

#### 6.5.1.8. Analisis Liabiliti

Pada akhir tahun 2016, jumlah liabiliti bagi BBN dan MAI adalah sejumlah RM181.12 juta berbanding RM166.72 juta pada tahun 2015 iaitu peningkatan sejumlah RM14.40 juta (8.6%). Penurunan liabiliti Perbadanan Kemajuan Negeri, Negeri Sembilan adalah paling tinggi pada tahun 2016 iaitu RM6.09 juta (12.3%) berbanding tahun 2015 dan diikuti Yayasan Negeri Sembilan berjumlah RM1.06 juta (2.9%). Majlis Sukan Negeri, Perbadanan Perpustakaan Awam Negeri dan Lembaga Muzium Negeri juga mencatatkan penurunan liabiliti masing-masing sejumlah RM253,459 (96.2%), RM199,098 (1.6%) dan RM3,850 (33.3%), pada tahun 2016. Jumlah liabiliti BBN dan MAI bagi tahun 2015 dan 2016 adalah seperti **Jadual 6.6**.

**JADUAL 6.6**  
**JUMLAH LIABILITI BBN DAN MAI BAGI TAHUN 2015 DAN 2016**

BIL.	AGENSI	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
<b>BADAN BERKANUN NEGERI</b>					
1.	Perbadanan Kemajuan Negeri, Negeri Sembilan	49.40	43.31	-6.09	-12.3
2.	Yayasan Negeri Sembilan	37.34	36.28	-1.06	-2.8
3.	Lembaga Muzium Negeri	0.03	0.02	-0.01	-33.3
4.	Perbadanan Perpustakaan Awam Negeri	12.18	11.98	-0.20	-1.6
5.	Majlis Sukan Negeri	0.26	0.01	-0.25	-96.2
<b>MAJLIS AGAMA ISLAM</b>					
1.	Majlis Agama Islam Negeri Sembilan	67.51	89.52	22.01	32.6
<b>JUMLAH</b>		<b>166.72</b>	<b>181.12</b>	<b>14.40</b>	<b>8.6</b>

Sumber: Penyata Kewangan BBN/MAI Tahun 2015 dan 2016

### 6.5.1.9. Analisis Nisbah

Analisis terhadap nisbah semasa BBN dan MAI adalah positif yang menunjukkan semua Agensi berkemampuan untuk memenuhi tanggungan semasanya kerana mempunyai aset mudah cair yang mencukupi seperti wang di bank untuk membiayai liabiliti semasa. Manakala nisbah hutang yang digunakan bagi menilai kestabilan organisasi dan peratusan menunjukkan pegangan aset Agensi dibiayai oleh pinjaman dan selebihnya dibiayai oleh ekuiti Agensi tanpa perlu bergantung kepada sumber-sumber kewangan luaran. Penilaian terhadap analisis kecairan dan kestabilan BBN dan MAI bagi tahun 2016 adalah seperti **Jadual 6.7**.

**JADUAL 6.7**  
**ANALISIS KECAIRAN DAN KESTABILAN BBN DAN MAI BAGI TAHUN 2016**

BIL.	AGENSI	NISBAH SEMASA	MODAL KERJA (RM Juta)	NISBAH CEPAT	ALIRAN TUNAI BERSIH (RM Juta)	NISBAH HUTANG
<b>BADAN BERKANUN NEGERI</b>						
1.	Perbadanan Kemajuan Negeri, Negeri Sembilan	14.57	74.63	14.57	53.10	0.21
2.	Yayasan Negeri Sembilan	2.53	53.35	2.52	0.95	0.25
3.	Lembaga Muzium Negeri	73.50	1.45	73.50	1.46	0.00
4.	Perbadanan Perpustakaan Awam Negeri	20.19	4.99	20.19	5.16	0.57
5.	Majlis Sukan Negeri	484.00	4.83	484.00	4.75	0.00
<b>MAJLIS AGAMA ISLAM</b>						
1.	Majlis Agama Islam Negeri Sembilan	3.47	138.78	3.47	39.45	0.31

Sumber: Penyata Kewangan BBN/MAI Tahun 2016

### 6.5.2. Prestasi Anak Syarikat Badan Berkanun Negeri/Majlis Agama Islam

#### 6.5.2.1. Analisis Pelaburan Dalam Syarikat

Pada akhir tahun 2016, tiga (3) Agensi Negeri iaitu Perbadanan Kemajuan Negeri, Negeri Sembilan (PKNNS), Yayasan Negeri Sembilan (YNS) dan Majlis Agama Islam Negeri Sembilan (MAINS) mempunyai pelaburan dalam syarikat subsidiari dan syarikat bersekutu berjumlah RM30.56 juta. Perbadanan Kemajuan Negeri melabur sejumlah RM21.74 juta dalam dua (2) syarikat subsidiari dan tiga (3) syarikat bersekutu. Pelaburan Yayasan Negeri Sembilan adalah berjumlah RM7.57 juta dalam empat (4) syarikat subsidiari dan lima (5) syarikat bersekutu. Manakala Majlis Agama Islam Negeri Sembilan mempunyai pelaburan dalam dua (2) syarikat subsidiari sejumlah RM1.25 juta. Kedudukan pelaburan Agensi Negeri pada kos dalam syarikat subsidiari dan syarikat bersekutu adalah seperti **Jadual 6.8**.

**JADUAL 6.8**  
**PELABURAN DALAM SYARIKAT SUBSIDIARI DAN SYARIKAT BERSEKUTU**

BIL.	PERKARA	BBN/MAI			JUMLAH
		PKNNS	MAINS	YNS	
1.	Syarikat Subsidiari (100%)	1	2	4	7
2.	Syarikat Subsidiari (>50%)	1	-	-	1
3.	Syarikat Bersekutu (<50%)	3	-	5	8
<b>JUMLAH SYARIKAT (Bilangan)</b>		<b>5</b>	<b>2</b>	<b>9</b>	<b>16</b>
<b>PELABURAN (RM Juta)</b>		<b>21.74</b>	<b>1.25</b>	<b>7.57</b>	<b>30.56</b>

Sumber: Penyata Kewangan BBN/MAI Tahun 2016

#### 6.5.2.2. Status Syarikat Subsidiari

Analisis Audit mendapati daripada keseluruhan lapan (8) anak syarikat subsidiari yang dilabur oleh Agensi Negeri, enam (6) daripadanya adalah berstatus aktif manakala dua (2) berstatus dormant. Syarikat yang berstatus dormant merupakan sebuah syarikat subsidiari Perbadanan Kemajuan Negeri, Negeri Sembilan iaitu Grand Launch Sdn. Bhd. dan syarikat subsidiari Yayasan Negeri Sembilan iaitu Angkatan Seni Baru NS Sdn. Bhd. Bilangan syarikat subsidiari yang aktif dan dormant adalah seperti **Jadual 6.9**.

**JADUAL 6.9**  
**STATUS SYARIKAT SUBSIDIARI BBN/MAI**

BIL.	BBN/MAI	BILANGAN SYARIKAT SUBSIDIARI (Ekuiti Lebih Daripada 50%)		
		STATUS AKTIF	STATUS DORMAN	JUMLAH
1.	Perbadanan Kemajuan Negeri, Negeri Sembilan	1	1	2
2.	Majlis Agama Islam Negeri Sembilan	2	-	2
3.	Yayasan Negeri Sembilan	3	1	4
<b>JUMLAH</b>		<b>6</b>	<b>2</b>	<b>8</b>

Sumber: Penyata Kewangan BBN/MAI Tahun 2016

#### 6.5.2.3. Analisis Keuntungan/Kerugian Semasa dan Terkumpul Syarikat

- a. Analisis Audit terhadap penyata kewangan syarikat subsidiari yang berstatus aktif bagi tahun kewangan berakhir 31 Disember 2016 mendapati lima (5) daripada enam (6) syarikat subsidiari mencatat keuntungan semasa secara keseluruhannya berjumlah RM8.86 juta. Antara syarikat subsidiari yang mempunyai keuntungan semasa yang tertinggi ialah syarikat subsidiari kepada Perbadanan Kemajuan Negeri, Negeri Sembilan iaitu Negeri Roadstone Construction Sdn. Bhd. berjumlah RM6.30 juta dan diikuti dengan syarikat subsidiari Majlis Agama Islam Negeri Sembilan iaitu MAINS Zakat Sdn. Bhd. dan MAINS Holding Sdn. Bhd. dengan keuntungan bersih masing-masing berjumlah RM1.34 juta dan RM121,600. Manakala syarikat subsidiari Yayasan Negeri Sembilan iaitu Kumpulan Akademi YNS Sdn. Bhd. dan YNS

Management Sdn. Bhd. masing-masing dengan keuntungan bersih berjumlah RM0.99 juta dan RM104,610.

- b. Tiga (3) syarikat subsidiari merekodkan kerugian semasa secara keseluruhannya berjumlah RM132,151. Syarikat yang merekodkan kerugian adalah syarikat subsidiari kepada Perbadanan Kemajuan Negeri, Negeri Sembilan iaitu Grand Launch Sdn. Bhd. dengan kerugian berjumlah RM2,170. Syarikat subsidiari Yayasan Negeri Sembilan iaitu Rembau Crystal Sdn. Bhd. dan Angkatan Seni Baru NS Sdn. Bhd. juga mencatatkan kerugian masing-masing berjumlah RM116,410 dan RM13,571. Angkatan Seni Baru NS Sdn. Bhd. telah dibubarkan pada 22 Ogos 2016.
- c. Secara keseluruhannya pelaburan oleh Agensi Negeri di dalam syarikat subsidiari tersebut masih merekod keuntungan terkumpul sejumlah RM66.51 juta. Analisis keuntungan/kerugian semasa dan terkumpul syarikat subsidiari Agensi Negeri bagi tahun kewangan 2016 adalah seperti **Jadual 6.10**.

**JADUAL 6.10**  
**ANALISIS KEUNTUNGAN/KERUGIAN SEMASA DAN**  
**TERKUMPUL SYARIKAT SUBSIDIARI BBN/MAI BAGI TAHUN KEWANGAN 2016**

BIL.	BBN/MAI	KEUNTUNGAN SEMASA		KERUGIAN SEMASA		KEUNTUNGAN TERKUMPUL
		BIL. SYARIKAT	(RM Juta)	BIL. SYARIKAT	(RM Juta)	(RM Juta)
1.	Perbadanan Kemajuan Negeri, Negeri Sembilan	1	6.30	1	0.00	45.22
2.	Majlis Agama Islam Negeri Sembilan	2	1.47	-	-	16.11
3.	Yayasan Negeri Sembilan	2	1.09	2	0.13	5.18
<b>JUMLAH</b>		<b>5</b>	<b>8.86</b>	<b>3</b>	<b>0.13</b>	<b>66.51</b>

Sumber: Penyata Kewangan Syarikat Subsidiari Tahun 2016

#### 6.5.2.4. Agihan Dividen Syarikat Subsidiari Kepada Agensi

Pada tahun 2016, tiga (3) daripada lapan (8) syarikat subsidiari telah mengagihkan dividen sejumlah RM1.69 juta kepada Agensi berdasarkan kepada keuntungan yang diperoleh pada tahun semasa. Dividen tertinggi diterima daripada Negeri Roadstone Sdn. Bhd. sejumlah RM1.60 juta, MAINS Holding Sdn. Bhd. sejumlah RM50,000 dan YNS Management Sdn. Bhd. sejumlah RM40,000.

#### 6.5.3. Prestasi Kewangan Pihak Berkuasa Tempatan (PBT)

6.5.3.1. Analisis Audit terhadap Penyata Kewangan berakhir 31 Disember 2016 mendapati enam (6) daripada lapan (8) PBT mencatat defisit manakala dua (2) PBT iaitu Majlis Daerah Tampin dan Majlis Daerah Kuala Pilah mencatat surplus. Bagaimanapun, enam (6) PBT kecuali Majlis Daerah Kuala Pilah dan Majlis Daerah Rembau mencatat aset semasa bersih dan Majlis Perbandaran



Seremban mencatatkan aset semasa bersih tertinggi iaitu RM54.02 juta. Majlis Daerah Jelebu mencatatkan aset semasa bersih terendah kerana peningkatan dalam perbelanjaan terakru sejumlah RM1.87 juta pada tahun 2016 berbanding RM0.78 juta pada tahun 2015. Manakala Majlis Daerah Kuala Pilah mencatatkan liabiliti semasa bersih kerana peningkatan dalam pelbagai pemiutang dan akruan sejumlah RM7.49 juta pada tahun 2016 berbanding RM4.43 juta pada tahun 2015. Majlis Daerah Rembau pula mencatatkan liabiliti semasa bersih kerana penurunan dalam wang di tangan dan di bank sejumlah RM2.79 juta pada tahun 2016 berbanding RM6.19 juta pada tahun 2015. Prestasi kewangan PBT bagi tahun 2016 adalah seperti **Jadual 6.11**.

**JADUAL 6.11**  
**PRESTASI KEWANGAN PBT BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2016**

BIL.	PBT	PENYATA PRESTASI KEWANGAN			PENYATA KEDUDUKAN KEWANGAN		
		HASIL (RM Juta)	PERBELANJAAN (RM Juta)	SURPLUS/ DEFISIT (RM Juta)	ASET SEMASA (RM Juta)	LIABILITI SEMASA (RM Juta)	ASET/ LIABILITI SEMASA BERSIH (RM Juta)
1.	Majlis Perbandaran Seremban (MPS)	116.80	125.73	-8.93	92.26	38.24	54.02
2.	Majlis Perbandaran Nilai (MPN)	96.94	104.56	-7.62	90.61	45.57	45.04
3.	Majlis Perbandaran Port Dickson (MPPD)	50.36	54.63	-4.27	25.59	12.75	12.84
4.	Majlis Daerah Rembau (MDR)	9.30	11.12	-1.82	5.38	5.41	-0.03
5.	Majlis Daerah Jelebu (MDJ)	9.89	10.19	-0.30	6.31	5.90	0.41
6.	Majlis Daerah Tampin (MDT)	28.42	22.47	5.95	17.85	8.77	9.08
7.	Majlis Daerah Jempol (MDJL)	15.97	16.74	-0.77	14.26	1.01	13.25
8.	Majlis Daerah Kuala Pilah (MDKP)	15.92	15.49	0.43	7.61	8.67	-1.06
<b>JUMLAH</b>		<b>343.60</b>	<b>360.93</b>	<b>-17.33</b>	<b>259.87</b>	<b>126.32</b>	<b>133.55</b>

Sumber: Penyata Kewangan PBT Tahun 2016

### 6.5.3.2. Aset Semasa Bersih

Pada tahun 2016, enam (6) PBT mempunyai aset semasa melebihi liabiliti semasa kecuali Majlis Daerah Kuala Pilah dan Majlis Daerah Rembau. Keseluruhan aset semasa bersih PBT tahun 2016 berjumlah RM133.55 juta, menurun sejumlah RM22.11 juta berbanding tahun 2015 berjumlah RM155.66 juta. PBT yang mencatatkan peningkatan tertinggi ialah Majlis Daerah Jempol. Kedudukan aset semasa bersih PBT bagi tahun 2015 dan 2016 adalah seperti **Jadual 6.12**.

**JADUAL 6.12**  
**KEDUDUKAN ASET SEMASA BERSIH PBT BAGI TAHUN 2015 DAN 2016**

BIL.	PBT	2015 (Seperti yang dinyatakan semula)			2016			PERUBAHAN ASET/ LIABILITI SEMASA BERSIH	
		ASET SEMASA	LIABILITI SEMASA	ASET/ LIABILITI SEMASA BERSIH	ASET SEMASA	LIABILITI SEMASA	ASET/ LIABILITI SEMASA BERSIH	(RM Juta)	(%)
		(RM Juta)	(RM Juta)	(RM Juta)	(RM Juta)	(RM Juta)	(RM Juta)		
1.	MPS	83.72	22.79	60.93	92.26	38.24	54.02	-6.91	-11.3
2.	MPN	93.35	37.16	56.19	90.61	45.57	45.04	-11.15	-19.8
3.	MPPD	29.74	13.73	16.01	25.59	12.75	12.84	-3.17	-19.8
4.	MDR	8.81	7.52	1.29	5.38	5.41	-0.03	-1.32	-102.3
5.	MDT	16.84	6.65	10.19	17.85	8.77	9.08	-1.11	-10.9
6.	MDJL	12.65	0.86	11.79	14.26	1.01	13.25	1.46	12.4
7.	MDJ	5.00	4.64	0.36	6.31	5.90	0.41	0.05	13.9
8.	MDKP	4.44	5.54	-1.10	7.61	8.67	-1.06	0.04	3.6
<b>JUMLAH</b>		<b>254.55</b>	<b>98.89</b>	<b>155.66</b>	<b>259.87</b>	<b>126.32</b>	<b>133.55</b>	<b>-22.11</b>	<b>-14.2</b>

Sumber: Penyata Kewangan PBT Tahun 2015 dan 2016

### 6.5.3.3. Tunggakan Hasil Cukai Taksiran

- a. Cukai taksiran adalah cukai tahunan yang dikenakan terhadap harta pegangan di bawah kawasan pentadbiran PBT mengikut Akta Kerajaan Tempatan 1976. Cukai taksiran adalah merupakan penyumbang utama kepada pendapatan PBT. Cukai taksiran dikenakan ke atas pegangan seperti rumah kediaman, harta perdagangan (kedai, bangunan perniagaan, pejabat bukan milik Kerajaan, kilang dan depot) dan tanah. Caruman bantu kadar merupakan cukai tahunan yang dikenakan ke atas bangunan milik Kerajaan. Sehingga akhir tahun 2016, sejumlah RM156.77 juta cukai taksiran telah dikutip oleh PBT di Negeri Sembilan. Hasil cukai taksiran ini meningkat sejumlah RM9.59 juta (6.5%) berbanding hasil cukai taksiran pada tahun 2015. Kedudukan hasil cukai taksiran PBT bagi tahun 2015 dan 2016 adalah seperti **Jadual 6.13**.

**JADUAL 6.13**  
**KEDUDUKAN HASIL CUKAI TAKSIRAN BAGI TAHUN 2015 DAN 2016**

BIL.	PBT	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Majlis Daerah Rembau	1.38	1.90	0.52	37.7
2.	Majlis Daerah Kuala Pilah	4.19	5.23	1.04	24.8
3.	Majlis Perbandaran Nilai	44.79	49.02	4.23	9.4
4.	Majlis Perbandaran Seremban	57.88	59.42	1.54	2.7
5.	Majlis Daerah Tampin	5.13	5.27	0.14	2.7
6.	Majlis Perbandaran Port Dickson	26.92	28.70	1.78	6.6
7.	Majlis Daerah Jempol	4.82	5.15	0.33	6.8
8.	Majlis Daerah Jelebu	2.07	2.08	0.01	0.5
<b>JUMLAH</b>		<b>147.18</b>	<b>156.77</b>	<b>9.59</b>	<b>6.5</b>

Sumber: Penyata Kewangan PBT Tahun 2015 dan 2016

- b. Secara keseluruhannya, analisis Audit terhadap tunggakan cukai taksiran mendapati jumlah tunggakan telah meningkat daripada RM82.27 juta pada tahun 2015 kepada RM86.03 juta pada tahun 2016 iaitu peningkatan sejumlah RM3.76 juta (4.6%). Enam (6) PBT di Negeri Sembilan menunjukkan peningkatan jumlah tunggakan cukai taksiran antara RM66,914 (5.8%) hingga RM1.81 juta (14.8%).
- c. Bagaimanapun, Majlis Perbandaran Port Dickson dan Majlis Daerah Kuala Pilah berjaya mengurangkan tunggakan cukai taksiran masing-masing sejumlah RM0.51 juta (2.9%) dan RM9,050 (0.7%). Kedudukan tunggakan cukai taksiran bagi tahun 2015 dan 2016 adalah seperti **Jadual 6.14**.

**JADUAL 6.14**  
**KEDUDUKAN TUNGGAKAN CUKAI TAKSIRAN BAGI TAHUN 2015 DAN 2016**

BIL.	PBT	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Majlis Daerah Kuala Pilah	1.42	1.41	-0.01	-0.7
2.	Majlis Perbandaran Seremban	28.14	29.78	1.64	5.8
3.	Majlis Daerah Rembau	1.76	2.02	0.26	14.8
4.	Majlis Daerah Tampin	3.04	3.27	0.23	7.6
5.	Majlis Perbandaran Nilai	27.46	29.27	1.81	6.6
6.	Majlis Perbandaran Port Dickson	17.28	16.77	-0.51	-2.9
7.	Majlis Daerah Jelebu	1.18	1.25	0.07	5.9
8.	Majlis Daerah Jempol	1.99	2.26	0.27	13.6
<b>JUMLAH</b>		<b>82.27</b>	<b>86.03</b>	<b>3.76</b>	<b>4.6</b>

Sumber: Penyata Kewangan PBT Tahun 2015 dan 2016

6.5.3.4. Berdasarkan penyata kewangan bagi tahun 2016, jumlah keseluruhan hasil yang berjaya dipungut oleh semua PBT di Negeri Sembilan adalah RM343.60 juta. Manakala jumlah keseluruhan tunggakan cukai taksiran pula adalah RM86.03 juta. Ini menunjukkan jumlah tunggakan cukai taksiran adalah 25.0% daripada jumlah keseluruhan hasil pada tahun 2016. Peratus tunggakan cukai taksiran berbanding hasil bagi tahun 2016 adalah seperti **Jadual 6.15**.

**JADUAL 6.15  
TUNGGAKAN CUKAI TAKSIRAN BERBANDING HASIL BAGI TAHUN 2016**

BIL.	PBT	TUNGGAKAN CUKAI TAKSIRAN (RM Juta)	JUMLAH HASIL (RM Juta)	TUNGGAKAN BERBANDING HASIL (%)
1.	Majlis Perbandaran Port Dickson	16.77	50.36	33.3
2.	Majlis Perbandaran Nilai	29.27	96.94	30.2
3.	Majlis Perbandaran Seremban	29.78	116.80	25.5
4.	Majlis Daerah Tampin	3.27	28.42	11.5
5.	Majlis Daerah Jelebu	1.25	9.89	12.6
6.	Majlis Daerah Jempol	2.26	15.97	14.1
7.	Majlis Daerah Kuala Pilah	1.41	15.92	8.9
8.	Majlis Daerah Rembau	2.02	9.30	21.7
<b>JUMLAH</b>		<b>86.03</b>	<b>343.60</b>	<b>25.0</b>

Sumber: Penyata Kewangan PBT Tahun 2015 dan 2016

6.5.3.5. Majlis Perbandaran Port Dickson merekodkan peratus tunggakan cukai taksiran tertinggi berbanding jumlah hasil iaitu sebanyak 33.3%. Manakala Majlis Daerah Kuala Pilah mencatatkan peratus tunggakan cukai taksiran terendah berbanding jumlah hasil iaitu sebanyak 8.9%. Kedudukan tunggakan cukai taksiran bagi tempoh tahun 2012 hingga 2016 adalah seperti **Jadual 6.16**.

**JADUAL 6.16  
TUNGGAKAN CUKAI TAKSIRAN PBT BAGI TAHUN 2012 HINGGA 2016**

BIL.	PBT	2012 (RM Juta)	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)
1.	Majlis Perbandaran Seremban	26.97	28.24	27.31	28.14	29.78
2.	Majlis Perbandaran Nilai	45.52	43.38	29.63	27.46	29.27
3.	Majlis Perbandaran Port Dickson	17.91	18.92	19.17	17.28	16.77
4.	Majlis Daerah Tampin	3.32	3.55	3.10	3.04	3.27
5.	Majlis Daerah Kuala Pilah	1.36	1.27	1.34	1.42	1.41
6.	Majlis Daerah Jelebu	1.40	1.76	1.76	1.18	1.25
7.	Majlis Daerah Jempol	2.63	3.01	3.04	1.99	2.26
8.	Majlis Daerah Rembau	0.84	0.88	0.99	1.76	2.02
<b>JUMLAH</b>		<b>99.95</b>	<b>101.01</b>	<b>86.34</b>	<b>82.27</b>	<b>86.03</b>

Sumber: Penyata Kewangan PBT

## 6.6. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

6.6.1. Prestasi penyerahan penyata kewangan Agensi Kerajaan Negeri adalah memuaskan. Setakat 30 Jun 2017, hanya lapan (8) daripada 14 Agensi Negeri telah mengemukakan penyata kewangan tahun 2016 untuk diaudit mengikut tempoh masa yang ditetapkan.

- Kesemua 14 penyata kewangan bagi tahun 2015 telah dikeluarkan Laporan Ketua Audit Negara Tanpa Teguran dan telah dibentangkan di Dewan Undangan Negeri kecuali bagi Majlis Sukan Negeri Sembilan di mana penyata kewangannya tidak perlu dibentangkan.
- Prestasi kewangan bagi tiga (3) BBN adalah baik kerana mencapai surplus dengan pendapatan melebihi perbelanjaan manakala dua (2) BBN dan MAI mengalami defisit.
- Prestasi kewangan PBT adalah kurang memuaskan kerana menunjukkan penurunan daripada surplus sejumlah RM11.32 juta pada tahun 2015 kepada defisit sejumlah RM17.33 juta pada tahun 2016.
- Dua (2) daripada lapan (8) PBT masih merekodkan surplus bagi tahun 2016.

6.6.2. Bagi penambahbaikan kepada perkara yang dibangkitkan, Agensi Kerajaan Negeri disyorkan untuk mengambil langkah seperti berikut:

- Ketua Eksekutif/Pengarah Badan Berkanun Negeri perlu bertindak proaktif dan tegas dalam melaksanakan program dan aktiviti Agensi yang dapat menjana pendapatan.
- Badan Berkanun Negeri hendaklah membayar balik tunggakan pinjaman dengan Kerajaan berdasarkan pada jadual bayaran balik pinjaman yang disediakan.
- Agensi yang mengalami defisit dan kekurangan aset semasa bersih perlu mempertingkatkan prestasi kewangannya supaya pendapatan yang diperolehi dapat menampung perbelanjaan mengurus dan menanggung liabiliti semasa.
- Lembaga Pengarah Agensi Negeri hendaklah sentiasa memantau prestasi kewangan anak syarikat dan mengkaji semula pelaburan dalam syarikat subsidiari yang berstatus dorman. Ini adalah untuk memastikan syarikat subsidiari berdaya maju secara berterusan dan pelaburan dalam syarikat subsidiari dapat memberi pulangan yang menguntungkan.
- Pihak Berkuasa Tempatan perlu memastikan tunggakan cukai taksiran dapat dikurangkan dengan mengambil tindakan lebih tegas terhadap mereka yang gagal membayar cukai taksiran dalam tempoh masa yang ditetapkan seperti mengambil tindakan penguatkuasaan dan undang-undang.



BAHAGIAN V  
PEMBENTANGAN  
LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA  
DAN MESYUARAT JAWATANKUASA  
KIRA-KIRA WANG AWAM NEGERI





---

# BAHAGIAN V

## PEMBENTANGAN LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA DAN MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG AWAM NEGERI

---

### 7. PEMBENTANGAN LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA MENGENAI PENYATA KEWANGAN KERAJAAN NEGERI DAN AKTIVITI JABATAN/ AGENSI SERTA PENGURUSAN SYARIKAT KERAJAAN NEGERI

Perkara 107(2) Perlembagaan Persekutuan menghendaki Laporan Ketua Audit Negara mengenai Akaun Kerajaan Negeri yang telah diaudit dibentangkan seberapa segera di Dewan Undangan Negeri. Laporan Ketua Audit Negara Tahun 2015 Mengenai Pengurusan Aktiviti/Kewangan Jabatan/Agensi dan Pengurusan Syarikat Kerajaan Negeri Sembilan Siri 1 dan Laporan Ketua Audit Negara Mengenai Aktiviti Jabatan/Agensi dan Pengurusan Syarikat Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2015 Siri 2 serta Laporan Ketua Audit Negara Mengenai Penyata Kewangan Kerajaan Negeri dan Prestasi Kewangan Agensi Negeri Sembilan Tahun 2015 telah dibentangkan di Dewan Undangan Negeri pada 8 Ogos 2016 dan 5 Disember 2016.

### 8. MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG AWAM NEGERI

Sepanjang tempoh bulan Mei 2016 sehingga Mei 2017, Jawatankuasa Kira-Kira Wang Awam Negeri telah bermesyuarat sebanyak lapan (8) kali bagi membincangkan Laporan Ketua Audit Negara mengenai Penyata Kewangan Kerajaan Negeri dan Prestasi Kewangan Agensi Negeri Sembilan Tahun 2015 serta Laporan Ketua Audit Negara Tahun 2015 mengenai Pengurusan Aktiviti/Kewangan Jabatan/Agensi dan Pengurusan Syarikat Kerajaan Negeri Sembilan Siri 1 dan Laporan Ketua Audit Negara Mengenai Aktiviti Jabatan/Agensi dan Pengurusan Syarikat Kerajaan Negeri Sembilan Tahun 2015 Siri 2. Jawatankuasa juga telah menjemput Ketua-ketua Jabatan yang berkenaan supaya memberi penjelasan terhadap perkara yang dilaporkan. Selaras dengan peranan Jawatankuasa untuk memastikan wujudnya akauntabiliti awam, Jawatankuasa telah mengadakan mesyuarat secara berkala bagi membincangkan Laporan Ketua Audit Negara dan memastikan syor-syor Jawatankuasa diambil tindakan oleh Ketua Jabatan/Agensi kerajaan Negeri. Butiran ringkas perkara yang dibincangkan oleh Jawatankuasa semasa mesyuarat adalah seperti di **Jadual 8.1**.

**JADUAL 8.1**  
**MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG AWAM NEGERI**  
**BAGI TEMPOH MEI 2016 HINGGA MEI 2017**

BIL.	TARIKH	JABATAN/AGENSI	PERKARA YANG DIBINCANGKAN BERDASARKAN KEPADA LKAN TAHUN 2015 (PENYATA KEWANGAN KERAJAAN NEGERI DAN SIRI 2)
1/2017	31.01.2017	1. Pengurusan Papan Iklan Luar - Majlis Perbandaran Seremban - Majlis Perbandaran Nilai - Pejabat Daerah dan Tanah Seremban - Yayasan Negeri Sembilan (YNS)  3. Pengurusan Perolehan - Majlis Daerah Tampin - Majlis Daerah Jempol  4. Pengurusan Projek Pembangunan dan Pembaikan Sekolah Agama - Jabatan Hal Ehwal Agama Islam Negeri Sembilan  5. Syarikat Kerajaan - Kumpulan Akademi YNS Sdn. Bhd.	1. Mesyuarat Jawatankuasa Kira-Kira Wang Awam Negeri mengambil maklum akan perkara-perkara berikut: - Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan bagi tahun berakhir pada 31 Disember 2015 telah diberikan Pendapat Audit Tanpa Teguran. - 13 agensi yang telah mengemukakan Penyata Kewangan telah diberikan Pendapat Audit Tanpa Teguran.  2. Selain itu, Mesyuarat Jawatankuasa Kira-Kira Wang Awam Negeri mengambil maklum kedudukan di paparan <i>AG Dashboard</i> bagi empat tajuk pengauditan prestasi/syarikat seperti berikut: - 10 isu telah selesai - 17 isu dalam tindakan - satu (1) isu belum diambil tindakan
2/2017	28.03.2017	Pengurusan Projek Pembangunan dan Pembaikan Sekolah Agama - Jabatan Hal Ehwal Agama Islam Negeri Sembilan (JHEAINS)	1. Mesyuarat Jawatankuasa Kira-Kira Wang Awam Negeri mengambil maklum kedudukan di paparan <i>AG Dashboard</i> seperti berikut: - 10 isu telah selesai - 17 isu masih dalam tindakan  2. Mesyuarat Jawatankuasa Kira-Kira Wang Awam Negeri seterusnya mengarahkan wakil JHEAINS untuk membentangkan permasalahan dan tindakan yang sedang diambil untuk menyelesaikan isu dibangkitkan kepada ahli Mesyuarat.
3/2017	27.04.2017	Syarikat Kerajaan - Kumpulan Akademi YNS Sdn. Bhd. (KAYNS)	1. Mesyuarat Jawatankuasa Kira-Kira Wang Awam Negeri mengambil maklum kedudukan di paparan <i>AG Dashboard</i> bagi isu yang dilaporkan untuk KAYNS seperti berikut: - dua (2) isu telah selesai - tujuh (7) isu masih dalam tindakan  2. Mesyuarat Jawatankuasa Kira-Kira Wang Awam Negeri seterusnya mengarahkan Pengarah YNS dan Ketua Eksekutif KAYNS untuk membentangkan permasalahan dan tindakan yang sedang diambil kepada ahli Mesyuarat.
4/2017	24.5.2017	Pengurusan Papan Iklan Luar - Majlis Perbandaran Seremban (MPS) - Pejabat Daerah dan Tanah (PDT) Seremban - Yayasan Negeri Sembilan (YNS)	1. Mesyuarat Jawatankuasa Kira-Kira Wang Awam Negeri mengambil maklum kedudukan di paparan <i>AG Dashboard</i> bagi isu yang dilaporkan untuk Pengurusan Papan Iklan Luar adalah seperti berikut: - tiga (3) isu telah selesai - tiga (3) isu masih dalam tindakan  2. Mesyuarat Jawatankuasa Kira-Kira Wang Awam Negeri seterusnya mengarahkan Yang DiPertua MPS, Pengarah YNS dan wakil PDT Seremban untuk membentangkan permasalahan dan

BIL.	TARIKH	JABATAN/AGENSI	PERKARA YANG DIBINCANGKAN BERDASARKAN KEPADA LKAN TAHUN 2015 (PENYATA KEWANGAN KERAJAAN NEGERI DAN SIRI 2)
			tindakan yang sedang diambil untuk menyelesaikan isu dibangkitkan kepada ahli Mesyuarat. Turut serta adalah Pengarah Audit Negeri Sembilan dan wakil pelaksana papan iklan luar iaitu Syarikat Semarak Media Sdn. Bhd.

Sumber: Minit Mesyuarat Jawatankuasa Kira-Kira Wang Awam Negeri Sembilan

Nota: LKAN - Laporan Ketua Audit Negara



PENUTUP





---

# PENUTUP

---

Pada umumnya, tahap penyediaan dan penyerahan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri adalah baik. Dari segi prestasi kewangannya, secara keseluruhan kedudukan kewangan Kerajaan Negeri Sembilan bagi tahun 2016 adalah memuaskan. Jabatan/Agensi Negeri perlu memberi lebih fokus dalam pengurusan kewangan dengan memberi tumpuan terhadap aspek kawalan pengurusan kewangan yang lemah. Sehubungan itu, Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan perlu mengambil tindakan memperbetulkan kelemahan yang telah dibangkitkan oleh pihak Audit dan juga mengambil tindakan *preventive* bagi memastikan kelemahan yang sama tidak berulang. Sehubungan ini, bagi memantapkan lagi prestasi pengurusan kewangan, adalah disyorkan perkara seperti berikut:

- a. Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan perlu mengatitkan supaya pemeriksaan secara menyeluruh dijalankan untuk menentukan sama ada kelemahan yang dibangkitkan oleh Jabatan Audit Negara juga berlaku di bahagian lain dan seterusnya mengambil tindakan pembetulan memandangkan pengauditan yang dijalankan oleh Jabatan Audit Negara adalah berdasarkan kepada sampel dan skop tertentu.
- b. Ketua Jabatan perlu mempertingkatkan sistem *check and balance, frequent monitoring and audit spot checks*, mengadakan penilaian secara berkala ke atas kemahiran dan keupayaan pegawai serta memberi latihan kepada pegawai yang terlibat dengan pengurusan kewangan bagi meningkatkan kecekapan mereka. Ini adalah bagi mengelakkan pegawai membuat keputusan berkaitan pengurusan kewangan tanpa pengetahuan yang sewajarnya.

**JABATAN AUDIT NEGARA**

**Putrajaya**

**11 Oktober 2017**





LAMPIRAN







**LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA  
MENGENAI PENYATA KEWANGAN  
KERAJAAN NEGERI SEMBILAN  
BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2016**

Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sembilan bagi tahun berakhir 31 Disember 2016 telah diaudit atas arahan saya selaras dengan Akta Audit 1957. Pihak Pengurusan Kerajaan Negeri adalah bertanggungjawab terhadap Penyata Kewangan ini dan tanggungjawab saya adalah mengaudit dan memberi pendapat terhadap Penyata Kewangan tersebut. Pengauditan telah dilaksanakan dengan berpandukan piawaian pengauditan yang diluluskan.

Pada pendapat saya, Penyata Kewangan ini memberi gambaran yang benar dan saksama mengenai kedudukan kewangan Kerajaan Negeri Sembilan pada 31 Disember 2016; hasil operasi serta aliran tunainya bagi tahun tersebut berdasarkan piawaian perakaunan yang diluluskan. Rekod perakaunannya telah diselenggarakan dengan teratur dan kemas kini.

**(TAN SRI DR. MADINAH BINTI MOHAMAD)**  
Ketua Audit Negara  
Malaysia



Putrajaya  
25 Mei 2017

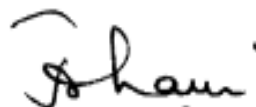
**PERNYATAAN PEGAWAI KEWANGAN NEGERI,  
NEGERI SEMBILAN DARUL KHUSUS  
DAN  
BENDAHARI NEGERI,  
NEGERI SEMBILAN DARUL KHUSUS**

Penyata Kewangan Kerajaan Negeri dan Nota kepada Penyata Kewangan disediakan:

- (a) mengikut kehendak Seksyen 16(1) Akta Tatacara Kewangan 1957 [Akta 61], Piawai Perakaunan Kerajaan dan *International Public Sector Accounting Standard - Financial Reporting under the Cash Basis of Accounting*; dan
- (b) dengan menyatukan maklumat kewangan daripada semua jabatan Kerajaan Negeri

Penyata Kewangan Kerajaan Negeri, Negeri Sembilan Darul Khusus yang mengandungi Penyata Kedudukan Kewangan, Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wang Tunai, Penyata Prestasi Kewangan dan Penyata Akaun Memorandum berserta Nota kepada Penyata Kewangan menunjukkan kedudukan yang benar dan saksama pada 31 Disember 2016.

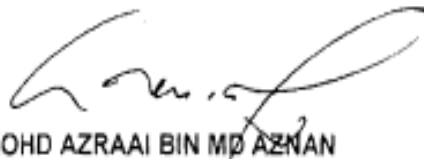
Pada masa pernyataan ini ditandatangani, mengikut sebaik-baik pengetahuan kami, tidak wujud apa-apa keadaan yang boleh menjejaskan ketepatan dan kesahihan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri, Negeri Sembilan Darul Khusus Tahun 2016.



**YB. DATO' JOHANI BIN HASAN**

Pegawai Kewangan Negeri, Negeri Sembilan Darul Khusus

27 Januari 2017



**MOHD AZRAAI BIN MO AZNAN**

Bendahari Negeri, Negeri Sembilan Darul Khusus

27 Januari 2017

## Penyata Kedudukan Kewangan

seperti pada 31 Disember 2016

Penyata	Nota	2016 RM	2015 RM
<b>WANG AWAM</b>			
A WANGTUNAI	3	180,166,199.69	197,293,027.07
B PELABURAN	4	360,024,304.29	324,714,206.87
		540,190,503.98	522,007,233.94
<b>DIPEGANG BAGI:</b>			
<b>KUMPULAN WANG DISATUKAN</b>			
C AKAUN HASIL DISATUKAN	5	316,541,217.34	302,299,930.96
D AKAUN PINJAMAN DISATUKAN	6	0.00	0.00
E AKAUN AMANAH DISATUKAN	7	223,649,286.64	219,707,302.98
		540,190,503.98	522,007,233.94

Nota-nota mukasurat yang berikut merupakan sebahagian daripada penyata kewangan ini.

Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wangtunai  
bagi tahun berakhir 31 Disember 2016

	2016		2015	
	(RM)	(RM)	(RM)	(RM)
<b>TERIMAAN</b>				
<b>HASIL</b>				
Hasil Cukai	128,079,049.73		130,012,906.16	
Hasil Bukan Cukai	186,294,559.73		192,590,921.06	
Terimaan Bukan Hasil	66,174,771.14		61,378,609.55	
		380,548,380.60		383,982,436.77
<b>PINJAMAN</b>				
Pinjaman Dalam Negeri	13,488,000.00		28,431,300.00	
		13,488,000.00		28,431,300.00
<b>TERIMAAN MODAL</b>				
Pelbagai Terimaan Modal	20,312,967.37		20,353,967.36	
Jualan Instrumen Kewangan	0.00		0.00	
		20,312,967.37		20,353,967.36
<b>TERIMAAN LAIN</b>				
Terimaan Amanah	7,329,445.18		0.00	
		7,329,445.18		0.00
<b>JUMLAH TERIMAAN</b>		421,678,793.15		432,767,704.13
<b>BAYARAN</b>				
<b>PERBELANJAAN MENGURUS</b>				
Emolumen	(143,339,835.38)		(137,939,294.30)	
Perkhidmatan Dan Bekalan	(79,044,641.33)		(79,254,668.54)	
Aset	(2,930,054.68)		(1,046,250.96)	
Pemberian & Kenaan Bayaran Tetap	(66,022,442.78)		(56,706,952.69)	
Perbelanjaan Lain	(5,243,611.80)		(6,594,512.48)	
		(296,580,585.97)		(281,541,678.97)
<b>PERBELANJAAN PEMBANGUNAN</b>				
Langsung	(87,814,138.26)		(79,595,276.25)	
Pinjaman	0.00		(17,338,000.00)	
		(87,814,138.26)		(96,933,276.25)
<b>PERBELANJAAN MODAL</b>				
Pelbagai Perbelanjaan Modal	0.00		0.00	
Pembelian Instrumen Kewangan	(35,310,097.42)		(294,139,891.27)	
		(35,310,097.42)		(294,139,891.27)
<b>BAYARAN BALIK PINJAMAN</b>				
Pinjaman Dalam Negeri	(5,612,798.88)		(5,454,439.52)	
Pinjaman Kepada Agensi / Pindahan Kepada Akaun Amanah	(13,488,000.00)		(12,000,000.00)	
		(19,100,798.88)		(17,454,439.52)
<b>BAYARAN LAIN</b>				
Bayaran Amanah	0.00		(21,189,813.83)	
		0.00		(21,189,813.83)
<b>JUMLAH BAYARAN</b>		(438,805,620.53)		(711,259,099.84)
Tambahan / (Kurangan) Wangtunai		(17,126,827.38)		(278,491,395.71)
Wangtunai Pada, 31 Disember 2015		197,293,027.07		475,784,422.78
Wangtunai Pada, 31 Disember 2016		180,166,199.69		197,293,027.07

## PENYATA PRESTASI KEWANGAN

Bagi tahun berakhir 31 Disember 2016

	<i>Nota</i>	<u>2016</u>		<u>2015</u>
		<i>Anggaran</i>	<i>Sebenar</i>	<i>Sebenar</i>
		<i>RM</i>	<i>RM</i>	<i>RM</i>
<b>HASIL</b>	5	384,036,000.00	380,548,380.60	383,982,436.77
<i>Tolak :</i>				
Belanja Mengurus *	5	312,156,000.00	302,193,384.85	286,996,118.49
<b>LEBIHAN / (KURANGAN) HASIL</b>		<b>71,880,000.00</b>	<b>78,354,995.75</b>	<b>96,986,318.28</b>
<i>Tolak :</i>				
Belanja Pembangunan	7	93,726,000.00	87,814,138.26	96,933,276.25
<b>LEBIHAN / (KURANGAN) KESELURUHAN</b>		<b>(21,846,000.00)</b>	<b>(9,459,142.51)</b>	<b>53,042.03</b>
<b>LEBIHAN DISOKONG OLEH / (KURANGAN DIBIYAI OLEH):</b>				
Pinjaman dan Bantuan Luar Negeri			-	-
Terimaan Balik Pinjaman dan Pelbagai Terimaan	7		(20,312,967.37)	(36,785,267.36)
Perubahan Tunai, Pelaburan dan Amanah	3,4		10,853,824.86	36,838,309.39
<b>JUMLAH PEMBIAYAAN</b>			<b>(9,459,142.51)</b>	<b>53,042.03</b>

Nota-nota pada muka surat yang berikut merupakan sebahagian daripada penyata kewangan ini.

\* Belanja mengurus adalah termasuk bayaran balik pinjaman dalam negeri tetapi tidak termasuk caruman kepada kumpulan wang pembangunan.

## Penyata Akaun Memorandum

seperti pada 31 Disember 2016

	Nota	2016	2015
		RM	RM
<b>ASET</b>			
Pinjaman Boleh Tuntut	8a	56,286,846.86	55,859,020.62
Pelaburan	8b	42,000,000.00	42,851,926.13
<b>LIABILITI</b>			
Hutang Awam	g	943,546,501.25	935,671,300.13

Nota-nota pada muka surat berikut merupakan sebahagian daripada penyata kewangan ini.



## NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN

bagi tahun berakhir 31 Disember 2016

---

### DASAR DAN KAEDAH PERAKAUNAN YANG SIGNIFIKAN

#### 1. DASAR DAN PRINSIP PERAKAUNAN

Dasar dan prinsip perakaunan diguna secara konsisten dalam penyediaan penyata kewangan kecuali dinyatakan sebaliknya.

- a) Dasar perakaunan adalah tertakluk kepada undang-undang dan peraturan yang berkaitan dengan pengurusan perakaunan dan kewangan Kerajaan Negeri.
- b) Perakaunan Kerajaan Negeri adalah berasaskan Kumpulan Wang Disatukan selaras dengan:
  - i) Perkara 97 Perlembagaan Persekutuan memperuntukkan bahawa segala hasil diterima kecuali Zakat, Fitrah, dan Baitulmal atau lain-lain hasil agama Islam seumpamanya, dikumpulkan menjadi satu kumpulan wang.
  - ii) Perkara 104 Perlembagaan Persekutuan memperuntukkan bahawa tiada wang boleh dikeluarkan dari Kumpulan Wang Disatukan melainkan diperuntukkan atau dibenarkan dengan cara lain oleh Dewan Undangan Negeri, kecuali untuk perbelanjaan tanggungan tertentu.
  - iii) Seksyen 7 Akta Tatacara Kewangan 1957 [Akta 61] memperuntukkan Kumpulan Wang Disatukan dibahagi kepada Akaun Hasil Disatukan, Akaun Pinjaman Disatukan dan Akaun Amanah Disatukan.
- c) Kerajaan Negeri mengamalkan asas perakaunan tunai ubahsuai. Semua urusan niaga bayaran dan terimaan diakaunkan apabila bayaran dibuat dan terimaan diperolehi dengan pengubahsuaian seperti berikut:
  - i) Bayaran bagi kerja yang telah dijalankan, bekalan dan perkhidmatan yang telah diterima sehingga 31 Disember tahun kewangan semasa boleh dibayar dalam bulan Januari tahun berikutnya dan dikenakan kepada peruntukan tahun kewangan semasa.
  - ii) Terimaan wang tunai yang belum dibankkan dan wang tunai dalam bank yang belum diambilkira dalam buku tunai pejabat perakaunan pada 31 Disember tahun kewangan semasa merupakan wang tunai dalam perjalanan dan diakaunkan sebagai hasil tahun kewangan semasa.
  - iii) Mengakaun urusan niaga bukan tunai tertentu seperti pindahan yang merupakan caruman daripada Akaun Hasil Disatukan ke Akaun Amanah Disatukan, Untung Rugi Pelaburan, Hapuskira Pinjaman Amanah, Penukaran Pinjaman Kepada Ekuiti dan seumpamanya.
- d) Entiti perakaunan terdiri daripada semua Jabatan Kerajaan Negeri.
- e) Tahun kewangan sebagaimana yang telah ditetapkan di bawah Seksyen 3 Akta Tatacara Kewangan 1957 [Akta 61] adalah satu tempoh dua belas bulan yang berakhir pada 31 Disember setiap tahun.
- f) Mata wang yang digunakan dalam penyata kewangan ini adalah Ringgit Malaysia (RM).
- g) Penyata Kewangan disediakan mengikut asas yang sama dengan Anggaran Perbelanjaan bagi membolehkan perbandingan dibuat.
- h) Apabila berlaku perubahan ke atas persembahan atau klasifikasi butiran, angka perbandingan telah dinyatakan semula kecuali dinyatakan sebaliknya.

## 2. PERSEMBAHAN PENYATA KEWANGAN KERAJAAN NEGERI

Penyata Kewangan Kerajaan Negeri yang disedia mengikut kehendak Seksyen 16(1) Akta Tatacara Kewangan 1957 [Akta 61], Piawaian Perakaunan Kerajaan dan *International Public Sector Accounting Standard (IPSAS) - Financial Reporting under the Cash Basis of Accounting* mengandungi komponen berikut :

- a) Penyata Kedudukan Kewangan
- b) Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wang Tunai
- c) Penyata Prestasi Kewangan
- d) Penyata Akaun Memorandum
- e) Nota Kepada Penyata Kewangan

## 3. WANG TUNAI

Wang Tunai terdiri daripada Wang Tunai Dalam Bank, Wang Tunai Dalam Perjalanan dan Wang Tunai Dalam Tangan.

Wang Tunai Dalam Bank terdiri daripada baki akaun semasa dan baki deposit di institusi kewangan. Simpanan Tetap bagi tempoh tiga (3) bulan atau kurang yang berjumlah RM174,000,000 diklasifikasikan sebagai Wang Tunai Dalam Bank selaras dengan Para 1.2.3. *Cash Basis IPSAS* dan Piawaian Perakaunan Kerajaan (PPK2) Disemak 2010.

Wang Tunai Dalam Perjalanan menunjukkan wang tunai yang belum dibankkan dan wang tunai dalam bank yang belum diambil kira dalam buku tunai Perbendaharaan Negeri pada akhir tahun kewangan.

Wang Tunai Dalam Tangan merupakan Panjar Wang Runcit.

Wang Tunai pada 31 Disember 2016 adalah seperti berikut:

<i>Perihal</i>	<b>2016</b> <b>RM</b>	<b>2015</b> <b>RM</b>
Wang Tunai Dalam Bank	176,888,414.73	194,627,043.37
Wang Tunai Dalam Perjalanan	3,179,084.96	2,568,062.60
Wang Tunai Dalam Tangan	98,700.00	97,921.10
<b>JUMLAH WANG TUNAI</b>	<b>180,166,199.69</b>	<b>197,293,027.07</b>

## 4. PELABURAN

Pelaburan terdiri daripada Pelaburan Kumpulan Wang Amanah (sekiranya ada) dan Pelaburan Wang Am dan dinyatakan pada nilai buku.

Pelaburan Kumpulan Wang Amanah ialah pelaburan yang dibuat daripada Kumpulan Wang Amanah selaras dengan arahan amanah Seksyen 9 dan suratcara amanah Seksyen 10, Akta Tatacara Kewangan 1957 [Akta 61] serta peraturan yang berkuatkuasa. Pelaburan Am adalah semua pelaburan yang dibuat daripada lebih Kumpulan Wang Disatukan selain daripada pelaburan Kumpulan Wang Amanah.

Pelaburan pada 31 Disember 2016 adalah seperti berikut:

<i>Perihal</i>	<b>2016</b>	<b>2015</b>
	<b>Nilai Buku</b>	<b>Nilai Buku</b>
	<b>Pelaburan Am</b>	<b>Pelaburan Am</b>
	<b>RM</b>	<b>RM</b>
Saham - Syarikat Berhad	359,774,304.29	324,000,000.00
Saham Amanah - Amanah Saham Bank Islam	-	493,432.79
Bon - Amconstant Multi Maturity 2	-	70,774.08
Bank Kerjasama Rakyat - Jabatan Mufti	200,000.00	100,000.00
Bank Kerjasama Rakyat - Jabatan Kehakiman Syariah Negeri Sembilan	50,000.00	50,000.00
<b>JUMLAH PELABURAN</b>	<b>360,024,304.29</b>	<b>324,714,206.87</b>

## 5. AKAUN HASIL DISATUKAN

Akaun Hasil Disatukan mengakaun semua urus niaga terimaan hasil dan perbelanjaan mengurus Kerajaan selaras dengan Perkara 97 dan 98 Perlembagaan Persekutuan dan Seksyen 7(a) Akta Tatacara Kewangan 1957 [Akta 61]. Sebanyak RM64,113,709.37 telah dipindahkan ke Kumpulan Wang Pembangunan sebagai caruman kepada Kumpulan Wang Pembangunan.

Akaun Hasil Disatukan bagi tahun berakhir 31 Disember 2016 adalah seperti berikut:

<i>Perihal</i>	<b>2016</b>			<b>2015</b>		
	<b>Anggaran</b>	<b>Sebenar</b>		<b>Sebenar</b>		
	<b>RM</b>	<b>RM</b>	<b>%</b>	<b>RM</b>	<b>%</b>	
		<b>Anggaran</b>			<b>Anggaran</b>	
<b>BAKI PADA 1 JANUARI</b>		302,299,930.96		271,166,612.68		
<b>HASIL</b>						
Hasil Cukai	145,553,000.00	128,079,049.73	87.99	130,012,906.16	90.12	
Hasil Bukan Cukai	174,921,970.00	186,294,559.73	106.50	192,590,921.06	124.01	
Terimaan Bukan Hasil	63,561,030.00	66,174,771.14	104.11	61,378,609.55	90.61	
<i>Jumlah Hasil</i>	384,036,000.00	380,548,380.60	99.09	383,982,436.77	104.54	

(disambung)

Akaun Hasil Disatukan bagi tahun berakhir 31 Disember 2016 adalah seperti berikut:

(sambungan)

Perihal	2016			2015	
	Anggaran RM	Sebenar RM	% Anggaran	Sebenar RM	% Anggaran
<b>PERBELANJAAN MENGRUS</b>					
Emolumen	149,481,312.00	143,339,835.38	95.89	137,939,294.30	97.29
Perkhidmatan dan Bekalan	85,861,537.13	79,044,641.33	92.06	79,254,668.54	91.99
Aset	3,440,485.70	2,930,054.68	85.16	1,046,250.96	93.92
Pemberian dan Kenaan Bayaran Tetap **	67,371,665.17	71,635,241.66	106.33	59,161,392.21	86.04
Perbelanjaan-perbelanjaan lain	6,001,000.00	5,243,611.80	87.38	6,594,512.48	96.38
<i>Perbelanjaan Mengurus (sebelum caruman)</i>	312,156,000.00	302,193,384.85	96.81	283,996,118.49	93.22
<i>Caruman kepada Kumpulan Wang Pembangunan</i>	71,880,000.00	64,113,709.37	89.20	68,853,000.00	108.31
<i>Jumlah Perbelanjaan Mengurus (selepas caruman)</i>	384,036,000.00	366,307,094.22	95.38	352,849,118.49	95.83
<i>Lebihan/(Kurangan) bagi Tahun</i>	-	14,241,286.38		31,133,318.28	
<b>BAKI PADA 31 DISEMBER</b>		<b>316,541,217.34</b>		<b>302,299,930.96</b>	

Nota: (\*\*)- Tidak termasuk caruman kepada Kumpulan Wang Pembangunan dan Akaun Amanah Pemasalahan Rakyat.

#### (a) Hasil

Kutipan hasil diakaunkan mengikut asas tunai dan diakaunkan secara jumlah kasar mengikut asas tunai ke dalam Akaun Hasil kecuali diuntukkan sebaliknya oleh mana-mana undang-undang.

Hasil mengikut penjenisannya bagi tahun berakhir 31 Disember 2016 adalah seperti berikut:

Perihal	2016			2015		
	Anggaran Asal RM	Anggaran Disemak RM	Sebenar RM	% Anggaran	Sebenar RM	% Anggaran
<b>HASIL CUKAI</b>						
Cukai Tanah	139,014,000.00	139,014,000.00	120,741,214.03	86.86	122,352,382.60	89.63
Cukai Keluaran Hutan	2,000,000.00	2,000,000.00	1,605,489.50	80.27	2,407,513.53	80.25
Cukai Langsung Lain	38,000.00	38,000.00	41,788.03	109.97	93,282.47	16.81
Pelbagai Cukai Tidak Langsung	4,501,000.00	4,501,000.00	5,690,558.17	126.43	5,159,727.56	122.82
<i>Jumlah Hasil Cukai</i>	145,553,000.00	145,553,000.00	128,079,049.73	87.99	130,012,906.16	90.12

(disambung)

Hasil mengikut penjenisannya bagi tahun berakhir 31 Disember 2016 adalah seperti berikut:

(sambungan)

Perihal	2016				2015	
	Anggaran Asal	Anggaran Disemak	Sebenar		Sebenar	
	RM	RM	RM	% Anggaran	RM	% Anggaran
<b>HASIL BUKAN CUKAI</b>						
Lesen, Bayaran						
Pendaftaran dan Permit	25,160,080.00	25,160,080.00	35,978,415.73	143.00	31,696,180.36	128.14
Perkhidmatan dan Bayaran						
Perkhidmatan	20,404,900.00	20,404,900.00	20,659,018.64	101.25	20,808,977.60	110.57
Perolehan daripada Jualan						
Barang-barang	109,109,350.00	109,109,350.00	97,438,930.94	89.30	112,636,071.44	114.97
Sewaan	1,354,540.00	1,354,540.00	904,621.38	66.78	840,860.26	77.55
Keuntungan pembiayaan dan Perolehan	16,280,000.00	16,280,000.00	26,846,036.95	164.90	23,691,012.92	226.18
Denda dan Hukuman	2,613,100.00	2,613,100.00	4,467,536.09	170.97	2,917,818.48	130.96
<i>Jumlah Hasil Bukan Cukai</i>	174,921,970.00	174,921,970.00	186,294,559.73	106.50	192,590,921.06	124.01
<b>TERIMAAN BUKAN HASIL</b>						
Pulangan Balik						
Perbelanjaan	806,900.00	806,900.00	4,449,372.98	551.42	2,734,534.15	504.62
Terimaan daripada Agensi-						
Agensi Kerajaan	62,628,130.00	62,628,130.00	60,906,707.98	97.25	58,462,581.19	87.12
Pelbagai Terimaan	126,000.00	126,000.00	818,690.18	649.75	181,494.21	189.06
<i>Jumlah Terimaan Bukan Hasil</i>	63,561,030.00	63,561,030.00	66,174,771.14	104.11	61,378,609.55	90.61
<b>JUMLAH HASIL</b>	<b>384,036,000.00</b>	<b>384,036,000.00</b>	<b>380,548,380.60</b>	<b>99.09</b>	<b>383,982,436.77</b>	<b>104.54</b>

**(b) Perbelanjaan Mengurus**

Perbelanjaan Mengurus terdiri daripada perbelanjaan bagi Maksud Tanggungan dan Bekalan seperti emolumen, perkhidmatan dan bekalan, aset, pemberian dan kenaaan bayaran tetap dan perbelanjaan-perbelanjaan lain.

Perbelanjaan bagi Maksud Tanggungan adalah perbelanjaan yang dikenakan ke atas Kumpulan Wang Disatukan mengikut undang-undang Kerajaan Negeri selaras dengan Perkara 98 Perlembagaan Persekutuan.

Perbelanjaan bagi Maksud Bekalan adalah perbelanjaan yang dikenakan ke atas Kumpulan Wang Disatukan berdasarkan kelulusan Dewan Undangan Negeri selaras dengan Perkara 104 Perlembagaan Persekutuan dan Perkara LXXIV Undang-Undang Tubuh Negeri Sembilan.

Bagi maksud perbelanjaan yang telah melebihi peruntukan, suatu anggaran tambahan dibentangkan di sesi Dewan Undangan Negeri selaras dengan Perkara 101(b) Perlembagaan Persekutuan dan Perkara LXXIII Undang-Undang Tubuh Negeri Sembilan.

Perbelanjaan Mengurus mengikut Maksud Perbelanjaan bagi tahun berakhir 31 Disember 2016 adalah seperti berikut:

<i>Maksud Perbelanjaan</i>	<b>2016</b>			
	<i>Anggaran</i>	<i>Anggaran</i>	<i>Sebenar</i>	<i>%</i>
	<i>Asal</i>	<i>Dipinda</i>		
	<i>RM</i>	<i>RM</i>	<i>RM</i>	<i>Anggaran</i>
<b>PERBELANJAAN TANGGUNGAN</b>				
T. 01 Peruntukan Diraja	517,000.00	517,000.00	516,922.56	99.99
T. 03 Yang Dipertua Dewan Undangan Negeri	135,000.00	135,000.00	119,768.00	88.72
T. 04 Hutang Kerajaan Negeri	7,950,000.00	7,950,000.00	7,936,155.30	99.83
T. 05 Perintah Mahkamah	3,000,000.00	3,000,000.00	2,612,755.07	87.09
T. 06 Pencen Dan Ganjaran	7,600,000.00	7,600,000.00	7,341,572.53	96.60
T. 07 Peruntukan Undang Yang Empat serta T unku <i>Besar Tampin</i>	1,018,000.00	1,018,000.00	1,050,299.96	103.17
<i>Jumlah Perbelanjaan Tanggungan</i>	20,220,000.00	20,220,000.00	19,577,473.42	96.82
<b>PERBELANJAAN BEKALAN</b>				
B. 01 Pemberian Kerabat Dan Waris	300,000.00	300,000.00	281,522.71	93.84
B. 02 Dewan Undangan	13,034,500.00	13,034,500.00	11,647,948.94	89.36
B. 03 Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri	21,280,700.00	21,280,700.00	21,219,027.37	99.71
B. 04 Jabatan Pertanian	10,361,600.00	10,361,600.00	9,868,731.72	95.24
B. 05 Pejabat Pengarah Tanah Dan Galian	6,861,100.00	6,861,100.00	6,445,557.11	93.94
B. 06 Jabatan Pengairan Dan Saliran	15,076,400.00	15,076,400.00	14,551,387.45	96.52
B. 07 Jabatan Perhutanan	10,620,700.00	10,620,700.00	10,351,385.70	97.46
B. 08 Pejabat Menteri Besar	9,412,700.00	9,412,700.00	8,342,015.71	88.63
B. 09 Pelbagai Perkhidmatan	37,314,000.00	37,314,000.00	34,267,313.34	91.84
B. 10 Pejabat Yang Dipertuan Besar	6,580,600.00	6,580,600.00	6,193,691.77	94.12
B. 11 Jabatan Kerja Raya	18,317,500.00	18,317,500.00	16,282,961.16	88.89
B. 12 Jabatan Hal Ehwal Agama Islam	36,998,000.00	36,998,000.00	35,521,546.99	96.01
B. 13 Jabatan Kebajikan Masyarakat	16,327,800.00	16,327,800.00	15,418,149.50	94.43
B. 14 Majlis-Majlis Perbandaran Dan Daerah	3,000,000.00	3,000,000.00	2,979,600.85	99.32
B. 15 Jabatan Perancang Bandar Dan Desa	4,938,400.00	4,938,400.00	4,146,132.88	83.96
B. 16 Pejabat Kewangan Negeri	7,514,200.00	7,514,200.00	6,687,047.49	88.99
B. 17 Jabatan Veterinar	6,349,300.00	6,349,300.00	5,934,499.27	93.47
B. 18 Caruman Kumpulan Wang Pembangunan dan <i>Berkanun**</i>	15,234,200.00	15,234,200.00	23,000,490.63	150.98
B. 19 Pejabat Tanah Dan Daerah Jelebu	4,871,700.00	4,871,700.00	4,727,235.40	97.03
B. 20 Pejabat Tanah Dan Daerah Jempol	5,022,200.00	5,022,200.00	4,649,804.79	92.59
B. 21 Pejabat Tanah Dan Daerah Kuala Pilah	5,802,400.00	5,802,400.00	5,425,931.61	93.51
B. 22 Pejabat Tanah Dan Daerah Port Dickson	6,173,900.00	6,173,900.00	5,883,411.21	95.29
B. 23 Pejabat Tanah Dan Daerah Rembau	4,741,500.00	4,741,500.00	4,137,362.05	87.26

(disambung)

(sambungan)

Maksud Perbelanjaan	2016			
	Anggaran	Anggaran	Sebenar	% Anggaran
	Asal	Dipinda		
RM	RM	RM		
B. 24 Pejabat Tanah Dan Daerah Seremban	7,455,000.00	7,455,000.00	7,360,312.15	98.73
B. 25 Pejabat Tanah Dan Daerah Tampin	4,524,000.00	4,524,000.00	4,118,235.95	91.03
B. 26 Pejabat Tanah Dan Daerah Kecil Gemas	2,550,000.00	2,550,000.00	2,469,195.11	96.83
B. 27 Jabatan Mufti Negeri	3,156,000.00	3,156,000.00	2,991,403.13	94.78
B. 28 Jabatan Kehakiman Syariah	5,879,900.00	5,879,900.00	5,872,454.18	99.87
B. 29 Pejabat Balai Undang Yang Empat Dan Tunku Besar Tampin	2,237,700.00	2,237,700.00	1,841,555.26	82.30
<i>Jumlah Perbelanjaan Bekalan</i>	291,936,000.00	291,936,000.00	282,615,911.43	96.81
<b>PERBELANJAAN MENGURUS (sebelum caruman)</b>	<b>312,156,000.00</b>	<b>312,156,000.00</b>	<b>302,193,384.85</b>	<b>96.81</b>
<b>CARUMAN KEPADA KUMPULAN WANG PEMBANGUNAN</b>	<b>71,880,000.00</b>	<b>71,880,000.00</b>	<b>64,113,709.37</b>	<b>89.20</b>
<b>PERBELANJAAN MENGURUS (selepas caruman)</b>	<b>384,036,000.00</b>	<b>384,036,000.00</b>	<b>366,307,094.22</b>	<b>95.38</b>

\*\* B18 Caruman Kumpulanwang Pembangunan dan Berkanun adalah tidak termasuk caruman Kumpulan Wang Pembangunan dan Akaun Amanah Permasalahan Rakyat yang ditunjukkan secara berasingan.

Maklumat terperinci perbelanjaan mengurus dapat dirujuk di **Lampiran 1** - Penyata Perbelanjaan Mengurus bagi tahun berakhir 31 Disember 2016.

## 6. AKAUN PINJAMAN DISATUKAN

Pinjaman yang diterima oleh Kerajaan Negeri daripada Kerajaan Persekutuan dan punca kewangan yang lain di bawah kuasa Undang-Undang Negeri dan pembayarannya diakaunkan dalam Akaun Pinjaman Disatukan. Terimaan dari Pinjaman untuk pembiayaan projek dipindahkan ke Kumpulan Wang Pembangunan manakala bagi pinjaman yang diterima untuk pembangunan Bekalan Air akan dipindahkan ke Akaun Amanah Pembangunan Bekalan Air.

Bayaran pokok dan faedah hutang negeri bagi anuiti semasa dan tunggakan tidak diakaun di Akaun Pinjaman Disatukan sebaliknya dikenakan kepada perbelanjaan bagi Maksud Tanggungan T04 berjumlah RM 7,936,155.30 seperti di Nota 5(b).

Akaun Pinjaman Disatukan pada 31 Disember 2016 adalah seperti berikut:

Perihal	2016	2015
	(Debit)/Kredit RM	(Debit)/Kredit RM
<b>PINJAMAN</b>		
<b>Badan Berkanun</b>		
Baki pada 1 Januari	-	-
Terimaan	-	-
Bayaran *	-	-
Baki pada 31 Disember	-	-

(disambung)

Akaun Pinjaman Disatukan pada 31 Disember 2015 adalah seperti berikut:

(sambungan)

Perihal	2016	2015
	(Debit)/Kredit RM	(Debit)/Kredit RM
<b>PINJAMAN</b>		
<b>Bekalan Air</b>		
Terimaan	13,488,000.00	12,000,000.00
Bayaran *	(13,488,000.00)	(12,000,000.00)
Baki pada 31 Disember	-	-
<b>Perumahan Kos Rendah</b>		
Terimaan	-	-
Bayaran *	-	-
Baki pada 31 Disember	-	-
<b>Pelbagai</b>		
Terimaan	-	16,431,300.00
Bayaran *	-	(16,431,300.00)
Baki pada 31 Disember	-	-
<b>BAKI AKAUN PINJAMAN DISATUKAN</b>	<b>-</b>	<b>-</b>

\* Bayaran termasuk pindahan ke kumpulan wang masing-masing

## 7. AKAUN AMANAH DISATUKAN

Akaun Amanah Disatukan mengaun semua terimaan dan bayaran wang amanah mengikut kehendak undang-undang, akta-akta amanah, suratcara amanah, arahan amanah dan perjanjian. Akaun Amanah Disatukan terdiri daripada Kumpulan Wang Amanah Kerajaan, Kumpulan Wang Amanah Awam dan Akaun Deposit.

Akaun Amanah Disatukan pada 31 Disember 2016 adalah seperti berikut:

Perihal	Baki pada 01.01.2016 (Debit)/Kredit	Debit	Kredit	Baki pada 31.12.2016 (Debit)/Kredit
	RM	RM	RM	RM
<b>KUMPULAN WANG AMANAH KERAJAAN</b>				
Kumpulan Wang Pembangunan	(310,072,558.92)	87,814,138.26	84,426,676.74	(313,460,020.44)
Kumpulan Wang Bekalan Air	(32,127,155.85)	-	1,200,000.00	(30,927,155.85)
Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan	387,995,487.08	4,075,472,394.54	4,066,646,566.69	379,169,659.23
<i>Jumlah Kumpulan Wang Amanah Kerajaan</i>	45,795,772.31	4,163,286,532.80	4,152,273,243.43	34,782,482.94
<b>KUMPULAN WANG AMANAH AWAM</b>				
Kumpulan Wang Amanah Awam	123,630,395.56	110,844,571.26	89,551,367.18	102,337,191.48
<i>Jumlah Kumpulan Wang Amanah Awam</i>	123,630,395.56	110,844,571.26	89,551,367.18	102,337,191.48

(disambung)



Akaun Amanah Disatukan pada 31 Disember 2016 adalah seperti berikut:

(sambungan)

Perihal	Baki pada 01.01.2016 (Debit)/Kredit	Debit	Kredit	Baki pada 31.12.2016 (Debit)/Kredit
	RM	RM	RM	RM
<b>AKAUN DEPOSIT</b>				
Deposit Am	50,281,135.11	32,482,025.73	68,730,502.84	86,529,612.22
Jumlah Akaun Deposit	50,281,135.11	32,482,025.73	68,730,502.84	86,529,612.22
<b>JUMLAH AKAUN AMANAH DISATUKAN</b>	<b>219,707,302.98</b>	<b>4,306,613,129.79</b>	<b>4,310,555,113.45</b>	<b>223,649,286.64</b>

**(a) Kumpulan Wang Amanah Kerajaan**

Kumpulan Wang Amanah Kerajaan mengaakun terimaan dari peruntukan Kerajaan dan bayaran bagi maksud tertentu mengikut Seksyen 10 Akta Tatacara Kewangan 1957 [Akta 61]. Kumpulan Wang Amanah Kerajaan terdiri daripada Kumpulan Wang Pembangunan dan Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan.

(i) Kumpulan Wang Pembangunan mengaakun terimaan dan bayaran pembangunan seperti yang diperuntukkan oleh Akta Kumpulan Wang Pembangunan 1966 [Akta 406].

Terimaan utama bagi Kumpulan Wang ini terdiri daripada pindahan dari Akaun Hasil Disatukan, Pemberian Tahap Pembangunan, Ekonomi Dan Kesejahteraan Hidup dan Kumpulan Wang Sewa Rumah Awam Kos Rendah.

Bayaran kumpulan wang ini adalah perbelanjaan pembangunan secara langsung atau pinjaman.

Kumpulan Wang Pembangunan pada 31 Disember 2016 adalah seperti berikut:

Perihal	2016 (Debit)/Kredit RM	2015 (Debit)/Kredit RM
	<b>BAKI PADA 1 JANUARI</b>	(310,072,558.92)
<b>TERIMAAN</b>		
Pindahan Dari Akaun Hasil Disatukan	64,113,709.37	65,853,000.00
Pemberian Tahap Pembangunan, Ekonomi Dan Kesejahteraan Hidup	18,496,000.00	18,496,000.00
Sewa Rumah Awam Kos Rendah	1,816,967.37	1,857,967.36
Pindahan Dari Akaun Pinjaman Disatukan	-	16,431,300.00
Pelbagai Terimaan Yang Tidak Dijeniskan	-	-
Jumlah Terimaan	84,426,676.74	102,638,267.36

(disambung)

Kumpulan Wang Pembangunan pada 31 Disember 2016 adalah seperti berikut:

<i>Perihal</i>	<i>(sambungan)</i>	
	<b>2016</b>	<b>2015</b>
	<b>(Debit)/Kredit</b>	<b>(Debit)/Kredit</b>
	<b>RM</b>	<b>RM</b>
<b>BAYARAN</b>		
Perbelanjaan Pembangunan		
Langsung	(87,814,138.26)	(79,595,276.25)
Pinjaman	-	(17,338,000.00)
<i>Jumlah Bayaran</i>	(87,814,138.26)	(96,933,276.25)
<i>Lebihan/(Kurangan) Bagi Tahun</i>	(3,387,461.52)	5,704,991.11
<b>BAKI KUMPULAN WANG PEMBANGUNAN PADA 31 DISEMBER</b>	<b>(313,460,020.44)</b>	<b>(310,072,558.92)</b>

Maklumat terperinci perbelanjaan pembangunan dapat dirujuk di **Lampiran 2** - Penyata Perbelanjaan Pembangunan bagi tahun berakhir 31 Disember 2016.

(ii) Kumpulan Wang Amanah Bekalan Air ditubuhkan mengikut kehendak Akta 20/1960 serta menerima pakai Akta 230/1980 bagi tatacara kewangan dan perakaunan mengikut Arahan Amanah Jabatan Bekalan Air.

Kumpulanwang Amanah Bekalan Air Negeri tidak mencatatkan sebarang urusaniaga sejak tahun 2009 disebabkan Jabatan Bekalan Air Negeri Sembilan telah dikorporatkan menjadi Syarikat Air Negeri Sembilan Sdn Bhd (SAINS) pada 1 Januari 2009.

Kerajaan Negeri bersetuju untuk menghapuskira baki berjumlah RM57,127,155.85 secara berperingkat mulai tahun 2014.

Kumpulanwang Amanah Bekalan Air pada 31 Disember 2016 adalah seperti berikut:

<i>Perihal</i>	<i>(sambungan)</i>	
	<b>2016</b>	<b>2015</b>
	<b>(Debit)/Kredit</b>	<b>(Debit)/Kredit</b>
	<b>RM</b>	<b>RM</b>
<b>BAKI PADA 1 JANUARI</b>	(32,127,155.85)	(37,127,155.85)
<b>TERIMAAN</b>		
Pindahan Dari Akaun Hasil Disatukan	1,200,000.00	5,000,000.00
Pelbagai Terimaan KWABA	-	-
<i>Jumlah Terimaan</i>	1,200,000.00	5,000,000.00
<b>BAYARAN</b>		
Perbelanjaan Pembangunan		
Langsung	-	-
Pinjaman	-	-
<i>Jumlah Bayaran</i>	-	-
<i>Lebihan/(Kurangan) Bagi Tahun</i>	1,200,000.00	5,000,000.00
<b>BAKI KUMPULAN WANG AMANAH BEKALAN AIR PADA 31 DISEMBER</b>	<b>(30,927,155.85)</b>	<b>(32,127,155.85)</b>

(iii) Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan terdiri daripada Akaun Penyelesaian, Akaun Pinjaman, Kumpulan Wang Luar Jangka dan Pelbagai Kumpulan Wang yang ditubuh di bawah Seksyen 10 Akta Tatacara Kewangan 1957 [Akta 61] bagi maksud tertentu. Sumber kewangan kumpulan wang ini adalah caruman daripada Kerajaan. Sebahagian dari kumpulan wang ini merupakan kumpulan wang pusingan manakala yang lain adalah bagi bayaran langsung.

Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan pada 31 Disember 2016 adalah seperti berikut:

<i>Perihal</i>	<b>2016</b> <b>(Debit)/Kredit</b> <b>RM</b>	<b>2015</b> <b>(Debit)/Kredit</b> <b>RM</b>
<b>AKAUN PENYELESAIAN</b>		
Akaun Penyelesaian Utama	2,000,000.00	2,000,000.00
Akaun Bayaran Pukal	-	-
Akaun Penyelesaian Bank	-	-
Akaun Pendahuluan Dari Kerajaan Persekutuan	32,158,000.00	42,158,000.00
Akaun Bantuan Kebajikan Negeri	(1,123,800.00)	(1,128,770.00)
Akaun Pindahan Baki Bank Lama	-	-
Akaun Pemindahan Wang Antara Bank	-	-
Akaun Penyelesaian Jabatan Veterinar	-	-
Akaun Penyelesaian Cek Terbatal	2,254,494.85	2,265,242.36
Akaun Penyelesaian Pembatalan EFT	-	-
Bank Simpanan Nasional	-	-
Kumpulan Wang Simpanan Pekerja	-	-
Lembaga Tabung Haji	-	-
Insurans Kebangsaan Malaysia Sdn Bhd (MNI)	-	-
Cukai Pendapatan	-	-
Potongan Pinjaman Perumahan Perbendaharaan	-	-
Amanah Saham Nasional	-	-
Biro Perkhidmatan ANGKASA	-	-
Amanah Saham Bumiputra	-	-
Syarikat Takaful Nasional Berhad	-	-
Syarikat Takaful Malaysia Bhd	-	-
Kumpulan Wang Pinjaman Pelajaran MARA	-	-
Yayasan Negeri Sembilan	-	-
Potongan Nafkah	-	-
Yayasan Pembangunan Ekonomi Islam Malaysia	-	-
Sewa Rumah Dan Perabot Kerajaan Persekutuan	-	-
Epermit 1 Veterinar	-	-
Akaun Penyelesaian Bagi Kutipan Hasil Pusaka	-	-
Pelbagai Kutipan Hasil Persekutuan	-	-
Potongan Gaji Kakitangan Awam	-	-
Potongan EKA Kakitangan Awam	-	-
Potongan Gaji Kakitangan Kontrak	-	-
Potongan EKA Kakitangan Kontrak	-	-

(disambung)

Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan pada 31 Disember 2016 adalah seperti berikut:

Perihal	(sambungan)	
	2016 (Debit)/Kredit RM	2015 (Debit)/Kredit RM
Potongan KWSP Kakitangan Kontrak	-	-
Pelbagai Potongan	-	-
<i>Jumlah Akaun Penyelesaian</i>	35,288,694.85	45,294,472.36
<b>AKAUN PINJAMAN</b>		
Pinjaman Perumahan	4,797,247.20	4,797,247.20
Akaun Urusniaga - Pinjaman Perumahan Negeri	-	-
Pendahuluan Membeli Kenderaan Kakitangan Awam	4,000,000.00	4,000,000.00
Akaun Urusniaga - Pendahuluan Membeli Kenderaan Kakitangan Awam	(151,871.06)	(247,083.71)
Pendahuluan Membeli Kenderaan ADUN	900,000.00	900,000.00
Akaun Urusniaga - Pendahuluan Membeli Kenderaan ADUN	(102,884.12)	(140,533.99)
Pendahuluan Diri Pegawai Awam	230,000.00	230,000.00
Akaun Urusniaga - Pendahuluan Diri Pegawai Awam	(140,101.21)	(199,531.18)
Pendahuluan Pelbagai	325,000.00	325,000.00
Akaun Urusniaga - Pendahuluan Pelbagai	-	-
Pendahuluan Bagi Undang Yang Empat Dan Tuanku	538,250.00	538,250.00
Akaun Urusniaga - Pendahuluan Pelbagai Bukan Pegawai Awam	(55,447.00)	(55,447.00)
Kumpulan Wang Amanah Pendahuluan Komputer Negeri	750,000.00	750,000.00
Akaun Urusniaga - Kumpulan Wang Amanah Pendahuluan Komputer Negeri	(108,176.61)	(101,885.38)
Kumpulan Wang Pinjaman Kepada Badan-Badan Berkanun Dan Badan Lain	7,250,000.00	5,750,000.00
Majlis Daerah Rembau	(316,791.24)	(385,036.56)
Majlis Daerah Kuala Pilah	(60,000.00)	(120,000.00)
Pinjaman Yayasan Negeri Sembilan	(5,941,666.73)	(2,525,000.03)
Pinjaman Penempatan Khinzir	4,790,010.32	4,790,010.32
<i>Jumlah Akaun Pinjaman</i>	16,703,569.55	18,305,989.67
<b>KUMPULAN WANG LUAR JANGKA</b>		
Kumpulan Wang Luar Jangka	2,000,000.00	2,000,000.00
<i>Jumlah Kumpulan Wang Luar Jangka</i>	2,000,000.00	2,000,000.00
<b>PELBAGAI KUMPULAN WANG</b>		
Akaun Amanah Penyelenggaraan Jalan Raya Negeri (MARRIS)	320,295,545.76	309,968,115.48
Kumpulan Wang Amanah Bayaran Ketua Kampung Tradisional NS	1,036,682.71	1,977,375.81
Akaun Kena Bayar	3,845,166.36	10,449,533.76
<i>Jumlah Pelbagai Kumpulan Wang</i>	325,177,394.83	322,395,025.05
<b>JUMLAH PELBAGAI KUMPULAN WANG AMANAH KERAJAAN</b>	<b>379,169,659.23</b>	<b>387,995,487.08</b>

**(b) Kumpulan Wang Amanah Awam**

Kumpulan Wang Amanah Awam mengaakun terimaan dan bayaran bagi maksud tertentu mengikut akta khas atau Akta Tatacara Kewangan 1957 [Akta 61]. Kumpulan Wang Amanah Awam terdiri daripada Amanah Khas yang diwujudkan di bawah aktanya sendiri dan Amanah Am yang diwujudkan di bawah Seksyen 9 Akta Tatacara Kewangan 1957 [Akta 61]. Sumber kewangan kumpulan wang ini adalah daripada badan-badan atau orang perseorangan untuk tujuan tertentu.

Kumpulan Wang Amanah Awam bagi setiap Kumpulan Wang Amanah Awam pada 31 Disember 2016 adalah seperti berikut:

<i>Perihal</i>	<b>2016</b> <b>RM</b>	<b>2015</b> <b>RM</b>
<b>AKAUN AMANAH KHAS</b>		
Kumpulanwang Pembangunan Hutan	1,306,112.21	2,287,934.76
<i>Jumlah Akaun Amanah Khas</i>	1,306,112.21	2,287,934.76
<b>AKAUN AMANAH AM</b>		
Akaun Amanah Setiausaha Kerajaan Negeri (Projek Pembangunan Bekalan Air)	13,855,616.90	17,920,225.72
Akaun Amanah Istana-Istana Milik Kerajaan N.Sembilan	2,437,864.64	4,315,701.86
Akaun Amanah Sambutan Hari Peladang, Penternak dan Nelayan Negeri, Kebangsaan MAHA bagi Kerajaan Negeri Sembilan	357,972.95	304,816.38
Kumpulan Wang Amanah Pembiayaan Projek-Projek Rumah Awam Kos Rendah (RAHR)	32,367,922.76	41,510,489.71
Akaun Amanah Projek Kompleks Pentadbiran Daerah Seremban	-	-
Tabung Amanah Unit Penyelarasan Pelaburan	114,905.79	122,905.79
Akaun Amanah Pusat Pembangunan Kemahiran Negeri, Negeri Sembilan (NSSDC)	-	-
Akaun Amanah Dana Khas Menteri Besar, Negeri Sembilan	2,381,066.29	86,038.14
Akaun Amanah Untuk Bantuan Bencana Negeri Sembilan	298,519.00	246,164.24
Akaun Tabung Amanah Sumbangan Infrastruktur dan Kemudahan Awam	7,949,231.77	9,628,555.72
Akaun Amanah Membiayai Perpindahan Pejabat Menteri Besar Negeri Sembilan	2,536,605.00	2,750,000.00
Akaun Amanah Sambutan Bulan Kemerdekaan dan Majlis-Majlis Rasmi Kerajaan Negeri Sembilan	24,361.70	75,960.70
Akaun Amanah Lembaga Pengurusan Pelancongan Negeri Sembilan	2,008,068.88	1,974,217.91
Akaun Amanah Pengurusan SPEKS	703,622.21	707,161.68
Akaun Amanah Kenaboi River Challenge	-	21,512.45
Kumpulan Wang Bagi Kawalan Penyakit Dan Rawatan Haiwan	1,181,908.76	527,884.76
Akaun Amanah Perusahaan Susu Lembu	339,023.68	339,279.05

(disambung)

(sambungan)

Kumpulan Wang Amanah Awam yang matan bagi setiap Kumpulan Wang Amanah Awam pada 31 Disember 2016 adalah seperti berikut:

Perihal	2016	2015
	RM	RM
Tabung Amanah Dana Pusingan Untuk Pembaikan Jalan Di Negeri Sembilan.	2,100,000.00	1,900,000.00
Akaun Amanah Kelas Al-Quran & Fardhu Ain N.Sembilan (KAFA)	575,214.01	-
Akaun Amanah Mufti Kerajaan Negeri	677,849.29	536,567.16
Tabung Amanah Keluarga Miskin Daerah Jelebu	147,819.21	9,773.26
Tabung Amanah Keluarga Miskin Daerah Port Dickson	4,352.57	4,352.57
Tabung Amanah Keluarga Miskin Daerah Rembau	29,090.00	29,090.00
Tabung Amanah Keluarga Miskin Daerah Seremban	20,015.50	18,615.50
Tabung Amanah Keluarga Miskin Daerah Tampin	67,981.41	127,971.41
Akaun Amanah Kuota Bumiputra Bagi Pembangunan, Perniagaan Dan Perindustrian	7,775,307.24	6,916,150.94
Akaun Amanah Permasalahan Rakyat	7,325,784.04	11,898,065.52
Akaun Amanah Pelaburan Negeri Sembilan	3,717,421.50	3,717,421.50
Akaun Amanah Sokongan Keluarga Negeri Sembilan Jabatan Kehakiman Syariah	94,975.22	99,718.22
Akaun Amanah Bagi Penyewaan Auditorium Dan Ruang Kompleks Pentadbiran Daerah Port Dickson	26,969.07	13,194.07
Tabung Amanah Keluarga Miskin Daerah Kecil Gemas	4,906.00	5,206.00
Akaun Amanah PERHILITAN Negeri Sembilan	8,076.09	13,634.63
Tabung Amanah Pengambilan Tanah	7,893,015.55	7,615,021.60
Akaun Amanah Sekolah Agama Bantuan Kerajaan Di Negeri Sembilan	3,684,504.63	7,536,864.31
Akaun Amanah Projek Kompleks Pentadbiran Daerah Rembau	306,988.61	369,900.00
Akaun Amanah Bagi Urusan Peperiksaan Anjuran Jabatan Perkhidmatan Awam di Negeri Sembilan	14,119.00	-
<i>Jumlah Akaun Amanah Awam</i>	101,031,079.27	121,342,460.80
<b>JUMLAH KUMPULAN WANG AMANAH AWAM</b>	<b>102,337,191.48</b>	<b>123,630,395.56</b>

Maklumat terperinci Akaun Amanah Awam mengikut jabatan dapat dirujuk di **Lampiran 6** - Penyata Lengkap Akaun Kumpulanwang Amanah Awam pada 31 Disember 2016.

### (c) Akaun Deposit

Akaun Deposit terdiri daripada Deposit Am dan Deposit Pelarasan. Deposit Am adalah wang yang diterima khusus bagi sesuatu maksud di bawah undang-undang atau perjanjian dan perlu dibayar balik apabila maksud telah tercapai. Deposit Pelarasan adalah akaun sementara yang diguna sebelum bayaran dibuat atau pelarasan kepada akaun tertentu.

Akaun Deposit bagi setiap kategori Deposit pada 31 Disember 2016 adalah seperti berikut:

Perihal	2016	2015
	(Debit)/Kredit RM	(Debit)/Kredit RM
<b>DEPOSIT AM</b>		
Akaun Deposit Am Jabatan Negeri	67,055,822.92	32,786,862.97
Deposit Caj Bil Pembetulan Indah Water Konsortium IWK	13,160.00	8,832.00
Akaun Cagaran	734,244.57	658,098.55
Akaun Cagaran Kantin	2,490.00	3,490.00
Akaun Cagaran Sewa Bangunan	2,600.00	2,150.00
Wang Jaminan Perlaksanaan	16,685,493.27	14,682,411.10

(disambung)

(sambungan)

Akaun Deposit yang matan bagi setiap kategori Deposit pada 31 Disember 2016 adalah seperti berikut:

Akaun Deposit Bon Jamin Mahkamah Syariah	114,100.00	174,400.00
Akaun Deposit Sistem Kultur Laut	20,903.00	20,903.00
Akaun Deposit Dan Lesen Bijih Mineral Untuk Negeri Melaka	500.00	500.00
Akaun Deposit Bijih Mineral Untuk Negeri Sembilan	600.00	600.00
Akaun Deposit Sewa Rumah Kos Rendah	1,899,698.46	1,942,887.49
Deposit Lelong Harta Kerajaan	-	-
<i>Jumlah Deposit Am</i>	86,529,612.22	50,281,135.11
<b>DEPOSIT PELARASAN</b>		
Terimaan Yang Tidak Diperuntukkan	-	-
<i>Jumlah Deposit Pelarasan</i>	-	-
<b>JUMLAH AKAUN DEPOSIT</b>	<b>86,529,612.22</b>	<b>50,281,135.11</b>

Maklumat terperinci Akaun Deposit mengikut jabatan dapat dirujuk di **Lampiran 7** - Penyata Lengkap Wang Deposit pada 31 Disember 2016.

## 8. MEMORANDUM ASET

Memorandum Aset menunjukkan sebahagian aset kewangan kerajaan iaitu Pinjaman Boleh Dituntut dan Pelaburan yang dikenakan kepada perbelanjaan mengurus atau pembangunan, tetapi tidak dinyatakan dalam Penyata Kedudukan Kewangan dan Akaun Belum Terima atau tunggakan hasil yang patut diterima dalam tahun semasa tetapi tidak dapat dikutip oleh Jabatan.

### (a) Pinjaman Boleh Dituntut

Pinjaman Boleh Dituntut adalah baki pinjaman yang diberikan oleh Kerajaan Negeri kepada Pihak Berkuasa Tempatan, Badan Berkanun dan Syarikat.

Pinjaman Boleh Dituntut pada 31 Disember 2016 adalah seperti berikut:

<i>Perihal</i>	<b>Baki Belum Selesai pada</b>	
	<b>2016</b>	<b>2015</b>
	<b>RM</b>	<b>RM</b>
Pihak Berkuasa Tempatan	8,740,192.12	9,068,437.44
Badan Berkanun	40,929,657.71	39,905,098.17
Syarikat	6,616,997.03	6,885,485.01
<b>JUMLAH PINJAMAN BOLEH DITUNTUT</b>	<b>56,286,846.86</b>	<b>55,859,020.62</b>

Maklumat terperinci Pinjaman Boleh Dituntut dapat dirujuk di **Lampiran 3** - Penyata Akaun Memorandum Pinjaman Boleh Dituntut dan **Lampiran 3 (i)** - Penyata Lengkap Memorandum pada 31 Disember 2016.

## (b) Pelaburan

Pelaburan adalah pegangan ekuiti Kerajaan Negeri di dalam syarikat yang diapungkan di Bursa Malaysia dan saham amanah.

Pelaburan pada 31 Disember 2016 adalah seperti berikut:

<i>Perihal</i>	<i>Nilai Buku</i>	
	<b>2016</b>	<b>2015</b>
	<b>RM</b>	<b>RM</b>
MBSB	2,000,000.00	2,000,000.00
Saham Amanah	-	851,926.13
Deposit Jangka Panjang	40,000,000.00	40,000,000.00
<b>JUMLAH PELABURAN</b>	<b>42,000,000.00</b>	<b>42,851,926.13</b>

Maklumat terperinci Pelaburan dapat dirujuk di **Lampiran 4** - Penyata Akaun Memorandum Pelaburan pada 31 Disember 2016.

## 9. MEMORANDUM LIABILITI

Memorandum Liabiliti menunjukkan sebahagian liabiliti kerajaan iaitu Hutang Kerajaan Negeri dan Pelbagai Liabiliti yang tidak dinyatakan dalam Penyata Kedudukan Kewangan.

### (a) Hutang Kerajaan Negeri

Hutang Kerajaan Negeri menunjukkan baki hutang yang terdiri dari semua pinjaman yang diambil oleh Kerajaan Negeri daripada Kerajaan Persekutuan untuk membiayai projek pembangunan negeri dan juga projek rancangan bekalan air yang akan diambilalih oleh Perbadanan Aset Air Berhad (PAAB) setelah projek bagi Rancangan Bekalan Air tersebut siap sepenuhnya.

Hutang Kerajaan Negeri pada 31 Disember 2016 adalah seperti berikut:

<i>Perihal</i>	<i>Baki Belum Selesai pada</i>	
	<b>2016</b>	<b>2015</b>
	<b>RM</b>	<b>RM</b>
<b>PINJAMAN</b>		
Rancangan Bekalan Air	721,280,613.00	707,792,613.00
Perumahan Awam Kos Rendah	80,582,471.02	83,288,793.52
Perbadanan Kemajuan Negeri	19,750,414.63	22,277,927.89
Pelbagai	121,933,002.60	122,311,965.72
<b>JUMLAH HUTANG KERAJAAN NEGERI</b>	<b>943,546,501.25</b>	<b>935,671,300.13</b>

Maklumat terperinci Hutang Kerajaan Negeri dapat dirujuk di **Lampiran 5** - Penyata Lengkap Memorandum Hutang Awam Kerajaan Negeri seperti pada 31 Disember 2016

## 10. AKAUN BELUM TERIMA

Akaun Belum Terima/ Tunggakan Hasil pada 31 Disember 2016 berjumlah RM 118,596,667.00 berdasarkan rekod Jabatan Kerajaan Negeri sebagai maklumat tambahan walaupun Kerajaan Negeri mengamalkan asas perakaunan tunai ubahsuai. Akaun Belum Terima meningkat sebanyak RM25,064,273.58 juta disebabkan oleh Caj Denda Lewat yang tidak di ambil kira pada tahun 2015.





**PNMB**

DICETAK OLEH  
PERCETAKAN NASIONAL MALAYSIA BERHAD  
KUALA LUMPUR, 2017  
[www.printnasiona.com.my](http://www.printnasiona.com.my)  
email: [cservice@printnasiona.com.my](mailto:cservice@printnasiona.com.my)  
Tel.: 03-92366895 Faks: 03-92224773







**JABATAN AUDIT NEGARA MALAYSIA**

No. 15, Aras 1-5, Persiaran Perdana, Presint 2, Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan, 62518 Putrajaya.

I Tel : +603 8889 9000

I Faks : +603 8888 9721